

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «Επιμέλεια Χρηστών της Βιβλιοθήκης του τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.»

Επιμέλεια Πτυχιακής εργασίας: Γεωργία Ζαχαροπούλου, 095/02

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αφροδίτη Μάλλιαρη

3/2011

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «Έρευνα Χρηστών της Βιβλιοθήκης του τμήματος Πολιτικών
επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών.»

Επιμέλεια Πτυχιακής εργασίας: Γεωργία Ζαχαροπούλου, 095/02

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αφροδίτη Μάλλιαρη

ΣΙΝΔΟΣ, 2011

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την συγγραφή και ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας με θέμα «Έρευνα χρηστών στην Βιβλιοθήκη του τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, συνέβαλαν άνθρωποι τους οποίους και νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω.

Αρχικά, οφείλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες, στην επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κα Αφροδίτη Μάλλιαρη, για τις χρήσιμες συμβουλές, την καθοδήγηση, την άμεση ανταπόκριση και την σωστή συνεργασία της, που συνέβαλλαν καθοριστικά κατά τη διάρκεια της δημιουργίας της εργασίας και διευκόλυναν σημαντικά την προσπάθειά μου.

Στη συνέχεια, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τον αδερφό μου Κώστα, με του οποίου την στήριξη, τις γνώσεις και την ενθάρρυνση, συνέχισα ενάντια σε κάθε εμπόδιο.

Νιώθω επίσης την ανάγκη να ευχαριστήσω όλους τους χρήστες της Βιβλιοθήκης που συνεργάστηκαν με προθυμία, ώστε να με βοηθήσουν να πραγματοποιήσω αυτή την έρευνα και τέλος κάθε άλλον που μεταδίδοντάς μου θετική σκέψη και ενέργεια, που με παρότρυνε στην προσπάθειά μου, ώστε να ολοκληρωθεί με επιτυχία η εργασία αυτή.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κατάλογος πινάκων	3
Κατάλογος γραφημάτων	4
Εισαγωγή	5
Κεφάλαιο 1:Βιβλιοθήκες-Ιστορική αναδρομή	10
Κεφάλαιο 2:Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες	18
Κεφάλαιο 3:Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Τμήμα Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης.....	29
Κεφάλαιο 4:Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης.....	38
Κεφάλαιο 5:Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	48
Κεφάλαιο 6:Μεθοδολογία έρευνας.....	54
Κεφάλαιο 7:Παρουσίαση αποτελεσμάτων της έρευνας.....	68
Κεφάλαιο 8:Συμπεράσματα.....	88
Βιβλιογραφία.....	94
Παράρτημα.....	97

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1:Φύλο.....	69
Πίνακας 2:Ιδιότητα.....	70
Πίνακας 3:Συχνότητα επίσκεψης.....	72
Πίνακας 4:Λόγος επίσκεψης.....	73
Πίνακας 5:Συχνότητα χρήσης υπηρεσιών.....	75
Πίνακας 6:Αξιολόγηση ηλεκτρονικών υπηρεσιών.....	76
Πίνακας 7:Ικανοποίηση από συλλογή.....	79
Πίνακας 8:Βελτίωση-εμπλουτισμός συλλογής.....	80
Πίνακας 9:Αξιολόγηση τομέων της Βιβλιοθήκης.....	82
Πίνακας 10:Τρόποι ενημέρωσης για υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης.....	83
Πίνακας 11:Μέγεθος εξυπηρέτησης από το προσωπικό.....	85
Πίνακας 12:Ενδιαφέρον για σεμινάρια εκπαίδευσης.....	86
Πίνακας 13:Τρόπος εκπαίδευσης χρηστών.....	87

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1:Κάλυψη πληροφοριακών αναγκών.....77

Γράφημα 2:Χρήση φυλλαδίων on-line καταλόγου.....84

Γράφημα 3:Προσφυγή στο προσωπικό για βοήθεια.....85

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, με την ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, της πληροφορικής, καθώς και των τρόπων διατήρησης και μεταφοράς των πληροφοριών, ο παραδοσιακός ρόλος των βιβλιοθηκών τίθεται σταδιακά υπό αμφισβήτηση και η ανάγκη για αξιολόγηση της προσφοράς τους φαίνεται να είναι μεγαλύτερη. Αυτή η ανάγκη για αποτίμηση πλέον αποτελεί ένα παγκόσμιο γεγονός και εκτείνεται πέρα από εθνικά όρια, καλώντας τις βιβλιοθήκες κάθε είδους να αποδείξουν πιο επιτακτικά από ποτέ την αξία τους.

Η αναγνώριση της σημαντικότητας της ύπαρξης οργανωμένων βιβλιοθηκών στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι καθολική. Μια Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη ως στόχο θα πρέπει να έχει την επίτευξη υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, την έμφαση στην έννοια της πρόσβασης στην πληροφορία ως δημόσιο αγαθό και την επαγρύπνηση ώστε να μπορεί να εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό, τις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των χρηστών της. Οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, εμπλέκονται σε στρατηγικές μάθησης και επηρεάζουν την πρόοδο των φοιτητών, συνεπώς, διατηρώντας μια σταθερή παιδαγωγική ποιότητα και παρέχοντας σωστές υπηρεσίες, θα κατορθώσουν να διαμορφώσουν θετικές στάσεις και να εδραιώσουν τη θέση σεβασμού που τους αρμόζει.

Πώς όμως, μπορούμε να γνωρίζουμε ότι μια Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη καλύπτει επαρκώς τις ανάγκες των χρηστών της και έχει θετική επίδραση σε αυτούς; Πώς μπορούμε να είμαστε σίγουροι, ότι οι υπηρεσίες της συντελούν στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, της έρευνας και της δια βίου μάθησης; Όλα τα παραπάνω ερωτήματα, εστιάζουν στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών μια βιβλιοθήκης, σύμφωνα με όλα τα διεθνή πρότυπα.

Στο παρελθόν, ο όρος «ποιότητα» για τις βιβλιοθήκες, συνδεόταν κυρίως με τη διοικητική και βιβλιοθηκονομική τους οργάνωση, με το μέγεθος της συλλογής τους και με την αξιολόγηση παραδοσιακών στατιστικών στοιχείων όπως ο αριθμός του προσωπικού, των χρηστών και των δανεισμών. Σήμερα όμως, έχει διαπιστωθεί η σπουδαιότητα συγκέντρωσης και αξιολόγησης και άλλων στοιχείων, όπως το εάν η βιβλιοθήκη εκπληρώνει τους στόχους της με γνώμονα τις απόψεις, τις απαιτήσεις και την ικανοποίηση των χρηστών. Η έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με τις απόψεις

και τα αιτήματα των χρηστών και η μέτρηση της ποιότητας των βιβλιοθηκών μέσα από ειδικά σχεδιασμένες έρευνες, αποτελούν πλέον ένα σημαντικό εργαλείο για τον προγραμματισμό, την βελτίωση και την επίτευξη μιας κουλτούρας ποιότητας στις Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

Μια έρευνα, αποτελεί στην ουσία έναν συνεχή διάλογο ιδεών και στοιχείων. Κάθε έρευνα πρέπει να ξεκινάει με τον ορισμό ενός ξεκάθαρα θέματος ή προβλήματος. Ο ορισμός του «ερευνητικού στόχου» δεν είναι απαραίτητο να είναι εξ'αρχής ούτε πλήρης ούτε λεπτομερής. Το θέμα της έρευνας μπορεί να έρθει στο επίκεντρο σαν αποτέλεσμα μιας προκαταρκτικής γενικής αναζήτησης, με καθοριστικό όμως σημείο εκκίνησης να απαντηθούν από τον ερευνητή οι ερωτήσεις:

- Τι αναζητώ;
- Γιατί το αναζητώ;
- Πώς θα το αναζητήσω;
- Από πού πρέπει να αρχίσω την αναζήτηση;

Ως Επιστημονική έρευνα μπορούμε να ορίσουμε, «κάθε συστηματική προσπάθεια που γίνεται με σκοπό την ανακάλυψη, αύξηση, βελτίωση ή διαφοροποίηση της ανθρώπινης γνώσης για ένα φυσικό ή κοινωνικό φαινόμενο.» Σε κάθε είδους έρευνα, ο ερευνητής είναι απαραίτητο αρχικά να προσδιορίσει, το «Τι» -αντικείμενο της έρευνας- το «Γιατί» -σκοπιμότητα διεξαγωγής της έρευνας-

και το «Πώς» -μεθοδολογία της έρευνας- (Μακράκης, 1997, Φίλιας, 1998).

Το «αντικείμενο» της έρευνας, συνίσταται στον προσδιορισμό και της διατύπωση του θέματος ή του προβλήματος που προαναφέρθηκε και κατά συνέπεια στην οριοθέτηση και στην διασαφήνιση των όρων του. Η «σκοπιμότητα» της έρευνας, ο σαφής καθορισμός δηλαδή του σκοπού για τον οποίο διεξάγεται μια έρευνα, αποτελεί επίσης ουσιώδη φάση της ερευνητικής διαδικασίας. Τέλος, όταν η «μεθοδολογία» που θα επιλεγεί ακολουθεί επιστημονικά αποδεκτές τεχνικές και εργαλεία, τότε μονάχα μπορούμε να μιλήσουμε για εγκυρότητα της ερευνητικής διαδικασίας και εν συνεχεία γενίκευση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων της.

Το θέμα της συγκεκριμένης έρευνας, είναι η συγκέντρωση των στατιστικών στοιχείων που αφορούν στην ικανοποίηση των χρηστών της βιβλιοθήκης του τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και

Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Η έρευνα, διεξήχθη στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας για το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης.

Ο στόχος της έρευνας αυτής, είναι να καταγράψει και να αξιολογήσει τις απόψεις των χρηστών που επισκέπτονται την βιβλιοθήκη, ώστε να διαπιστωθεί εάν και κατά πόσο εκπληρώνει την αποστολή της, να εκτιμηθούν οι ανάγκες, οι ελλείψεις και τα προβλήματα που υπάρχουν και να δοθεί το έναυσμα μέσα από τη σωστή αξιοποίηση αυτών των στοιχείων, στο μέλλον να υπάρξει ανάπτυξη και ακόμη πιο σημαντική και ολοκληρωμένη συνεισφορά στους χρήστες μέσα από τις υπηρεσίες της.

Η έρευνα διήρκεσε 3 μήνες, κατά τη διάρκεια των οποίων μοιράστηκαν και συγκεντρώθηκαν ερωτηματολόγια από συνολικά 214 επισκέπτες της βιβλιοθήκης. Οι πηγές οι οποίες αποτέλεσαν τη βασική βιβλιογραφία στην οποία στηρίχθηκε η παρούσα εργασία, είναι καταρχήν το έργο του Κωνσταντίνου Σπ. Στάικου, «Βιβλιοθήκη: Από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και σημαντικές ουμανιστικές και μοναστηριακές βιβλιοθήκες (3.000 π.Χ.-1.600 μ.Χ.). Επίσης, σημαντικό βοήθημα για τα πρότυπα και τη λειτουργία των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, αποτέλεσε το βιβλίο «Πρότυπα για τις ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες», από την Μονάδα Ολικής ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Για την ιστορική αναδρομή, καθώς και για την περιγραφή της σημερινής κατάστασης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, πολύ χρήσιμες στάθηκαν οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην διαδικτυακή σελίδα του Πανεπιστημίου, <http://www.uoa.gr>

Τέλος, το βιβλίο «Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: Το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή», αποτέλεσε ιδιαίτερα βοηθητική πηγή όσον αφορά τη μεθοδολογία της έρευνας που διεξήχθη. (Javeau, 2000).

Τα ερωτηματολόγια αυτά εν συνεχεία, αναλύθηκαν με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS, και με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν, ο ερευνητής οδηγήθηκε στο να καταγράψει τα καταληκτικά συμπεράσματα και προτάσεις που αφορούν στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη.

Από τα αποτελέσματα της εμπειρικής αυτής έρευνας, συμπεραίνουμε πως ένα από τα πρωταρχικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χρήστες της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης, είναι η περιορισμένη δυνατότητα δανεισμού και συνεπώς η επιθυμία

στο μέλλον, να μπορεί να υπάρχει το δικαίωμα δανεισμού για όλους τους επισκέπτες ανεξαιρέτως.Στον τομέα της συλλογής της βιβλιοθήκης επίσης, παρότι αξιολογείται σε γενικά πλαίσια ως επαρκής, παρατηρείται μια χαμηλή ικανοποίηση από τον όγκο και την ποιότητα των ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων περιοδικών, καθώς και των ξενόγλωσσων βιβλίων που διατίθενται.Σημαντική δυσφορία επιπλέον, συγκεντρώθηκε αναφορικά με τον τεχνολογικό εξοπλισμό της βιβλιοθήκης(Η/Υ, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα)καθώς κρίνεται από το μεγαλύτερο ποσοστό ανεπαρκής και αναποτελεσματικός για να καλύψει τις σύγχρονες πληροφοριακές και ερευνητικές ανάγκες ενός χρήστη.

Παρακάτω, ακολουθεί συνοπτική περιγραφή των κεφαλαίων που απαρτίζουν την εν λόγω έρευνα, όπως εμφανίζονται στην εργασία.

Στο πρώτο κεφάλαιο με τίτλο «Βιβλιοθήκες-Ιστορική αναδρομή», γίνεται μια σύντομη καταγραφή της πορείας των βιβλιοθηκών της Ελλάδος μέσα στην ιστορία, από τις πρώτες βιβλιοθήκες της αρχαιότητας έως τις σύγχρονες βιβλιοθήκες του νεότερου ελληνισμού.Καταγράφονται οι σημαντικότερες βιβλιοθήκες της κάθε ιστορικής περιόδου, καθώς και τα ιστορικά γεγονότα που συνδέονται άρρηκτα με την έως σήμερα εξέλιξή τους.

Το δεύτερο κεφάλαιο, «Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες», επικεντρώνεται αποκλειστικά στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της χώρας μας, κάνοντας αναφορά στο ποιος είναι ο στόχος και η αποστολή τους σήμερα, πώς οργανώνονται και επίσης καταγράφονται τα επίσημα πρότυπα που έχουν οριστεί για την αποτίμηση των υπηρεσιών τους.

Στη συνέχεια, ακολουθεί το κεφάλαιο «Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Τμήμα Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης».Σε αυτό το κεφάλαιο, γίνεται μια ιστορική αναδρομή της πορείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών από την ίδρυσή του έως και την σημερινή του μορφή.

Εν συνεχεία παρουσιάζεται το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, περιγράφεται η δομή του, τα επιστημονικά πεδία που ασχολείται και αναφέρονται συνοπτικά τα Προπτυχιακά και Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών που φιλοξενεί.

Το τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας, με τίτλο «Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης»,περιλαμβάνει την περιγραφή της Βιβλιοθήκης του Τμήματος και συγκεκριμένα των χώρων που στεγάζεται, της

συλλογής που διατηρεί, των κανόνων λειτουργίας της και των υπηρεσιών που προσφέρει στους χρήστες.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, της «Βιβλιογραφικής επισκόπησης», μέσα από την παρουσίαση πέντε - σχετικών με την παρούσα- ερευνών ικανοποίησης χρηστών, που διεξήχθησαν παλαιότερα σε άλλες Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της Ελλάδος, καταγράφονται οι προσπάθειες που έχουν γίνει για αξιολόγηση και βελτίωση των υπηρεσιών στον χώρο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, καθώς και αποδεικνύεται η σταδιακή πρόοδος που έχει επιτευχθεί συγκριτικά με το παρελθόν.

Έπειτα, παρουσιάζεται το κεφάλαιο «Μεθοδολογία της έρευνας». Εδώ, περιγράφεται η μεθοδολογία της πορείας που ακολουθήθηκε ώστε να ολοκληρωθεί η παρούσα έρευνα. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στο περιεχόμενο του πληθυσμού της έρευνας, στην μέθοδο δειγματοληψίας που επιλέχθηκε, στα κυριότερα εργαλεία συλλογής δεδομένων εξειδικεύοντας στο ερωτηματολόγιο που αποτελεί και τη μέθοδο που προτιμήθηκε να χρησιμοποιηθεί και τέλος στον τρόπο στατιστικής ανάλυσης των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν.

Το έβδομο κεφάλαιο, αποτελείται από την «Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας», τα αποτελέσματα δηλαδή που προέκυψαν από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων που συλλέχθηκαν για την έρευνα, συνοδευόμενα με επεξηγηματικές παραγράφους και τη βοήθεια στατιστικών πινάκων και γραφημάτων.

Στο όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας με τίτλο «Συμπεράσματα και προτάσεις», καταγράφονται συνολικά, τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε ο ερευνητής, μαζί με τις αντίστοιχες προτάσεις και ιδέες για την μελλοντική βελτίωση της βιβλιοθήκης και την επίλυση των παρόντων προβλημάτων που φαίνεται να αντιμετωπίζει.

Ολοκληρώνοντας, ακολουθεί η βιβλιογραφία που μελετήθηκε για την παρούσα έρευνα, η οποία συντάχθηκε με το διεθνές βιβλιογραφικό πρότυπο του MLA. Τέλος, στο παράρτημα, παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Οι βιβλιοθήκες είναι το αποτέλεσμα της συλλογής, συσσώρευσης και οργάνωσης της κάθε μορφής καταγεγραμμένης γνώσης, και προφορικής παράδοσης και η ιστορία τους ξεκινά ήδη από την αρχαία Εγγύς Ανατολή, την αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη. «Αυτή η συσσωρευμένη γνώση, χαραγμένη σε αναθηματικές στήλες, αποτυπωμένη σε παπύρινα βιβλία, σε περγαμινές και αργότερα τυπωμένη σε χαρτί, εκφράζεται μέσα από χιλιάδες γλώσσες και περικλείει την ιστορία και την ανθρώπινη σκέψη δεκάδων λαών.» (Στάικος, 1996)

Οι μεγαλύτεροι πολιτισμοί της ανθρωπότητας, άνθισαν και εξελίχθηκαν, με την δημιουργία, την διατήρηση και την λειτουργία βιβλιοθηκών. Τα πρώτα σχολεία και βιβλιοθήκες, συναντώνται στους λαούς της Μεσοποταμίας και ιδιαίτερα στον πολιτισμό των Σουμερίων, περίπου στις αρχές της τρίτης χιλιετίας π.Χ. Οι Σουμερίοι, σε αντίθεση με άλλους λαούς της αρχαιότητας, εξάσκησαν γρήγορα την γραφή και δημιούργησαν μια αξιοσημείωτη «λογοτεχνία» και σημαντικές βιβλιοθήκες αρχαιικού χαρακτήρα, επικεντρωμένες σε υλικό που αφορούσε κυρίως διοικητικά, κρατικά, οικονομικά και εμπορικά ζητήματα της κάθε πόλης.

Στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στην Αθήνα, από την κλασική εποχή, η παραγωγή φιλοσοφικών και ποιητικών συγγραμμάτων είναι ραγδαία. Το βιβλίο, το βιβλιοεμπόριο, η ύπαρξη οργανωμένων βιβλιοπωλείων καθώς και σχετικών επαγγελμάτων έχουν εδραιωθεί για τα καλά στην καθημερινότητα των ανθρώπων και εξελίσσονται συνεχώς. «Ο όρος «βιβλιοθήκη», έχει ρίζες ελληνικές και χρησιμοποιήθηκε για να δηλώσει είτε έναν μεγάλο αριθμό βιβλίων, είτε τον χώρο μέσα στον οποίο ήταν συγκεντρωμένα βιβλία.»

(Στάικος, 1996)

Οι αρχαίοι συγγραφείς, μέσα από τα έργα τους δεν αναφέρονται εκτενώς στην ύπαρξη βιβλιοθηκών, υπάρχει όμως πληθώρα από επιγραφικές-και λιγότερο

φιλολογικές- πηγές που μας το επιβεβαιώνει.Στους Έλληνες επίσης οφείλεται και ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός του κτιρίου της βιβλιοθήκης, έτσι ώστε ο όρος να δηλώνει ευρέως εκτός από την συλλογή γραπτών κειμένων και το κτίσμα που τα στέγαζε.

Στον ελληνικό κόσμο, τα πρώτα δείγματα ύπαρξης βιβλιοθηκών, υπολογίζονται τα χρόνια του Μυκηναϊκού και Μινωικού πολιτισμού (1.400- 1.100 π.Χ.).Περίπου στα μέσα του 8^{ου} αιώνα π.Χ. οι Έλληνες μέσω των Φοινίκων, γνωρίζουν το αλφάβητο και σταδιακά το τελειοποιούν.Μάλιστα, το ενδιαφέρον και επιρροή της χρήσης της αλφάβητου εκείνη την εποχή είναι τέτοιου μεγέθους, ώστε ο Σοφοκλής να βάλει στη -χαμένη- τραγωδία του «Αμφιάραος» ένα ηθοποιό να σχηματίζει με κινήσεις του χορού τα γράμματα, ενώ σε άλλη τραγωδία -επίσης χαμένη- του Αθηναίου Κάλλια, 24 μέλη χορού υποδύονταν τα ισάριθμα γράμματα της αλφάβητου!

Στην Ελλάδα ,τα πρώτα δείγματα ύπαρξης υποτυπώδους «βιβλιοθήκης», είναι μικρές ιδιωτικές συλλογές βιβλίων. Στην συνέχεια τόσο στην Αθήνα, όσο και στις υπόλοιπες ελληνικές πόλεις, όχι μονάχα του μητροπολιτικού αλλά και του αποικιακού ελληνισμού, έχει αποδειχτεί ότι υπήρχε μεγάλος αριθμός βιβλιοθηκών, για τις οποίες όμως πέραν της ύπαρξής τους, τα ευρήματα που υπάρχουν δεν μας επιτρέπουν δυστυχώς να γνωρίζουμε σχεδόν τίποτα, ούτε για την αρχιτεκτονική αλλά ούτε και για το καθεστώς λειτουργίας τους.

Η ίδρυση των πρώτων βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, τοποθετείται στους χρόνους του τύραννου Πεισίστρατου τον 6^ο αιώνα π.Χ., ο οποίος μέσω του ενδιαφέροντος που εκδήλωσε για την ταξινόμηση και φύλαξη της Ιλιάδας και της Οδύσειας του Ομήρου, ίδρυσε στην Αθήνα την πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη επισφραγίζοντας την διαχρονική γοητεία που ασκούσανε ανέκαθεν τα γράμματα στους Έλληνες.Το 480 π.Χ. όταν ο Ξέρξης κυριεύσε την Αθήνα, λεηλάτησε τη βιβλιοθήκη του Πεισιστράτου και μετέφερε τα συγγράμματα της στην Περσία.Αργότερα τα συγγράμματα επανέφερε ξανά στην Αθήνα ο βασιλιάς Σέλευκος Α΄ ο Νικάτωρ , όταν την κατέκτησε.

Στην κυρίως Ελλάδα, δεν υπήρξε πόλη, που να μην διαθέτει κάποια μορφή βιβλιοθήκης ή τουλάχιστον δημόσιου αρχείου.Το φαινόμενο αυτό, πέραν από την ανάγκη των πολιτών για ελεύθερη διακίνηση της πνευματικής παραγωγής της εποχής, εξυπηρετούσε και ανάγκες απογραφικού χαρακτήρα όπως και συγκέντρωση πληροφοριών της εκάστοτε εξουσίας. Η παραγωγή έργων, αρχικά σε προφορική μορφή και στην συνέχεια σε γραπτά κείμενα ολοένα και αυξάνεται κάτι που

καλλιεργεί σταδιακά την συνείδηση για συγκέντρωση και διαφύλαξή τους σε μια μορφή βιβλιοθήκης, προπομπού της σημερινής. Σημαντική επίσης κατά το τέλος του 2^{ου} αι. π.Χ. είναι και η ύπαρξη «βιβλιοπωλείων», τα οποία αντίθετα με τα σύγχρονα, δεν διέθεταν βιβλία στα ράφια τους, αλλά αποκλειστικά το πρωτότυπο ενός έργου το οποίο ο ενδιαφερόμενος πελάτης μπορούσε να παραγγείλει. Η αντιγραφή του εκάστοτε βιβλίου, γινόταν από τον επονομαζόμενο και «γραφέα».

Όταν γίνεται λόγος για βιβλιοθήκες στην αρχαία Ελλάδα, η σκέψη μας ανατρέχει συνήθως στις γνωστές παγκοσμίως βιβλιοθήκες της Αντιόχειας, της Αλεξάνδρειας και του αντίπαλου δέους της, της Περγάμου.

Η βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο, η πιο φημισμένη βιβλιοθήκη στον κόσμο, ιδρυμένη από τον Πτολεμαίο τον 2^ο την ελληνιστική εποχή, έχει ως βασικό της μέλημα την συγκέντρωση ελληνικών έργων, αλλά και την μετάφραση έργων από άλλους πολιτισμούς στην ελληνική γλώσσα π.χ. Παλαιά διαθήκη. Χαρακτηρίστηκε από τεράστια παραγωγή και διακίνηση βιβλίου, έχοντας όμως το ιδιότυπο καθεστώς του να είναι «ανοιχτή» σε περιορισμένο κοινό.

Η βιβλιοθήκη της Περγάμου, μια από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της αρχαίας Ελλάδας, δημιουργός της οποίας πρέπει να θεωρηθεί ο Ευμένης ο 2^{ος}, -οι περισσότερες πληροφορίες που έχουμε σήμερα συμπίπτουν με την περίοδο της βασιλείας του, 197- 158π.Χ.- διέθετε κατά τον Πλούταρχο πάνω από 200.000 τόμους, προτού μεταφερθεί στην Αλεξάνδρεια ως προσφορά του Αντώνιου προς την Κλεοπάτρα και σχετικά ευρήματα μας καθιστούν γνωστές, επιπλέον λεπτομέρειες για την αρχιτεκτονική της δομή.

Παρόλο που οι σχετικές πληροφορίες είναι ελάχιστες, εκτός από τις βιβλιοθήκες της Αθήνας, έχει αποδειχτεί, από σποραδικές πληροφορίες, στην ύστερη εποχή, η ύπαρξη βιβλιοθηκών και σε πολλές άλλες πόλεις της μητροπολιτικής Ελλάδας καθώς οι λόγιοι της εποχής, αναλαμβάνουν καθοριστικό ρόλο στην συγκρότηση και στον πολλαπλασιασμό τους. Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε την βιβλιοθήκη στην Κρήτη, πλάι στο παλάτι της Κνωσού, όπως επιβεβαιώνεται από σχετικό θραύσμα επιγραφής. Στους Δελφούς επίσης, όπως διαπιστώνεται από δελφική επιγραφή, η οποία αναφέρει ίδρυση βιβλιοθήκης, αλλά και στην Επίδαυρο υπήρχε ιατρική βιβλιοθήκη, η οποία είχε αφιερωθεί στο θεό Ασκληπιό. Επίσης, έχει βρεθεί επιγραφή στη νήσο Δήλο αλλά και σε άλλα νησιά, όπως η Ρόδος η Κως και η Σάμος. Για την βιβλιοθήκη στη Σάμο συγκεκριμένα δεν σώζεται καμία πληροφορία στις επιγραφικές πηγές, ωστόσο ο συγγραφέας των δειπνοσοφιστών Αθήναιος, ο

οποίος συχνότερα από κάθε άλλον αρχαίο συγγραφέα αναφέρεται στις βιβλιοθήκες, κάνοντας λόγο για τους Έλληνες εκείνους που στον αρχαίο κόσμο υπήρξαν ιδιοκτήτες και ιδρυτές πλούσιων βιβλιοθηκών, αναφέρει μεταξύ άλλων και τον τύραννο της Σάμου, Πολυκράτη.

Στην Κύπρο αναφέρονται επίσης βιβλιοθήκες και έχει επιβεβαιωθεί η ύπαρξη βιβλιοθήκης στη Σπάρτη και στη Μεσσηνία. Επίσης, στην βόρεια Ελλάδα, έχει αποδειχτεί η ύπαρξη βιβλιοθήκης στην Πέλλα όπου εικάζεται ότι χρησιμοποιούσε και ο Μ. Αλέξανδρος, ως μαθητής του Αριστοτέλη. Δεν πρέπει να παραλειφθεί βέβαια αναφορά και στη βιβλιοθήκη της Περιπατητικής Σχολής του Αριστοτέλη, όπου θεωρείται πως αποτέλεσε την βάση της μετέπειτα εκπαιδευτικής και επιστημονικής φιλοσοφίας, τα συγγράμματα της οποίας μετά το θάνατο του ιδρυτή της, περιήλθαν στην ευθύνη του διαδόχου του Θεοφράστου.

Η βιβλιοθήκη ιδρύθηκε το 325 π.Χ. και η αρχική της ονομασία ήταν Λύκειον, έμεινε ανοικτή δε, έως το 425 μ.Χ. και σύμφωνα με τον Στράβωνα, υπήρξε η μεγαλύτερη ιδιωτική βιβλιοθήκη για την υποστήριξη του διδακτικού προγράμματος του Λυκείου όπως επίσης και η πρώτη απόπειρα ιδιώτη να δημιουργήσει μέσω μιας ιδιωτικής συλλογής, μια μορφή βιβλιοθήκης στην Ελλάδα. Η βιβλιοθήκη του Αριστοτέλη αποτελούνταν από 400 περίπου βιβλία χωρισμένα στα εξωτερικά συγγράμματα, που απευθύνονταν στο ευρύ κοινό, από εσωτερικά ή διδακτικά που περιλάμβαναν τις παραδόσεις του στο Λύκειο και από τα ξένα βιβλία που αγόρασε ή απόκτησε από δωρεές για να υποβοηθήσουν το έργο της σχολής του.

Από φιλολογικές επίσης πηγές, διαφαίνεται και η έντονη παρουσία των βιβλιοθηκών στον εκτός μητροπολιτικής Ελλάδας ελληνισμό. Συγκεκριμένα σε πολλές ελληνικές πόλεις της Ασίας, όπως αναφορικά η Έφεσος, η Μίλητος, η Αλικαρνασός, η Ηράκλεια του Πόντου, η Πέργαμος, η Προύσα, η Σινώπη, η Σμύρνη, η Αντιόχεια και η Καισαρεία. Ανάλογες βιβλιοθήκες πρέπει να είχαν και οι ελληνικές αποικίες στη Δύση και στα παράλια της Β. Αφρικής. Κατά κάποια περίεργη όμως σύμπτωση δεν μνημονεύεται στις σωζόμενες επιγραφικές και φιλολογικές πηγές βιβλιοθήκη άλλη πλην εκείνης των Συρακουσών.

Εκτός από τις δημόσιες βιβλιοθήκες, σημειώνεται -όπως αναφέρεται και παραπάνω- και η ύπαρξη πολλών ιδιωτικών. Ιδιωτική βιβλιοθήκη αξιόλογη είχε ο Ευριπίδης, καθώς και ο σύγχρονος φιλόσοφος Μενέδημος, από την Ερέτρια. Ο Πλούταρχος, επίσης, στη βιογραφία του Ζήνωνα, περιγράφει κατάσταση πώλησης βιβλίων στην Αθήνα, όπου οι πελάτες έκαναν έρευνα ή διάβαζαν τα υπάρχοντα

συγγράμματα, όπως γινόταν και στις δημόσιες βιβλιοθήκες. Ο Πλάτωνας τέλος (427-347 π.Χ.), φιλόσοφος και δάσκαλος του Αριστοτέλη, είχε ιδιωτική βιβλιοθήκη για να τη χρησιμοποιούν οι μαθητές του στην Ακαδημία, με βιβλία προερχόμενα ακόμη και από την Σικελία.

Πληροφορίες από αντίστοιχες επιγραφές συμπερασματικά, μας δίνουν την πληροφορία ότι ο βιβλιοθηκάριος των αρχαίων ελληνικών βιβλιοθηκών ονομαζόταν γραμματέας και επιμελητής των βιβλιοφυλάκιων και πως μαζί με τον διευθυντή της βιβλιοθήκης εκείνα τα χρόνια, κατείχαν αναμφίβολα θέση τιμητική.

Ο ρόλος της βιβλιοθήκης στην αρχαία Ελλάδα ήταν ομολογουμένως καθοριστικός και ευρέως διαδεδομένος. Παρά τις ελλείψεις ιστορικές πληροφορίες, φαίνεται πως οι άνθρωποι εκείνης της εποχής ήξεραν να χρησιμοποιούν τις βιβλιοθήκες καθώς και την σπουδαιότητά τους για το λόγο αυτό, οι βιβλιοθήκες χτίζονταν συχνά κοντά στο «γυμνάσιον», στο πεδίο άθλησης των νέων της Αθήνας και ήταν συνυφασμένες με τα εκπαιδευτικά κέντρα αποδεικνύοντας ότι βιβλιοθήκες, εκπαίδευση και πολιτισμός, είναι έννοιες αλληλεξαρτώμενες από την αρχαιότητα και δια μέσω των αιώνων. Στην Ελλάδα του σήμερα, από εκείνη την εποχή, διασώζονται μονάχα τμήματα της βιβλιοθήκης του Αδριανού στην Αθήνα και του Κέλσου στην Έφεσο της οποίας σώζεται η διώροφη πρόσοψη.

Όπως προαναφέρθηκε, τα ομηρικά ποιήματα θεωρούνται από την ελληνική παράδοση ως η πρώτη «Βιβλιοθήκη» του Ελληνισμού. Απο τότε και στο πέρασμα των χρόνων, η Ελλάδα πέρασε πολλά στάδια στην ιστορία των Βιβλιοθηκών και του πνευματικού πολιτισμού της ώσπου να φτάσουμε στο σήμερα. Η μακραίωνη ιστορία του Ελληνικού πολιτισμού, αποτελεί την πνευματική παρακαταθήκη και κληρονομιά μας και ό,τι διασώθηκε φυλάσσεται στις σημερινές Βιβλιοθήκες. Η ιστορία των βιβλιοθηκών της Ελλάδας είναι παράλληλη με την γενικότερη ιστορία της χώρας μας, συνεπώς οι Ελληνικές βιβλιοθήκες έχουν ταυτόσημη πορεία με την εκάστοτε περίοδο πνευματικής άνθησης ή παρακμής του Ελληνικού Έθνους.

Προχωρώντας στα χρόνια φτάνουμε από την αρχαιότητα και τον μεσαίωνα στην ιστορία του Νέου Ελληνισμού που ξεκινάει από τον 13^ο αιώνα με την Φραγκοκρατία. Απο τις αρχές του 13^{ου} αιώνα έως και τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, η Ελλάδα υπέστη αλλεπάλληλες επιδρομές και καταστροφές στα μνημεία πολιτισμού και στις Βιβλιοθήκες της. Φράγκοι σταυροφόροι, Καταλανοί ληστές, Βενετοί έμποροι και Τούρκοι τύρρανοι άρπαζαν κατέστρεφαν και πυρπολούσαν τους πνευματικούς θησαυρούς του γραπτού λόγου και της επιστήμης που είχε παράγει η χώρα μας. Κατά

τη διάρκεια αυτής της μαύρης σελίδας της ιστορίας μας και έως την ίδρυση και οργάνωση του ελεύθερου Νεοελληνικού Κράτους, πνευματικές φυσιογνωμίες της Ελλάδας πάλευαν να διασώσουν τα βιβλία και να ιδρύσουν Σχολεία και Βιβλιοθήκες ώστε να επιβιώσει η επιστημονική έρευνα και η λαϊκή επιμόρφωση των ελλήνων. Αυτή η προσπάθεια σημειώνεται και ως η μεγαλύτερη πνευματική εποποιία στην ιστορία των λαών.

Όσο διήρκησε η Οθωμανική δουλεία, λεηλατήθηκε και καταστράφηκε από τους βάρβαρους κατακτητές ένα πολύ σημαντικό μέρος από τις συλλογές των ελληνικών Βιβλιοθηκών, συμπεριλαμβάνοντας πολύτιμα βιβλία και χειρόγραφα, αφαιρώντας ιδίως από τα βιβλία, τις χρυσές και αργυρές διακοσμήσεις τους. Την παρούσα περίοδο, συστηματική λεηλασία των ελληνικών Βιβλιοθηκών έγινε και από ορισμένους ευρωπαϊούς περιηγητές οι οποίοι υπεξαιρούσαν κώδικες και χειρόγραφα που περιείχαν κείμενα κλασσικών συγγραφέων.

Κάνοντας απολογισμό όλης αυτής της τεράστιας καταστροφής που υπέστη η πνευματική παραγωγή και κληρονομιά της χώρας μας τους χρόνους της οθωμανικής κατάκτησης, μονάχα τα μοναστηριακά κέντρα διέφυγαν με περισσότερες ή λιγότερες απώλειες την ολοσχερή καταστροφή διατηρώντας μια συνεχή και αλώβητη πορεία. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται Βιβλιοθήκες μεγάλων μοναστηριών όπως της μονής του Αγίου Ιωάννου της Πάτμου, της Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους και κάποιων ακόμη Βιβλιοθηκών που δημιουργήθηκαν στις άλλες μονές του Άθωνος. Συμπεραίνουμε λοιπόν πως η πτώση του Βυζαντίου αποτέλεσε την ουσιαστική τομή στην ιστορία των βιβλιοθηκών της Ελλάδας.

Κατά τη διάρκεια των χρόνων της Τουρκοκρατίας αλλά και κατά τη διάρκεια της ελληνικής Επανάστασης, οι Έλληνες εξέφρασαν το πάθος τους για την ελευθερία, εκτός από την αντίσταση και την ένοπλη δράση κατά του κατακτητή και με την συνειδητή και αναπόσπαστη προσπάθεια άσκησης της ελληνικής παιδείας παρά την καταστροφή του μεγαλύτερου μέρους του πλούτου των Βιβλιοθηκών της χώρας. Ο Αδαμάντιος Κοραής, η μεγαλύτερη πνευματική φυσιογνωμία της νεότερης Ελλάδας, απευθυνόμενος σε φίλους και γνωστούς ανά την Ευρώπη, συγκέντρωνε και έστελνε βιβλία στην χώρα μας σε Βιβλιοθήκες όπου τα χρειαζόνταν.

Η συγκρότηση αυτών των πρώτων συλλογών, είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ιστορία του Νέου Ελληνισμού και αποτέλεσαν το έναυσμα της δημιουργίας των πρώτων Δημόσιων Ελληνικών Βιβλιοθηκών.

Μετά την απελευθέρωση και σύσταση του Νεοελληνικού Κράτους, δημιουργήθηκαν πολλές Βιβλιοθήκες. Η πρώτη Δημόσια βιβλιοθήκη της Ελλάδας, δημιουργήθηκε το 1829 στην Αίγινα από τον Ιωάννη Καποδίστρια. Αυτή η Βιβλιοθήκη με τα χρόνια εξελίχθηκε στη σημερινή Εθνική Βιβλιοθήκη την ιδέα για την ίδρυση της οποίας υποστήριξε πρώτος ο Ελβετός φιλέλληνας, ιατρός και δημοσιογράφος, Ιωάννης-Ιάκωβος Μάγιερ, ο οποίος έπεσε ηρωικά μαχόμενος για την ελληνική ελευθερία στο Μεσολόγγι.

Άλλες Δημόσιες ελληνικές Βιβλιοθήκες που ιδρύθηκαν τα χρόνια του Νεότερου Ελληνισμού, είναι η Νικολοπούλειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας(1838) και η Βιβλιοθήκη του Ρεθύμνου, όπου το 1953 κατέληξε να γίνει δημόσια υπό την δικαιοδοσία του Υπουργείου Παιδείας διατηρώντας σήμερα μια εντυπωσιακή συλλογή με παλαιότερο έντυπο τις κωμωδίες του Αριστοφάνη. Αργότερα ιδρύθηκε η Βιβλιοθήκη της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρίας Ελλάδος(1882), η Βιβλιοθήκη του Βυζαντινού Μουσείου(1884), η Βιβλιοθήκη της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων(1894), η Βιβλιοθήκη του Συλλόγου «ο Δαναός» στο Άργος(1895) και τέλος η Βιβλιοθήκη του Μουσικοφιλολογικού Συλλόγου «Σκουφάς» στην Άρτα(1896). Οι βιβλιοθήκες αυτές υπήρξαν τα πνευματικά κέντρα πολλών νέων επιστημόνων και λόγιων και συντέλεσαν στην εξέλιξη των ιδεών και στην πολιτισμική πρόοδο του Νεότερου Ελληνισμού. Έκτοτε και έως σήμερα το Νεοελληνικό Κράτος δεν έδωσε την δέουσα σημασία στην σύσταση και στην εξέλιξη των Βιβλιοθηκών.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα οι Βιβλιοθήκες της χώρας μας φαίνεται να αναπτύσσονται με πολύ αργούς ρυθμούς. Οι περισσότερες Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα ιδρύθηκαν από ιδιώτες δωρητές και ευεργέτες. Παρόλαυτα οι Βιβλιοθήκες από την αρχή της ιστορίας τους έως και τη σημερινή σύγχρονη Ελλάδα, αντικατοπτρίζουν ξεκάθαρα την ιστορία του πολιτισμού μας και είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με την παιδεία και την ανάκτηση της εθνικής μας ανεξαρτησίας. Γενικότερα ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός διαμορφώθηκε ιστορικά σχετιζόμενος άμεσα με τον γραπτό λόγο και το βιβλίο.

Σήμερα στην Ελλάδα υποστηρίζουν και απασχολούνται με το έργο των Βιβλιοθηκών πτυχιούχοι Βιβλιοθηκονόμοι συνεργαζόμενοι με ταξινόμους και άλλων βαθμίδων υπαλλήλους. Θα πρέπει να σημειωθεί πως οι σημερινές ελληνικές βιβλιοθήκες είναι ισάξιου επιπέδου με τις βιβλιοθήκες των υπόλοιπων ευρωπαϊκών

χωρών, αναλογικά πάντα με τον αντίστοιχο πληθυσμό και εκδοτική παραγωγή της κάθε χώρας.

Σε κάθε χώρα όμως ανά την Ευρώπη και ανά τον κόσμο, όπως και στην Ελλάδα, μια σωστά οργανωμένη Βιβλιοθήκη αποτελεί για τους ανθρώπους το εισιτήριο για να εντρυφήσουν στον λόγο και στην αλήθεια της ζωής, παρουσιάζονται ως σπουδαίοι συντελεστές για την πρόοδο του κάθε λαού και είναι από τους πιο βασικούς άξονες της ύπαρξης και διατήρησης της Παιδείας και της Δημοκρατίας.

Η βιβλιοθήκη αποτελεί τον χώρο όπου ο άνθρωπος μπορεί να ανακαλύψει τον κόσμο και να τον κατανοήσει. Η βιβλιοθήκη είναι ο χώρος όπου ο άνθρωπος μπορεί να ανακαλύψει τον κόσμο και να τον κατανοήσει. Η βιβλιοθήκη είναι ο χώρος όπου ο άνθρωπος μπορεί να ανακαλύψει τον κόσμο και να τον κατανοήσει.

Στην περίπτωση μιας Δημόσιας Βιβλιοθήκης, θα μπορούσαμε να πούμε ότι κάθε της επιλογή και εξέλιξη συνδέεται με εκείνες των εκπαιδευτικών συστημάτων και των προγραμμάτων μάθησης που υλοποιούνται, αφού κύρια αποστολή της βιβλιοθήκης είναι η κατάρτιση, η εκπαίδευση και κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Όσο το εκπαιδευτικό μοντέλο εξελίσσεται, τόσο και ο ρόλος των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης αναβαθμίζεται.

Το αντικείμενο και ο ρόλος των υπηρεσιών μιας Δημόσιας βιβλιοθήκης αφορά στην προμήθεια, στην επιλογή, στην ταξινόμηση και στην πρόσβαση σε γνώστικες πληροφορίες. Η βιβλιοθήκη στο σύνολό της ορίζεται ότι μόνο από τις τεχνικές και διοικητικές της υπηρεσίες αλλά και από την ποιότητα και ποσότητα των πληροφοριών που διατίθεται στη παλάση της καθώς και από τους μεθόδους ανανέωσης και τη συστηματική χρήση που σημαίνει. Η ποιότητα για τις Δημόσιες βιβλιοθηκές-βιβλιοθήκη διακρίνεται από τον ζητημάτων και άκονται της βιβλιοθηκολογικής οργάνωσης, συμπεριλαμβανομένης της επίλεξης υπηρεσιών, τα προϊόντα, το προσωπικό, τον τεχνικό εξοπλισμό και τον χώρο.

Συμφωνία με το πρότυπο ISO 11620: Η ποιότητα στις βιβλιοθήκες, ορίζεται ως το σύνολο των ιδιοτήτων και των χαρακτηριστικών του προϊόντος, ή της υπηρεσίας, το οποίο παρέχεται με τις παρόντες της βιβλιοθήκης, και είναι εκφρασμένες και συστηματικές προκείμενες. Συμβαίνει επίσης η μέτρηση της

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Μια Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη είναι η καρδιά του Πανεπιστημίου. Είναι γενικότερα αποδεκτό πως ιδιαίτερα αυτού του είδους η βιβλιοθήκη έχει δυναμικό και όχι στατικό χαρακτήρα. Οι υπηρεσίες μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης δεν αποτελούν αυτοσκοπό, αλλά εξυπηρετούν τις πληροφοριακές και ερευνητικές ανάγκες του ευρύτερου περιβάλλοντος στο οποίο ανήκουν, εντός και εκτός των πυλών της. Η κάθε βιβλιοθήκη λόγω του ότι είναι ένας ζωντανός οργανισμός, μοιραία επηρεάζεται και επηρεάζει το περιβάλλον σύστημα στο οποίο «αναπτύσσεται» καθώς και με το πέρασμα του χρόνου μεταβάλλεται και εξελίσσεται.

Στην περίπτωση μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, θα μπορούσαμε να πούμε ότι κάθε της επιρροή και εξέλιξη συμβαδίζει με εκείνες των εκπαιδευτικών συστημάτων και των υποδειγμάτων μάθησης που ακολουθούνται, αφού κύρια αποστολή της βιβλιοθήκης αυτής της κατηγορίας είναι η εξυπηρέτηση και κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Συνεπώς όσο το εκπαιδευτικό μοντέλο εξελίσσεται, τόσο και ο ρόλος των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης αναβαθμίζεται.

Το αντικείμενο και ο ρόλος οργάνωσης μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, αφορά στην προμήθεια, στην συλλογή, στην ταξινόμηση και στην πρόσβαση σε γνωστικές πληροφορίες. Η βιβλιοθήκη στο σύνολό της αξιολογείται όχι μόνο από τις τεχνικές και διοικητικές της υπηρεσίες αλλά και από την ποιότητα και ποσότητα των πληροφοριών που διαθέτει στη συλλογή της καθώς και από τους ρυθμούς ανανέωσης και τη συχνότητα χρήσης που σημειώνεται. Η ποιότητα για τις Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες δηλαδή, διευρύνεται πέραν των ζητημάτων που άπτονται της βιβλιοθηκονομικής οργάνωσης, συμπεριλαμβάνοντας τις επιπλέον υπηρεσίες, τα προϊόντα, το προσωπικό, τον τεχνικό εξοπλισμό και τον χώρο.

Σύμφωνα με το πρότυπο ISO 11620, « Η ποιότητα στις βιβλιοθήκες, ορίζεται ως το σύνολο των ιδιοτήτων και των χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας, το οποίο σύμφωνα με τις ικανότητες της βιβλιοθήκης, ικανοποιεί εκφρασμένες και συνεπαγόμενες ανάγκες.» Συμπληρωματικά, η μέτρηση της

αποδοτικότητα μιας βιβλιοθήκης, συμπεριλαμβάνει την αξιολόγηση της ποιότητας με βάση κριτήρια που καθορίζονται σε οργανωσιακό, εθνικό ή ευρύτερο επίπεδο. (Χλωμούδης & Κωσταγιόλας 2004).

Από τα πιο σημαντικά μοντέλα αξιολόγησης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο σήμερα, είναι μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: Το πρότυπο ISO 11620 : 1998 & ISO 2789: 2003, οι οδηγίες των IFLA , ARL, ACRL και των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην Αυστραλία και τη Μ. Βρετανία και εθνικά πλαίσια αξιολόγησης όπως αυτό της ΜΟΠΑΒ(Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών) στη χώρα μας. Συμπληρωματικά, παρατηρείται πως η αντίληψη για την ποιότητα μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, δεν είναι κοινή σε όλες τις ομάδες των εμπλεκόμενων χρηστών εντός και εκτός της Πανεπιστημιακής κοινότητας, συνεπώς δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως «μοναδική» και πάγια.

Οι βιβλιοθήκες με την πάροδο του χρόνου, από απλοί χώροι συγκέντρωσης και διατήρησης συμβατικού υλικού, ενσωμάτωσαν νέες λειτουργίες, ανέπτυξαν πιο σύγχρονα εργαλεία επεξεργασίας και οργάνωσης υλικού και ανάλογες υπηρεσίες διάθεσής του στο κοινό. Οι τεχνολογικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία χρόνια, αποτελούν κινητήριο δύναμη και στις Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες για δημιουργία νέων σύγχρονων υπηρεσιών προς τους φοιτητές και την Ακαδημαϊκή κοινότητα.

Οι παράγοντες που συντελούν στην αναγκαστικά εξελικτική διαδικασία των βιβλιοθηκών της σύγχρονης κοινωνίας και διαμορφώνουν το μέλλον τους είναι επιγραμματικά:

- η ανάπτυξη των Υπολογιστικών συστημάτων
- οι τεχνολογίες της Επικοινωνίας και της Πληροφορίας
- η ανάπτυξη και διάδοση του Διαδικτύου
- η αύξηση της πληροφορίας
- η πολυπλοκότητα της γνώσης
- η αλλαγές στην εκδοτική διαδικασία με σταδιακή αύξηση της ηλεκτρονικής δημοσίευσης
- η Παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και των μέσων παραγωγής

Στο σύγχρονο περιβάλλον μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, η αποτελεσματική διαχείριση της γνώσης και υποστήριξη της έρευνας, αναδεικνύονται ως πρωταρχικής σημασίας παράγοντες για την εξέλιξη αλλά και για την επιβίωση του ιδρύματος που εξυπηρετεί, ώστε σε πλήρη συνεργασία να αντιμετωπίσουν επάξια τις νέες σύγχρονες προκλήσεις. Η ανάγκη αυτή, λόγω των συνεχών αλλαγών, των νέων τεχνολογιών, των πολυπλοκότερων απαιτήσεων από τους χρήστες και της πληθώρας και ταχύτητας παραγωγής πληροφοριών, σήμερα είναι πιο επιτακτική από ποτέ. Έτσι μοιραία παρατηρείται μια έντονη στροφή και δραστηριοποίηση των βιβλιοθηκών προς τη χρήση αυτών των νέων τεχνολογιών με στόχο την αυτοματοποίηση των υπηρεσιών τους.

Παράλληλα, εξίσου απαραίτητη θεωρείται και η αντίστοιχη πρόοδος στην εκπαίδευση των χρηστών, έτσι ώστε να αποκτήσουν όλες τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες, να βρουν, να αξιολογήσουν και να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά την πληροφορία. Στόχος της βιβλιοθήκης δηλαδή, είναι η ενεργή συμμετοχή στην διαμόρφωση πληροφοριακής παιδείας.

Σε άμεση συνάρτηση με την αλλαγή του ρόλου των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, βρίσκεται και αυτή του ρόλου του βιβλιοθηκονόμου. Ρόλος πιο σύγχρονος και απαιτητικός, αντικαθιστά τον παραδοσιακό τίτλο του «βιβλιοθηκάρου» με έννοιες όπως «επιστήμονας της πληροφορίας», «ειδικός της γνώσης», «αρχιτέκτονας της γνώσης» κ.α., γνωρίζοντας περαιτέρω εξειδικεύσεις όπως «καταλογογράφος», «τεκμηριωτής», «επεξεργαστής», αποδεικνύοντας έτσι και την επερχόμενη εξειδίκευση του επαγγέλματος.

Η επιμόρφωση του προσωπικού μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, που αποτελεί αναμφισβήτητα μια πλευρά της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, αναγνωρίζεται ως μια πολύ βασική διαδικασία. Με τον όρο «συνεχιζόμενη εκπαίδευση», εννοείται η εκπαίδευση που διαδέχεται το βασικό πτυχίο της βιβλιοθηκονομίας και η οποία συμβάλλει στον συνεχή εμπλουτισμό των γνώσεων και παρέχεται είτε μέσα στην βιβλιοθήκη κατά τη διάρκεια της εργασίας, είτε από εξωτερικούς φορείς όπως για παράδειγμα μια βιβλιοθηκονομική ένωση. Η ανάγκη για συνεχιζόμενη εκπαίδευση πλέον, αναγνωρίζεται τόσο από τους εργαζόμενους βιβλιοθηκονόμους, όσο και από τους εργοδότες.

Οι βασικοί στόχοι που ισχύουν έως και σήμερα είναι:

- α) η συνεχής ενημέρωση και απόκτηση νέων επαγγελματικών γνώσεων

- β) η προσαρμογή στα νέα δεδομένα και αντιλήψεις του επαγγέλματος
- γ) η συνεχής μελέτη των βασικών αρχών του επαγγέλματος
- δ) η προσωπική και όχι μόνο επαγγελματική ανάπτυξη του βιβλιοθηκονόμου

(Houle, 1967)

Τέλος, με κύρια αρχή πως για μια Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη στο κέντρο του ενδιαφέροντος βρίσκεται ο χρήστης, θα πρέπει με την υπάρχουσα υποδομή, εκτός των άλλων, να αναπτύσσονται και νέες υπηρεσίες οι οποίες θα μπορούν να καλύπτουν τις ανάγκες όλων ανεξαιρέτως των χρηστών. Στους χρήστες αυτούς συμπεριλαμβάνονται και άνθρωποι με ειδικές ανάγκες όπως τυφλοί, σωματικά ανάπηροι, κωφάλαλοι κ.α., για την εξυπηρέτηση των οποίων η εκάστοτε βιβλιοθήκη οφείλει να ευαισθητοποιηθεί, να εκπαιδεύσει κατάλληλα το προσωπικό της και να προσφέρει και σε αυτή την κατηγορία χρηστών τη γνώση, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Τα πρότυπα για τις Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ως σκοπό έχουν, την παροχή γενικών κανόνων αποτίμησης του επιπέδου των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης οι οποίες διατίθενται στους φοιτητές, στο διδακτικό και στο ερευνητικό προσωπικό. Η ύπαρξη αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που θα αποτυπώνουν την κατάσταση των Βιβλιοθηκών της χώρας μας είναι πρωταρχικής σημασίας, υπογραμμίζοντας αφενός τη μέριμνα της κοινωνίας για τις Βιβλιοθήκες και αφετέρου τη δυνατότητα των ίδιων των Βιβλιοθηκών για συγκέντρωση -διάθεση αυτών των στατιστικών στοιχείων και συνεπώς περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Στην Ελλάδα και συγκεκριμένα όσον αφορά στις Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, μέχρι πρόσφατα τα στατιστικά στοιχεία για την αξιολόγησή τους ήταν περιορισμένα χωρίς την τεκμηρίωση που θα επέτρεπε να ληφθούν έγκυρες διαχειριστικές αποφάσεις, να διαμορφώσουν πολιτική και να αξιολογήσουν την κατάσταση των Βιβλιοθηκών υπεύθυνα. Τον ρόλο αυτό είχαν αναλάβει φορείς όπως η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος και η UNESCO, φορείς που λόγω του ότι βρίσκονται εκτός του χώρου των Βιβλιοθηκών και της ελληνικής πραγματικότητας, αδυνατούσαν να κατανοήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με αποτέλεσμα στατιστικά στοιχεία εξαιρετικά περιορισμένα σε έκταση και αξιοπιστία.

Αντίθετα οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχαν από νωρίς αναγνωρίσει την αναγκαιότητα της συλλογής ενημερωμένων στατιστικών στοιχείων για τις Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες τους, δημιουργώντας εξειδικευμένες υπηρεσίες και ειδικές στατιστικές μονάδες. Για το λόγο αυτό, Εθνικές Βιβλιοθήκες, Ενώσεις Βιβλιοθηκών και Διεθνείς Οργανισμοί όπως η UNESCO και ο ISO εκδώσαν έγκαιρα πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές συλλογής αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων.

Στην χώρα μας, από το 1999 λειτουργεί στο πλαίσιο του έργου «Δικτύωση Βιβλιοθηκών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης», η Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Μ.Ο.Π.Α.Β.) με αποστολή να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις που είχαμε στον συγκεκριμένο τομέα.

Η Μ.Ο.Π.Α.Β. χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) και αρχική της αποστολή ήταν να λειτουργεί ως φορέας συγκέντρωσης, ανάλυσης και δημοσίευσης

των στατιστικών στοιχείων για τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της Ελλάδας. Στην πορεία προστέθηκαν και άλλα αντικείμενα στις αρμοδιότητές της και πλέον οι επίσημοι στόχοι της όπως έχουν αποτυπωθεί στο Τεχνικό Δελτίο της Οριζόντιας Δράσης των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών είναι :

- Η συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων για όλα τα χαρακτηριστικά των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
- Η κατανοητή παρουσίαση των στοιχείων αυτών δίνοντας τη δυνατότητα σε κάθε Βιβλιοθήκη να αξιολογήσει την πορεία της
- Η σύνταξη και καθιέρωση Δεικτών Αποτίμησης και Αξιολόγησης Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών οι οποίοι θα καταγράφουν την πορεία της κάθε βιβλιοθήκης σε ετήσια βάση
- Η εισαγωγή των διαδικασιών της Ολικής Ποιότητας και της εφαρμογής κανόνων διασφάλισης ποιότητας στο χώρο των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

(Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 1999)

Τα πρότυπα που θα ακολουθήσουν σε συνοπτική μορφή, αποτελούν προτάσεις γενικού χαρακτήρα της Μονάδας Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, καλύπτουν όλες τις λειτουργίες μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης και είναι προσαρμοσμένα στην ελληνική πραγματικότητα.

1) ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

1α) Οι υπηρεσίες που παρέχονται από μια Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη θα πρέπει να διευκολύνουν τη χρήση της καταγραμμένης πληροφορίας σε όλες τις μορφές και από όλους τους χρήστες της Βιβλιοθήκης, προκειμένου να στηρίξουν τις διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες και τα προγράμματα του Πανεπιστημίου.

1β) Μία Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη θα πρέπει να οργανώνει εγγραφές των συλλογών της. Οι εγγραφές αυτές πρέπει να είναι ολοκληρωμένες, να έχουν συνοχή και να είναι σύμφωνες με εθνικά βιβλιογραφικά πρότυπα και απαιτήσεις, ώστε να διασφαλίζουν τη μεγαλύτερη πρόσβαση στις συλλογές τους και στο περιεχόμενό τους.

1γ) Μία Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη, θα πρέπει να παρέχει τη μεγαλύτερη δυνατή πρόσβαση στις συλλογές της για όλους τους χρήστες, μέσα στα όρια των συγκεκριμένων υποχρεώσεων και προτεραιοτήτων του Πανεπιστημίου.

2) ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

2α) Οι συλλογές μιας Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης θα πρέπει να έχουν επαρκές μέγεθος και να δίνουν τη δυνατότητα να στηρίζουν όλες τις διδακτικές ανάγκες του Πανεπιστημίου και να διευκολύνουν τα ερευνητικά προγράμματα.

2β) Οι συλλογές μιας Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης θα πρέπει να περιέχουν όλες τις μορφές της καταγραμμένης πληροφόρησης.

2γ) Η συλλογή μιας Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης θα πρέπει να αναπτύσσεται συστηματικά και με συνέπεια, βασισμένη σε ξεκάθαρες και λεπτομερείς αρχές.

3) ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

3α) Μια Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη θα πρέπει να απασχολεί έναν ικανοποιητικό αριθμό προσωπικού διαφορετικών ειδικοτήσεων για να αναπτύξει, να οργανώσει και να διατηρήσει συλλογές και για να παρέχει πληροφοριακές υπηρεσίες που θα ικανοποιούν τις ανάγκες των χρηστών.

3β) Οι πρακτικές διοίκησης του προσωπικού σε μία Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη θα πρέπει να βασίζεται σε έντιμες και σύγχρονες αρχές και να συνάδουν με τις πρακτικές που εφαρμόζονται για το υπόλοιπο προσωπικό του Πανεπιστημίου και τους στόχους και σκοπούς της Βιβλιοθήκης.

4) ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

4α) Μια Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη θα πρέπει να διαθέτει χώρους και εξοπλισμό, που θα καλύπτουν τις παρούσες και τις αναμενόμενες ανάγκες του Πανεπιστημίου και των προγραμμάτων του.

4β) Οι Βιβλιοθήκες θα πρέπει να είναι χτισμένες σε τέτοια θέση ώστε η Ακαδημαϊκή Κοινότητα να έχει εύκολη πρόσβαση σ' αυτές.

5) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

5α) Η θέση της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης μέσα στη διαχειριστική και διοικητική δομή του Ιδρύματος τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι ξεκάθαρη και οι ευθύνες της Διοίκησης της Βιβλιοθήκης και του Διευθυντή της θα πρέπει να προσδιορίζονται και να καθορίζονται με σαφήνεια.

5β) Η διαχειριστική και διοικητική δομή της Βιβλιοθήκης θα πρέπει να είναι ξεκάθαρη και να είναι σύμφωνη με τη διοικητική δομή του Πανεπιστημίου αλλά και με τις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις της Βιβλιοθήκης.

5γ) Στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία Βιβλιοθήκες σε ένα Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης θα πρέπει να υπάρχει στενή συνεργασία ανάμεσα σε όλες αυτές τις Βιβλιοθήκες, ώστε οι χρήστες να χρησιμοποιήσουν επαρκώς και ικανοποιητικά όλες τις πηγές πληροφόρησης και υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης.

5δ) Οι βασικές πολιτικές και διαδικασίες της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αναθεωρούνται τακτικά.

6) ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

6α) Μια Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη, θα πρέπει να λαμβάνει επαρκή επιχορήγηση που θα της επιτρέπει να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες της όπως είναι καταγραμμένες στα προηγούμενα πρότυπα.

6β) Ο προϋπολογισμός της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης θα πρέπει να είναι ένα ξεχωριστό τμήμα του συνολικού προϋπολογισμού του Ιδρύματος. Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να προετοιμάζεται και να διαχειρίζεται από τον υπεύθυνο της Βιβλιοθήκης, ο οποίος θα πρέπει να συμμετάσχει και στο συνολικό σχεδιασμό του προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου.

(Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 1999)

Όπως προαναφέρθηκε, η βιβλιοθήκη του 21^{ου} αιώνα, πέραν των παραδοσιακών υπηρεσιών έχει εξελιχθεί σε φορέα πολιτισμού, γνώσης και δια βίου μάθησης, ακολουθώντας πρότυπα που συμβαδίζουν με τις εθνικές και διεθνείς πολιτικές. Πρόκειται για έναν χώρο που δεν αποτελεί απλά μια «αποθήκη βιβλίων» αλλά διέπεται από την αρχή της δημοκρατίας και προσφέρει τις υπηρεσίες της προς το ευρύτερο σύνολο ανεξαιρέτως φύλου, ηλικίας, εκπαίδευσης και εθνικής ταυτότητας, αποτελώντας έναν ισχυρό θεσμό εκπαίδευσης, ενημέρωσης και διαρκούς γνώσης. Στην περίπτωση των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών δε, η αναγκαιότητα για αποτελεσματική παροχή πληροφοριών και πρόσβαση σε αυτές, η προώθηση του εκπαιδευτικού έργου και η αναβάθμιση των υπηρεσιών τους, είναι ιδιαίτερος καθοριστική.

Αποστολή μιας Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, είναι η εξυπηρέτηση της κοινότητας στην οποία υπάγεται και κατ'επέκταση του ευρύτερου συνόλου χρηστών καθώς και η υποστήριξη και συμβολή στο εκάστοτε ερευνητικό και εκπαιδευτικό έργο της Ακαδημαϊκής κοινότητας. Αυτό, επιτυγχάνεται αναπτύσσοντας αποτελεσματικούς διαύλους επικοινωνίας και αμφίδρομης συνεργασίας με το διδακτικό προσωπικό και καθιερώνοντας προγράμματα πληροφοριακής παιδείας ώστε οι φοιτητές να μπορέσουν να αποκτήσουν την ικανότητα κριτικής σκέψης και της δια βίου εκπαίδευσης. Πρέπει να σχεδιάζει μακροπρόθεσμη αναγνωστική πολιτική ώστε να μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες των εσωτερικών και εξωτερικών χρηστών της και για τον σκοπό αυτό να αξιοποιεί επίσης στο έπακρο τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών εφαρμόζοντάς τες άμεσα στην διδακτική διαδικασία.

Η συνεχής επίσης ενημέρωση και εκπαίδευση του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού σε ζητήματα νέων τεχνολογιών και πηγών πληροφόρησης, ανήκουν στις βασικές αποστολές μια σύγχρονης Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης. Επιπλέον ανά τακτά χρονικά διαστήματα θα πρέπει να διοργανώνονται σεμινάρια και άλλες σχετικές εκδηλώσεις για την επαγγελματική ενημέρωση και εξέλιξη των βιβλιοθηκονόμων.

Μια Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη εκτός από την Ακαδημαϊκή κοινότητα στην οποία ανήκει θα πρέπει να επικοινωνεί και να συνεργάζεται και με την ευρύτερη τοπική κοινωνία μέσα στην οποία δραστηριοποιείται, επεκτείνοντας τις δράσεις της και υποστηρίζοντας μέσω προγραμμάτων δια βίου μάθησης και πληροφοριακής

παιδείας το δικαίωμα όλων των πολιτών για ισότιμη πρόσβαση στη γνώση. Συνεργασία δηλαδή, θα πρέπει να διατηρεί με τοπικούς φορείς, πολιτιστικούς συλλόγους, σχολεία, δημόσιες ή δημοτικές βιβλιοθήκες, άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής και τα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, ενισχύοντας έτσι την πολιτιστική της δραστηριότητα στην τοπική κοινότητα, υποβοηθώντας ειδικές πληθυσμιακές ομάδες να ενταχθούν ομαλότερα στην κοινωνία και προβάλλοντας το έργο και την δημόσια εικόνα της αποτελώντας σημείο αναφοράς για την κοινωνία και τον πολίτη.

Η ιδέα της ίδρυσης Πανεπιστημίου στην Ελλάδα γεννήθηκε ήδη από την εποχή του αγώνα για Ανεξαρτησία. Στις 14 Απριλίου του 1837, με την έκδοση του διατάγματος «περί σπουδαστή του Πανεπιστημίου», ξεκινάει η πορεία της ίδρυσης και λειτουργίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι το πρώτο Πανεπιστήμιο, όχι μόνο του ελληνικού κράτους αλλά και όλου της της Βαλκανικής Χερσονήσου και της σημερινής επικράτειας της Αρμενικής Δημοκρατίας.

Στις 3 Μαΐου του 1837, άρχισαν τα μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το Πανεπιστήμιο του Οδύσσειας, όπως ήταν η αρχική του ονομασία στο πρώτο κτίριο του Πρωτοφάνη Καραϊσκάκη, είχε 10 σχολές: φιλοσοφία και κεκοιμημένα, γαλλική, ηθολογική σχολή, η σχολή Γνωστικών Επιστημών, η σχολή Πολιτισμικών και η σχολή Ιατρικής και είχε 33 καθηγητές, 200 σπουδαστές και 75 μη κερδοσκοπικούς σπουδαστές.

Το 1862, μετά την έξωση του Σουλτάνου, το ελληνικό απόκολλομείο «Πανεπιστήμιο του Οδύσσειας» παίρνει την ονομασία «Εθνικό Πανεπιστήμιο», ως ένα ίδρυμα κοινού για όλους στο έθνος.

Το Εθνικό Πανεπιστήμιο αποκτάται από τη Φυσικομαθηματική και από την Ιατρική σχολή. Στην τελευταία, το 1905, προστίθεται και το τμήμα Οδοντιατρικής. Το βασικό κριτήριο είναι στην επένδυση με τα κτίρια. Το 1911, για να εκπαιδευθεί ο πληθυσμός της Ελλάδας από μεγάλη Ίεραρχία εισήχθη στην Αθήνα, και στο πρώτο εν λόγω, του Πανεπιστημίου που θα ονομαζόταν Καποδιστριακό. Σήμερα, πρώτα και πάνω, υπάρχει το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, ως τομικά κτίρια με όλη της λειτουργία και με λειτουργία των σχολών Φιλοσοφίας, Νομική και Θεολογική. Το 1932, ορίζεται ως το ένα από τα κτίρια να αποτελείται το Πανεπιστήμιο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πρώτος Πρόεδρος του Ιδρυτικού είναι ο καθηγητής της Ιστορίας Κωνσταντίνος Τριανταφυλλίδης και ο πρώτος Διευθυντής - όπως ονομάζεται - ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ- ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η ιδέα της ίδρυσης Πανεπιστημίου στην Ελλάδα, γεννήθηκε ήδη από την εποχή του αγώνα για Ανεξαρτησία. Στις 14 Απριλίου του 1837, με την έκδοση του διατάγματος «περί συστάσεως του Πανεπιστημίου», ξεκινάει η πορεία της ίδρυσης και λειτουργίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών, είναι το πρώτο Πανεπιστήμιο, όχι μόνο του ελληνικού κράτους αλλά και ολόκληρης της Βαλκανικής Χερσονήσου και της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής μεσογείου.

Στις 3 Μαΐου του 1837, ιδρύεται τελικά το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο του Όθωνος όπως ήταν η αρχική του ονομασία στο πρώτο άρθρο του Προσωρινού Κανονισμού του. Οι αρχικές σχολές που περιελάμβανε, ήταν η Θεολογική σχολή, η σχολή Νομικών επιστημών, η σχολή Φιλοσοφίας και η σχολή Ιατρικής και είχε 33 καθηγητές, 52 φοιτητές και 75 μη εγγεγραμμένους ακροατές.

Το 1862, μετά την έξωση του Όθωνα, το έως τότε αποκαλούμενο «Πανεπιστήμιο του Όθωνος», παίρνει την ονομασία «Εθνικόν Πανεπιστήμιον», ως ένα ίδρυμα κοινό, για ολόκληρο το έθνος.

Το Εθνικό Πανεπιστήμιο, αποτελείται από την Φυσικομαθηματική και από την Ιατρική σχολή. Στην τελευταία, το 1953 εντάσσεται και το τμήμα Οδοντιατρικής, το οποίο μετατρέπεται σε σχολή ισότιμη με τις υπόλοιπες το 1970. Το 1911, για να εκπληρωθεί ο όρος της διαθήκης του μεγάλου Ηπειρώτη ευεργέτη Ιωάννη Δομπόλη, που για τον σκοπό της ίδρυσης ενός Πανεπιστημίου που θα ονομάζεται Καποδιστριακό διέθεσε τεράστια περιουσία, ιδρύεται το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, ως νομικό πρόσωπο, με δική του περιουσία και με λειτουργία των σχολών Θεολογίας, Νομικής και Φιλοσοφίας. Το 1932, ορίζεται πως τα δύο αυτά ιδρύματα θα συναποτελούν το επονομαζόμενο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πρώτος Πρύτανης του ιδρύματος, είναι ο καθηγητής της ιστορίας Κωνσταντίνος Σχινάς, ο οποίος μαζί με τους Σχολάρχες – όπως ονομάζονταν οι

κοσμητόρες των σχολών- και τους υπόλοιπους καθηγητές του νεοσύστατου Πανεπιστήμιου, αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας το δύσκολο έργο να μεταδώσει και να προσαρμόσει την παιδεία που είχε επιτευχθεί στην Ευρώπη, στην νεότερη Ελλάδα.

Αρχική στέγη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστήμιου Αθηνών, είναι η ιδιωτική κατοικία του αρχιτέκτονα Σταματίου Κλεάνθους, στην βορειοανατολική πλευρά της Ακρόπολης. Λόγω όμως του περιορισμένου χώρου στις αίθουσες διδασκαλίας, με πρωτοβουλία του δεύτερου Πρύτανη Γεώργιου Α. Ράλλη, συγκροτείται τον Ιανουάριο του 1839 επιτροπή για την συλλογή συνδρομών προς ανέγερση του Ελληνικού Πανεπιστήμιου. 5 Μαΐου του 1839, αποτέλεσμα της άμεσης ανταπόκρισης προς την έκκληση αυτή και υπό την επίβλεψη του Δανού αρχιτέκτονα Χριστιανού Χάνσεν, εγκρίνεται το σχέδιο οικοδόμησης και η 2^α Ιουλίου του 1839, βρίσκει τον Όθωνα να θέτει πανηγυρικά τον θεμέλιο λίθο!

Στις μέρες μας, ο χώρος που πρωτοστέγασε το Πανεπιστήμιο, λειτουργεί ως μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστήμιου Αθηνών, με την ονομασία Παλαιό Πανεπιστήμιο.

Τον Νοέμβριο του 1841, ξεκινάνε τα μαθήματα στο νέο κτίριο, ενώ συνεχίζονται ακόμη οι εργασίες στους χώρους του. Με τη γενναιόδωρη προσφορά Ελλήνων του εξωτερικού και την κρατική επιχορήγηση, επεκτείνονται τα έργα κατασκευής στις πτέρυγες του Πανεπιστήμιου και έπειτα από δώδεκα χρόνια, ολοκληρώνονται οι κατασκευές, όπως και η τελική εσωτερική και εξωτερική διακόσμηση. Αξιοσημείωτη και η προσφορά του Στεργίου Δούμπα, για την δημιουργία της τοιχογραφίας στην εσωτερική πρόσοψη των Προπυλαίων, σε εκτέλεση του Eduard Lebiedzki, η οποία και αποτυπώνει τον Όθωνα να περιστοιχίζεται από τις αναγεννημένες στην Ελλάδα επιστήμες.

Ταυτόχρονα με την ανέγερση των χώρων του κτιρίου, δημιουργήθηκε με επιμέλεια και η βιβλιοθήκη, όπως και η επαρκής υποδομή για ειδικές συλλογές και εργαστηριακή υποστήριξη και μελέτη, κάτι απαραίτητο για την διδασκαλία και την επιστημονική εξέλιξη των σπουδαστών. Το 1866, η βιβλιοθήκη του Πανεπιστήμιου αφού συγχωνεύεται με τη δημόσια βιβλιοθήκη μεταφέρεται στον πάνω όροφο του κτιρίου έως το 1903, απ' όπου και μεταφέρεται ξανά στο διπλανό νεοκλασικό οικοδόμημα.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, σηματοδότησε την έναρξη της ανώτατης εκπαίδευσης στην νεότερη Ελλάδα. Η ιστορία του, συμπίπτει με

την ιστορία της επιστήμης στην νεότερη Ελλάδα, αφού από το 1873 έως και το 1926, υπήρξε το μοναδικό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα στην χώρα μας.

Η πνευματικότητα του ελληνικού έθνους, η ελεύθερη έκφραση και η δίψα για αληθινή παιδεία και πολιτισμό, καθώς και η αναβάθμιση και ανύψωση πληθώρας επιστημών, σημειώνει πορεία παράλληλη με αυτήν της λειτουργίας του πρώτου αυτού Πανεπιστήμιου. Η ίδρυσή του, γεγονός καθοριστικό για την χώρα μας, επισφραγίζει την δυναμική μετάγχιση ανώτερης γνώσης καθώς και την καλλιέργεια του ονείρου, της ηθικής και της αρετής. Τα χρόνια ζωής και δράσης του, περικλείουν την σταδιακή πρόοδο και τους πνευματικούς παλμούς ενός ολόκληρου έθνους, συμμετέχοντας ενεργά και αδιάκοπα στην κοινωνικοπολιτική ανάπτυξη και πορεία του τόπου μας.

Το όλο έργο, η δομή και η εκπαιδευτική δραστηριότητα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστήμιου Αθηνών στο πέρασμα των χρόνων, ακόμα και σήμερα, δεν έχει κατορθώσει να αποτυπωθεί καθολικά και να γίνει ευρέως γνωστό. Δεν είναι για παράδειγμα γνωστό, το ότι σε αριθμό φοιτητών και εκπαιδευτικού προσωπικού, το Πανεπιστήμιο Αθηνών αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα Πανεπιστήμια του κόσμου. Ενδεικτικά θα πούμε ότι απαριθμεί περίπου 92.000 φοιτητές, όπως και περί τα 2.000 μέλη Διδακτικού Επιστημονικού προσωπικού (Δ.Ε.Π.) όλων των βαθμίδων. Επιπλέον, συναποτελείται από 29 τμήματα των περισσότερων επιστημονικών κλάδων (τμήμα Φιλολογίας, τμήμα Νομικής, τμήμα Ιατρικής, τμήμα Πληροφορικής, Μαθηματικό τμήμα, τμήμα Θεολογίας, τμήμα Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης κ.α.), όπως και προσφέρει σε προπτυχιακό επίπεδο, έναν τεράστιο αριθμό και ποικιλία επιστημονικών αντικειμένων προς φοίτηση.

Δεν είναι ίσως επίσης γνωστό στους περισσότερους, πως στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, λειτουργούν ήδη 53 μεταπτυχιακά προγράμματα και προβλέπεται στο εγγύς μέλλον η έναρξη λειτουργίας και πολλών μεταπτυχιακών ακόμη, των οποίων η ίδρυση έχει εγκριθεί ήδη με απόφαση της Συγκλήτου. Τέλος, είναι δύσκολο να γνωρίζει λεπτομερώς κανείς, το τεράστιο φάσμα χωροταξικών υποδομών, προσαρτημάτων (μουσεία, βιβλιοθήκες, εργαστήρια, πανεπιστημιακές κλινικές κ.α.) υπηρεσιών, δραστηριοτήτων και συνεργασιών που διατηρεί και προσφέρει στην Ελλάδα.

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το τμήμα Πολιτικών επιστημών και δημόσιας διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, αποτελεί το νεότερο από τα τρία τμήματα των Σχολών Νομικής, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, με έναρξη της ανεξάρτητης λειτουργίας του το 1982, αφού έως τότε λειτούργησε με διάφορες μορφές, χωρίς διοικητική αυτοτέλεια, ενταγμένο στο τμήμα της Νομικής σχολής.

Αρχικά, λειτούργησε ως Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, ως χωριστή «κατεύθυνση» στο τελευταίο έτος σπουδών. Στην πορεία, απέκτησε πιο αυτόνομη υπόσταση, πάντοτε στο πλαίσιο της Νομικής Σχολής, ως Τμήμα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών.

Το αντικείμενο του συγκεκριμένου τμήματος, επικεντρώνεται γενικά στις σπουδές της Πολιτικής επιστήμης και πιο συγκεκριμένα διαιρείται σε πέντε βασικές διαστάσεις, της Πολιτικής ανάλυσης, των Διεθνών και Ευρωπαϊκών σπουδών, της Διοικητικής επιστήμης, της Κοινωνικής θεωρίας και της Κοινωνικής πολιτικής.

Επιθυμία του τμήματος είναι ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο και εξελισσόμενο εκπαιδευτικό περιβάλλον, το οποίο θα προσφέρει στους φοιτητές αναβαθμισμένες σπουδές και ένα πτυχίο με σημαντικό επαγγελματικό κύρος.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πιο συγκεκριμένα και στοχεύοντας στον καλύτερο συντονισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας το Τμήμα είναι διαχωρισμένο σε τέσσερις κύριους Τομείς οι οποίοι αντιστοιχούν σε επιμέρους γνωστικά πεδία και στους οποίους είναι κατανεμημένο το διδακτικό προσωπικό.

Οι τέσσερις Τομείς του τμήματος είναι οι εξής:

- 1) Τομέας Πολιτικής επιστήμης
- 2) Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας
- 3) Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
- 4) Τομέας Διοικητικής Επιστήμης

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών του τμήματος διαμορφώνεται σε δυο διαδοχικές φάσεις όπου η καθεμία διαρκεί τέσσερα εξάμηνα (συνολικά οκτώ εκπαιδευτικά εξάμηνα) εκ των οποίων το καθένα διαρκεί τουλάχιστον δεκατρείς εβδομάδες. Στόχος της συγκεκριμένης διάρθρωσης, είναι οι φοιτητές να έχουν την δυνατότητα αρχικά να διδαχτούν σφαιρικά τις θεμελιώδεις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της Πολιτικής επιστήμης με τα μαθήματα κορμού, εξειδικεύοντας στη συνέχεια στους επιμέρους συγγενείς κλάδους που την συνθέτουν (πολιτική ανάλυση, πολιτική θεωρία, κοινωνιολογία, κοινωνική πολιτική, διεθνείς σχέσεις κ.α.) παρέχοντας πιο αναλυτικές και επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητες ως εφόδια για πιθανές μελλοντικές μεταπτυχιακές σπουδές. Η εξειδίκευση αυτή συντελείται στα τέσσερα τελευταία εξάμηνα της φοίτησης με τους Κύκλους σπουδών, όπου οι φοιτητές μπορούν και να επιλέξουν το επιστημονικό πεδίο που τους ενδιαφέρει. Ταυτόχρονα, το Τμήμα χορηγεί ειδική βεβαίωση στην οποία προσδιορίζεται η ειδίκευση των αποφοίτων.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Εκτός των παραπάνω προπτυχιακών σπουδών, στο Τμήμα Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης λειτουργούν και τα ακόλουθα τέσσερα προγράμματα Μεταπτυχιακών σπουδών(Π.Μ.Σ.) :

- 1) Π.Μ.Σ. Πολιτικής επιστήμης και Κοινωνιολογίας
- 2) Π.Μ.Σ. Ευρωπαϊκών και Διεθνών σπουδών
- 3) Π.Μ.Σ. Κράτους και Δημόσιας Πολιτικής
- 4) Π.Μ.Σ. Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης

2) Σε επιστημονικούς τομείς που υπάγονται ευρέως στα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος αλλά δεν καλύπτονται από τα συγκεκριμένα μεταπτυχιακά, υπάρχει η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής με την υποβολή σχετικής αίτησης στην Γραμματεία του τμήματος.

Λόγω του ότι η έρευνα ικανοποίησης χρηστών που γίνεται στην συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, πραγματοποιείται με κριτήριο τους χρήστες της Βιβλιοθήκης Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης και εφόσον στατιστικά το μεγαλύτερο ποσοστό επισκεψιμότητας και χρήσης της βιβλιοθήκης σημειώνεται από φοιτητές και φοιτήτριες των παραπάνω τεσσάρων μεταπτυχιακών προγραμμάτων του τμήματος, ακολουθεί στην συνέχεια εν συντομία, μια γενική περιγραφή της δομής και των στόχων τους.

1) Π.Μ.Σ. Πολιτικής επιστήμης και Κοινωνιολογίας

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία», λειτουργεί από το 1995 με πρωτοβουλία των Τομέων "Πολιτικής Επιστήμης" και "Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας" του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έπειτα από τα

πρώτα δύο χρόνια που λειτούργησε δοκιμαστικά, και προκειμένου να εμπλουτισθεί το υπάρχον επιστημονικό δυναμικό του, πραγματοποίησε στενή συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία και κατόπιν εφαρμογής αυτής της συνεργασίας και έλευσης της δοκιμαστικής της περιόδου, το συγκεκριμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα λειτουργεί πλέον ως διατμηματικό.

Από τις αρχές της λειτουργίας του, το μεταπτυχιακό πρόγραμμα Πολιτικών επιστημών και Κοινωνιολογίας, προσέλκυσε το ενδιαφέρον επιστημόνων από διάφορα ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια με αποτέλεσμα σήμερα να διαθέτει ένα πολυποίκιλο και ετησίως ανανεώσιμο πρόγραμμα σπουδών σε όσους το παρακολουθούν.

Στόχος του Μεταπτυχιακού προγράμματος των Πολιτικών Επιστημών και Κοινωνιολογίας, είναι να εμβαθύνει και να εξειδικεύσει ικανοποιητικά στα επιστημονικά του πεδία, ώστε να προφέρει στους σπουδαστές του μια σφαιρική και θεωρητικά τεκμηριωμένη κατάρτιση πάνω σε κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα της ελληνικής και διεθνούς πραγματικότητας.

2) Π.Μ.Σ. Ευρωπαϊκών και Διεθνών σπουδών

Το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς σπουδές», ιδρύθηκε το 1994 και αρχικά ονομαζόταν «Ευρωπαϊκή οργάνωση και Διπλωματία». Ο κύριος εκπαιδευτικός στόχος του συγκεκριμένου Π.Μ.Σ., είναι η εκτενής κάλυψη και έρευνα καθώς και η παροχή επιστημονικής γνώσης σε ότι σχετίζεται με σύγχρονα ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα στη χώρα μας.

Καθώς το παραπάνω γνωστικό πεδίο το οποίο μελετάει φαινόμενα όπως η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η προστασία του περιβάλλοντος, οι περιφερειακές συνεργασίες, η οικονομική και νομισματική ενοποίηση, ο ρόλος των διεθνών οργανισμών κ.α., τα οποία είναι ανεξάντλητα και πολυδιάστατα, προκύπτει η ανάγκη διεπιστημονικής προσέγγισής τους και επιβάλλεται σταδιακά η συνύπαρξη διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων σε ένα ενιαίο πρόγραμμα σπουδών. Η διεπιστημονική προσέγγιση αυτή του προγράμματος, επιτρέπει την μελέτη των διαφόρων σύγχρονων ευρωπαϊκών και διεθνών φαινομένων από ποικίλες οπτικές

γωνίες και απόψεις, αποδεικνύοντας την πολυπλοκότητα των προβλημάτων και την αλληλεξάρτηση των παραγόντων που διαμορφώνουν συνολικά την Ευρωπαϊκή και Διεθνή πραγματικότητα.

Ετησίως, επιλέγονται για παρακολουθήσουν το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα των Ευρωπαϊκών και Διεθνών σπουδών, 25 φοιτητές προερχόμενοι από διάφορα Πανεπιστημιακά τμήματα. Η διάρκεια φοίτησης του μεταπτυχιακού προγράμματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών σπουδών, διαρκεί δύο χρόνια.

3) Π.Μ.Σ. Κράτους και δημόσιας πολιτικής

Το πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών για το «Κράτος και τη δημόσια Πολιτική», πρωτοξεκίνησε το 1995 στο πλαίσιο του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και με αρχική διάρκεια σπουδών τα δύο χρόνια. Στη συνέχεια η διάρκειά του μειώθηκε στους 18 μήνες, εφαρμόζοντας ένα εντατικότερο πρόγραμμα σπουδών και δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην διπλωματική εργασία που εκπονείται κατά την ολοκλήρωσή του. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε πτυχιούχους από ένα ευρύ φάσμα ελληνικών και ξένων Πανεπιστημίων, σημειώνοντας ένα διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον από τους υποψηφίους.

Εκπαιδευτικός του στόχος είναι η έρευνα και εν συνεχεία η εξειδίκευση στους επιμέρους τομείς που αφορούν στην λειτουργία του κράτους και στην παραγωγή της δημόσιας πολιτικής, επιτυγχάνοντας αρχικά την άρτια επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών και κατόπιν την δυνατότητα κατανόησης και ανάλυσης των παραπάνω τομέων καθώς και η ικανότητα θεώρησης τους από νομική, πολιτική, διοικητική, κοινωνική και ευρωπαϊκή σκοπιά. Αυτή η τελική δυνατότητα κατανόησης και ανάλυσης που αποκτούν οι σπουδαστές, αποδεικνύεται ιδιαίτερα κατά την διαδικασία εκπόνησης της πρωτότυπου χαρακτήρα διπλωματικής τους εργασίας κατά την ολοκλήρωση των σπουδών τους και η οποία πραγματοποιείται υπό την επιτήρηση ενός εκ των διδασκόντων του τμήματος.

4)Π.Μ.Σ. Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Αυτό το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, είναι το πιο πρόσφατο σε δημιουργία από τα τέσσερα με έτος έναρξης το 1999-2000 και τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, τελούσε υπό την αιγίδα του Σύμφωνου Σταθερότητας για την Νοτιοανατολική Ευρώπη(ΝΑΕΣ).Είναι ένα αγγλόφωνο τμήμα, ετησίας διάρκειας, που μετά την ολοκλήρωσή του απονέμει στους σπουδαστές του το δίπλωμα Μεταπτυχιακής ειδίκευσης στις σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Σήμερα έχει ενταχθεί στο τμήμα Πολιτικών επιστημών και δημόσιας διοίκησης. Πρόκειται για ένα διεθνές πρόγραμμα το οποίο ιδρύθηκε στο πλαίσιο μίας ευρύτερης συνεργασίας του "Δικτύου Πανεπιστημίων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης"με συμμετέχοντα Πανεπιστήμια: το Πανεπιστήμιο των Τιράνων, το Πανεπιστήμιο του Σαράγεβο, το Πανεπιστήμιο της Σόφιας St. Kliment Ohridski, το Πανεπιστήμιο του Ζάγκρεμπ, το Πανεπιστήμιο Εϋνός Loránd της Βουδαπέστης, το Πανεπιστήμιο Sts Cyril and Methodius των Σκοπίων, το Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου, το Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου, το Πανεπιστήμιο του Μάριμπορ, το Πανεπιστήμιο της Άγκυρας και τέλος, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Βασικός του στόχος, είναι η επιστημονική εξέταση και η εξειδικευμένη παροχή γνώσης σε ότι αφορά τα προβλήματα και τις κοινωνικές προοπτικές της περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.Εκτός όμως από την επιστημονική εμβάθυνση και κατάρτιση στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο, το πρόγραμμα επιδιώκει να πετύχει και την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των χωρών της περιοχής και συνεπώς την οικοδόμηση ειρηνικών σχέσεων συνύπαρξης μεταξύ τους.Το πρόγραμμα κάνει δεκτό τον αριθμό των 25 φοιτητών , οι οποίοι στην πλειοψηφία τους προέρχονται από χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η ύπαρξη και λειτουργία μιας βιβλιοθήκης σε κάθε Ακαδημαϊκή κοινότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική. Στις Κοινωνικές Επιστήμες επιπλέον, όπου υπάγεται και η Πολιτική Επιστήμη, ένας χώρος εμπλουτισμένος με συναφές επιστημονικό και εξειδικευμένο υλικό, βιβλία και περιοδικά σε ελληνικές και ξενόγλωσσες εκδόσεις, αποτελεί τον κύριο άξονα μελέτης, εργασίας, έρευνας και απόκτησης γνώσεων για τους σπουδαστές και λοιπούς ενδιαφερόμενους.

Η βιβλιοθήκη του τμήματος Πολιτικών επιστημών και δημόσιας διοίκησης, παρότι έχει δημιουργηθεί σχετικά πρόσφατα, έχει κατορθώσει να διαθέτει σημαντικό όγκο και ποιότητα υλικού και να καταβάλλει διαρκείς προσπάθειες για περαιτέρω επέκταση των τίτλων της συλλογής της.

Η βιβλιοθήκη ξεκίνησε να λειτουργεί τον Μάρτιο του 1990 και στεγαζόταν στον τέταρτο και πέμπτο όροφο της οδού Ιπποκράτους 35. Αρχικά ήταν χωρισμένη σε τρία μέρη, όσοι δηλαδή και οι τομείς του τμήματος, μα στη συνέχεια το υλικό της ενώθηκε σε ενιαίο βιβλιοστάσιο και κατάλογο. Από τις 17 Νοέμβρη του 2001 έως και σήμερα, η βιβλιοθήκη του Τμήματος στεγάζεται στην οδό Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη στο Μοναστηράκι.

Η συλλογή της υπολογίζεται σε περίπου 20.000 τόμους βιβλίων και 418 τίτλους περιοδικών που διατίθενται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Επιπλέον, διαθέτει συλλογή διδακτορικών διατριβών, διπλωματικών εργασιών και σπάνιων βιβλίων.

Σκοπός της βιβλιοθήκης του τμήματος Πολιτικών Επιστημών και δημόσιας Διοίκησης, είναι η άρτια εξυπηρέτηση και ολοκληρωμένη και έγκυρη πληροφόρηση σε κάθε ενδιαφερόμενο, η κάλυψη των ερευνητικών αναγκών των φοιτητών καθώς και η στήριξη των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος

αποτελώντας ταυτόχρονα εργαστήριο και σπουδαστήριο. Το υλικό που προσφέρεται είναι σχετικό με τους διάφορους κλάδους των Κοινωνικών επιστημών εξειδικεύοντας στους τομείς του Τμήματος και κάθε χρήστης και ενδιαφερόμενος μπορεί να το εντοπίσει κάνοντας αναζήτηση στον ενιαίο ηλεκτρονικό κατάλογο OPAC που διατηρεί το σύνολο των βιβλιοθηκών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.lib.uoa.gr> αλλά και σε άλλες βάσεις δεδομένων του ΕΚΠΑ.

Το προσωπικό της βιβλιοθήκης, απαρτίζεται από εξειδικευμένους πτυχιούχους βιβλιοθηκονόμους και συγκεκριμένα από τις: Ασημίνα Περρή (ΕΤΕΠ Βιβλιοθηκονόμος), Ευαγγελία Βολουδάκη (ΕΤΕΠ Βιβλιοθηκονόμος) και Μαρία Αρζουμάν (Βιβλιοθηκονόμος).

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί καθημερινά για το κοινό από την Δευτέρα έως την Πέμπτη κατά τις ώρες 9:00 – 19:00 και την Παρασκευή από τις 9:00 – 16:00. Το Σαββατοκύριακο παραμένει κλειστή. Το αντίστοιχο θερινό ωράριο για τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο είναι από τις 9:00- 15:00. Κάθε Αύγουστο, η βιβλιοθήκη κλείνει λόγω διακοπών. Για τις υπόλοιπες περιόδους εορτών (Χριστούγεννα, Πάσχα) καθώς και για τυχόν αργίες, εκδίδονται άμεσα οι σχετικές ανακοινώσεις. Οι ενδιαφερόμενοι χρήστες, μπορούν να επικοινωνήσουν με την βιβλιοθήκη για περαιτέρω πληροφορίες, τηλεφωνικά ή μέσω e-mail.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία για το έτος του 2009-2010, ο συνολικός αριθμός των χρηστών της βιβλιοθήκης κυμαίνεται ως εξής:

50 Καθηγητές – Μέλη ΔΕΠ

9.463 Προπτυχιακοί φοιτητές

1.458 ενεργοί Προπτυχιακοί φοιτητές

405 Μεταπτυχιακοί φοιτητές και Υποψήφιοι Διδάκτορες

Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Το γνωστικό αντικείμενο της συλλογής της βιβλιοθήκης, περιστρέφεται γύρω από τους εξής κλάδους: Κοινωνικές επιστήμες, Πολιτικές επιστήμες, Κοινωνιολογία, Διεθνείς σχέσεις, Οικονομικά, Δημόσια διοίκηση, Αυτοδιοίκηση, Μάνατζμεντ, Ευρωπαϊκά θέματα, Ασφάλεια, Εμπόριο, Κοινωνική πολιτική και Νεότερη ιστορία. Το υλικό διαχωρίζεται στην Κύρια συλλογή και στην Ειδική συλλογή.

Η Κύρια συλλογή περιλαμβάνει βιβλία και τίτλους περιοδικών. Στη συλλογή των βιβλίων όπου υπολογίζεται κατά προσέγγιση στους 20.000 τόμους, η πρόσβαση είναι ελεύθερη και τα τεκμήρια είναι ταξιθετημένα σύμφωνα με το δεκαδικό σύστημα Dewey (D.D.C.). Οι βιβλιογραφικές εγγραφές επεξεργάζονται σύμφωνα με τους Αγγλοαμερικάνικους κανόνες καταλογογράφησης (A.A.C.R.2).

Και στα περιοδικά που αγγίζουν περίπου τους 418 τίτλους (περίπου 15.000 τεύχη περιοδικών), η συλλογή είναι ανοιχτής πρόσβασης και ταξιθετημένη με βάση τον τίτλο, αλφαβητικά. Το υπόλοιπο υλικό που αποτελεί την ειδική συλλογή της βιβλιοθήκης περιλαμβάνει σπάνια βιβλία και περιοδικά από τον 19^ο αιώνα έως και το 1950, διδακτορικές διατριβές, διπλωματικές εργασίες και την συλλογή κρατημένου υλικού. Οτιδήποτε συγκαταλέγεται στην ειδική συλλογή, δεν είναι διαθέσιμο για δανεισμό και η πρόσβαση σε αυτό είναι περιορισμένη.

Το μεγαλύτερο μέρος της συλλογής, είναι καταχωρημένο στο αυτοματοποιημένο σύστημα HORIZON. Η συλλογή της βιβλιοθήκης καταλαμβάνει άνετους χώρους έκτασης 780τ.μ. Συγκεκριμένα είναι χωρισμένη και προσβάσιμη στους επισκέπτες, στον πέμπτο και στον έκτο όροφο του κτιρίου αντίστοιχα. Παρακάτω, ακολουθεί συνοπτικά το τι φιλοξενεί ο κάθε όροφος χωριστά.

Στον πέμπτο όροφο του κτιρίου υπάρχουν:

- α. όλα τα βιβλία και το πληροφοριακό υλικό (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, οδηγοί).
- β. 5 ηλεκτρονικοί υπολογιστές για να κάνουν έρευνα οι χρήστες και ένας σταθμός εξυπηρέτησης για άτομα με αναπηρίες (ΑΜΕΑ) και συγκεκριμένα για επισκέπτες με τυφλότητα, μειωμένη όραση και κινητικές δυσκολίες στα άνω άκρα. Ο σταθμός

αυτός, δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης στη συλλογή της βιβλιοθήκης, στο Διαδίκτυο καθώς και στις κοινές εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου.

γ. Δύο μηχανήματα φωτοαντιγραφής με καρτοδέκτη.Οι κάρτες πωλούνται από το προσωπικό της βιβλιοθήκης.Η φωτοαντιγραφή, πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν2121/1993 ο οποίος και απαγορεύει την φωτοτυπική αναπαραγωγή ολόκληρου βιβλίου.Οι χρήστες, μπορούν να φωτοτυπήσουν ορισμένες μόνο σελίδες από κάθε έντυπο τεκμήριο, αποκλειστικά για ιδιωτική χρήση και εφόσον δεν βλάπτεται η κανονική εκμετάλλευση του έργου και δεν προκαλείται βλάβη στα νόμιμα συμφέροντα του δικαιούχου.

δ. ντουλάπια φύλαξης προσωπικών αντικειμένων

ε. αναγνωστήρια 30 θέσεων

στ. συλλογή κρατημένου υλικού για τα τέσσερα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος

ζ. εκθετήρια νεοεισερχόμενων, νεοεκδοθέντων βιβλίων και πληροφοριακού υλικού

η. εκθετήρια γκρίζας βιβλιογραφίας(διδακτορικές διατριβές, διπλωματικές εργασίες φοιτητών)

θ. τα γραφεία εξυπηρέτησης και δανεισμού των χρηστών

Ο έκτος όροφος διαθέτει:

α. τη συλλογή με τα ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά

β. αναγνωστήρια

γ. τα εκθετήρια των τρεχόντων τευχών των περιοδικών

δ. τον χώρο αποθήκευσης πολλαπλών αντιτύπων

ε. την ειδική συλλογή κλειστής πρόσβασης σπάνιου υλικού

στ. τα γραφεία του προσωπικού.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

1. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Από την συλλογή της βιβλιοθήκης, μπορεί να δανειστεί το υλικό που συγκαταλέγεται στην Κύρια συλλογή βιβλίων. Δεν επιτρέπεται να δανειστούν τα περιοδικά, τα βιβλία σύντομης αναφοράς, οι μεταπτυχιακές εργασίες, οι διπλωματικές διατριβές, το πληροφοριακό υλικό και τα σπάνια τεκμήρια. Ένα αντίτυπο της βασικής βιβλιογραφίας κάθε μαθήματος, μετά από αίτηση του υπεύθυνου καθηγητή θα παραμένει πάντοτε στην βιβλιοθήκη χωρίς να δανείζεται.

Ο δανεισμός της κύριας συλλογής, επιτρέπεται μόνο για τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος, τους Υποψήφιους διδάκτορες και το Διοικητικό προσωπικό. Οι Μεταπτυχιακοί φοιτητές καθώς και οι υποψήφιοι διδάκτορες, μπορούν να δανειστούν έως και τέσσερα τεκμήρια για τρεις ημέρες. Τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος έχουν επίσης δικαίωμα δανεισμού τεσσάρων βιβλίων για δεκαπέντε ημέρες. Κατά τον δανεισμό, το δικαίωμα δεν μεταφέρεται σε τρίτα πρόσωπα. Οι χρήστες που επιτρέπεται να δανειστούν υλικό, έχουν το δικαίωμα να ανανεώσουν την ημερομηνία επιστροφής για τρεις επιπλέον ημέρες (εκτός των τεσσάρων που ορίζεται). Τα Σαββατοκύριακα θεωρούνται κανονικές ημέρες δανεισμού. Σε κάθε περίπτωση καθυστέρησης επιστροφής του υλικού η βιβλιοθήκη επικοινωνεί τηλεφωνικά ή με επιστολή και ειδοποιεί τον χρήστη.

Εάν ο χρήστης δεν ανταποκριθεί έγκαιρα στην ειδοποίηση της βιβλιοθήκης, χάνει το δικαίωμα δανεισμού για έναν μήνα. Φυσικά, καθώς ο χρήστης έχει δανειστικές εκκρεμότητες με την βιβλιοθήκη, εξακολουθεί να στερείται το δικαίωμα δανεισμού. Επιπλέον, η οποιαδήποτε απόπειρα αφαίρεσης βιβλίων από τη Βιβλιοθήκη, συνεπάγεται την παντελή στέρηση του δικαιώματος δανεισμού και χρήσης της.

Οι υπόλοιποι επισκέπτες της βιβλιοθήκης, προπτυχιακοί φοιτητές και λοιποί εξωτερικοί χρήστες, δεν μπορούν να δανειστούν κανενός είδους υλικό, παρά μόνο να

μελετήσουν ή να κάνουν χρήση των φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων εντός του χώρου της βιβλιοθήκης καθώς και να δανειστούν για φωτοτύπιση έως και πέντε τεκμήρια εκτός βιβλιοθήκης, με κατάθεση της αστυνομικής τους ταυτότητας ή διαβατηρίου και με την προϋπόθεση να επιστραφούν αποκλειστικά κατά την διάρκεια της ίδιας ημέρας. Σε αυτή την περίπτωση, το εκάστοτε υλικό οφείλει να επιστραφεί το αργότερο μισή ώρα πριν τη λήξη του ωραρίου και στην αρχική του κατάσταση .

1) Δέκα λεπτά πριν την λήξη του ωραρίου της Βιβλιοθήκης, σταματάει η διαδικασία δανεισμού και κλείνουν οι Η/Υ και τα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα. Τέλος, όλο το δανεισμένο υλικό, επιστρέφεται υποχρεωτικά στην Βιβλιοθήκη κατά την διάρκεια της τελευταίας εβδομάδας του Ιουνίου, για τον ετήσιο έλεγχο των εγγραφών του δανεισμού και την απογραφή του υλικού.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που αποφοιτούν ή για τον εκάστοτε λόγο διακόπτουν τις σπουδές τους, οφείλουν να επιστρέψουν στη Βιβλιοθήκη το υλικό που έχουν δανειστεί.Εφόσον το υλικό επιστραφεί, οι φοιτητές προμηθεύονται την ειδική βεβαίωση της Βιβλιοθήκης την οποία και καταθέτουν στη γραμματεία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

2. ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΥΛΙΚΟΥ

Οι χρήστες έχουν την δυνατότητα να πραγματοποιήσουν αναζήτηση στους πέντε σταθμούς εργασίας της βιβλιοθήκης μέσω του Διαδικτύου και μέσα από την ιστοσελίδα των 47 βιβλιοθηκών του ΕΚΠΑ (<http://www.lib.uoa.gr>).Η αναζήτηση πραγματοποιείται από τον ανοικτής πρόσβασης, ενιαίο ηλεκτρονικό κατάλογο OPAC ο οποίος περιλαμβάνει βιβλιογραφικά στοιχεία και πληροφορίες διαθεσιμότητας και τοποθεσίας των βιβλίων και των περιοδικών που συγκαταλέγονται στη συλλογή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο χρήστης, μπορεί να επιλέξει μέσα από τέσσερεις τρόπους αναζήτησης.Ο πρώτος, είναι ένας γενικευμένος τρόπος και γίνεται πληκτρολογώντας μια λέξη κλειδί.Ακολουθεί η Βασική αναζήτηση στο επιλεγμένο ευρετήριο μέσω στοιχείων που προσδιορίζουν την ταυτότητα της εγγραφής(τίτλος, συγγραφέας, κτλ.), η Σύνθετη αναζήτηση η οποία αναζητά τους διάφορους όρους σε πολλαπλά ευρετήρια ταυτόχρονα και τέλος η Συνδυασμένη αναζήτηση όρων, σε πολλαπλά ευρετήρια και

οι οποίοι μπορούν να συνδυαστούν με τελεστές όπως «ΚΑΙ»,»Η», «ΟΧΙ» ώστε ο χρήστης να περιορίσει και να κατευθύνει όπως επιθυμεί την έρευνά του. Μόλις ο χρήστης εντοπίσει την εγγραφή που τον ενδιαφέρει, μπορεί να επιλέξει την επιλογή «εμφάνιση λεπτομερειών», για να δει τα αναλυτικά της στοιχεία. Επιπλέον, για να δει την τοποθεσία του τεκμηρίου, υπάρχει η επιλογή «πού μπορώ να το βρω;» και η οποία εμφανίζει τα στοιχεία της βιβλιοθήκης όπου βρίσκεται το τεκμήριο αλλά και τον ταξιθετικό του αριθμό, τον αριθμό δηλαδή που προσδιορίζει την ακριβή θέση του στα ράφια και ο οποίος αναγράφεται στη ράχη του κάθε τεκμηρίου.

Ο κάθε χρήστης κάνοντας την έρευνά του με αναζήτηση μέσω του OPAC του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μπορεί να έχει πρόσβαση σε ένα μεγάλο φάσμα επιστημονικών πηγών και συγκεκριμένα στις παρακάτω μορφές τεκμηρίων.

α) Τίτλοι βιβλίων πολλαπλών επιστημονικών πεδίων, από τις 47 βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Αθηνών

β) Ηλεκτρονικά βιβλία, λεξικά και εγκυκλοπαίδειες

γ) Διαθέσιμα βιβλία και περιοδικά από άλλες Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδας με αναζήτηση μέσα από τον «Συλλογικό Κατάλογο των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών» και από την βιβλιογραφική πύλη «Ζέφυρος».

δ) Ηλεκτρονικά περιοδικά του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο χρήστης μέσω του Δικτύου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Heal-link) έχει πρόσβαση σε περισσότερα από 3.500 επιστημονικά περιοδικά. Το ΕΚΠΑ επίσης διατηρεί έντυπες συνδρομές σε πάνω από 1.200 περιοδικά διαφόρων γνωστικών αντικειμένων, εκ των οποίων 200 περίπου επιτρέπουν και την πλήρη πρόσβαση στην ηλεκτρονική μορφή των άρθρων τους. Η πρόσβαση στις συνδρομητικές πηγές είναι εφικτή μόνο μέσω του δικτύου του Πανεπιστημίου Αθηνών.

2) ε) Ψηφιακές συλλογές του Πανεπιστημίου Αθηνών μέσω του Συστήματος Ψηφιακής Βιβλιοθήκης «Πέργαμος» το οποίο διατηρεί, τεκμηριώνει και διαχειρίζεται ψηφιακές συλλογές μεγάλης πολιτιστικής αξίας (ψηφιακή συλλογή Ιστορικού Αρχείου ΕΚΠΑ, Θεατρική συλλογή κα.), ψηφιοποιημένο υλικό του ΕΚΠΑ και

ψηφιακή συλλογή της γκρίζας βιβλιογραφίας των τμημάτων του ΕΚΠΑ όπου περιλαμβάνονται οι διδακτορικές διατριβές και οι πτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες των σπουδαστών.

στ) Θεματικές πύλες του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το ΕΚΠΑ, μέσω του Υπολογιστικού Κέντρου Βιβλιοθηκών(ΥΚΒ), προσφέρει μια σειρά από θεματικές πύλες ειδικού ενδιαφέροντος όπως για το Θέατρο τις Νομικές και Κοινωνικές επιστήμες.

ζ) Πρόσβαση σε πάνω από 30 Βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων (αναζήτηση βιβλίων, άρθρων, πρακτικών συνεδρίων κ.α. μέσα από διάφορες βάσεις)

3.ΔΙΑΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Το ΕΚΠΑ μέσω του Υπολογιστικού Κέντρου Βιβλιοθηκών(Υ.Κ.Β.) προσφέρει στους χρήστες τη δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων για παραγγελία άρθρων από περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων με αυτοματοποιημένες on-line διαδικασίες, μέσω του συλλογικού καταλόγου περιοδικών του ΕΚΤ ή της Βρετανικής Βιβλιοθήκης. Η παραλαβή και πληρωμή των άρθρων μπορεί να γίνει σε μια από τις δέκα βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Αθηνών οι οποίες αναφέρονται στον κατάλογο βιβλιοθηκών της αντίστοιχης υπηρεσίας. Η δυνατότητα παραγγελίας βιβλίων δεν έχει τεθεί ακόμη σε εφαρμογή.

4.ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

5) Η υπηρεσία αυτή προσφέρει την δυνατότητα στους χρήστες να εξυπηρετηθούν από το προσωπικό της βιβλιοθήκης , από όπου και αν βρίσκονται και οποιαδήποτε στιγμή, υποβάλλοντας τις ερωτήσεις τους μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην διεύθυνση pepistdimd@lib.uoa.gr. Μέσω αυτής της υπηρεσίας γίνεται εφικτή η εξ αποστάσεως επικοινωνία και εξυπηρέτηση του κάθε ενδιαφερόμενου από τους υπεύθυνους βιβλιοθηκονόμους.

5.ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΡΑΤΗΜΕΝΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Η υπηρεσία αυτή προβλέπει φύλαξη συμπληρωματικής βιβλιογραφίας για τα μαθήματα που διδάσκονται στα τέσσερα Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του τμήματος. Η συλλογή είναι σε έντυπη μορφή και προσβάσιμη στον χώρο της βιβλιοθήκης.

6.ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΑ

Δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας ηλεκτρονικού αποθετηρίου, ψηφιοποιώντας της γκρίζα βιβλιογραφία (διδακτορικές διατριβές, μεταπτυχιακές εργασίες) που παράγαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες του τμήματος.

7.ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΥΛΕΣ

α) PORTAL ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ: Η πύλη αυτή συγκεντρώνει υλικό που αφορά στην ευρύτερη περιοχή των κοινωνικών επιστημών και δίνει τη δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων και συνεργασίας με άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα , υποστηρίζοντας παράλληλα τις διάφορες δραστηριότητες που αναπτύσσουν τα τμήματα του ΕΚΠΑ.

β) INTUTE : Πρόκειται για μια δωρεάν online υπηρεσία που διευκολύνει την μελέτη και έρευνα των κοινωνικών επιστημόνων, προσφέροντας καλύτερους και εγκυρότερους πόρους στο web σχετικά με την επιστήμη τους.

ΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Κάθε χρήστης, εξωτερικός ή μη, μπορεί να επισκεφθεί τον χώρο της βιβλιοθήκης Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, ώστε να ικανοποιήσει τις πληροφοριακές του ανάγκες. Παρακάτω παρατίθενται κάποιοι βασικοί κανονισμοί που πρέπει να λάβουν υπόψιν τους όσοι θελήσουν να επισκεφθούν τη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη.

- Στους χώρους της βιβλιοθήκης δεν επιτρέπονται το κάπνισμα, τα φαγητά και τα ποτά. Οι χρήστες επιπλέον, οφείλουν να σέβονται και να διατηρούν το χώρο καθαρό, να κάνουν χρήση των η/υ και του υλικού χωρίς να προκαλούν φθορές και να τηρούν την αρμόζουσα ησυχία.
- Τηλεφωνικές πληροφορίες σχετικά με την ύπαρξη ή την διαθεσιμότητα ντοκουμέντων δεν παρέχονται.
- Οι χρήστες δεν οφείλουν να επανατοποθετούν το υλικό που χρησιμοποίησαν στα ράφια. Μετά την χρήση τους, οι αναγνώστες τα αφήνουν είτε πάνω στα τραπέζια ανάγνωσης, είτε στα ειδικά τρόλεϊ που υπάρχουν στον χώρο.
- Σε περίπτωση φθοράς, καταστροφής ή απώλειας υλικού, ο χρήστης οφείλει να προβεί σε αντικατάσταση του ιδίου βιβλίου ή εάν αυτό δεν υπάρχει διαθέσιμο στο εμπόριο, με αντικατάσταση βιβλίου της ίδιας αξίας το οποίο θα προτείνεται από το Γραφείο Παραγγελιών της βιβλιοθήκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Στο παρόν κεφάλαιο, παρουσιάζονται παλαιότερες αντίστοιχες έρευνες ικανοποίησης χρηστών που διεξήχθησαν σε Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της χώρας μας, με σκοπό να εκτιμηθεί η απόδοσή τους και το επίπεδο των λειτουργιών τους σύμφωνα με τους χρήστες.

Η πρώτη έρευνα, αφορά στη Βιβλιοθήκη του Χαροκόπειου Πανεπιστήμιου (Βαρδακώστα και Τσουμπρακάκου, 2006) και πραγματοποιήθηκε με στόχο την μέτρηση της ποιότητας των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστήμιου και την μελλοντική βελτίωση των ελλείψεων που καταγράφηκαν. Η αξιολόγηση, επιλέχθηκε να γίνει με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου, τα οποία και μοιράστηκαν στην Ακαδημαϊκή κοινότητα του Πανεπιστήμιου σε δύο περιόδους.

Στην πρώτη περίοδο που διήρκεσε 15 ημέρες, συλλέχθηκαν συνολικά 246 ερωτηματολόγια και ακολούθησε η δεύτερη φάση της έρευνας, η οποία διήρκεσε από τον Δεκέμβριο του 2006, έως τον Ιανουάριο του 2007, κατά την διάρκεια της οποίας συγκεντρώθηκαν 107 ερωτηματολόγια.

Στόχος της έρευνας της πρώτης φάσης αποτέλεσε, η καταγραφή των προσωπικών στοιχείων των χρηστών, η συχνότητα χρήσης της Βιβλιοθήκης, ο βαθμός γνώσης των παραδοσιακών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και ο βαθμός ικανοποίησης των χρηστών από αυτές καθώς και η καταγραφή των απόψεών τους.

Η έρευνα της δεύτερης φάσης, επικεντρώθηκε περισσότερο στην αξιολόγηση των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης(χώροι, προσωπικό, ιστοσελίδα κτλ.) με την αλλαγή της διατύπωσης κάποιων από τα αρχικά ερωτήματα και την προσθήκη πέντε νέων ερωτημάτων στο ερωτηματολόγιό της.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τις εν λόγω έρευνες, συγκλίνουν στο ότι οι φοιτητές του Πανεπιστήμιου, δεν χρησιμοποιούν σε ικανοποιητικό βαθμό τη

Βιβλιοθήκη. Οι χρήστες δείχνουν προτίμηση στη χρήση της συλλογής Βιβλίων, σε αντίθεση με τα έντυπα περιοδικά, των οποίων η χρήση παρουσιάζεται μειωμένης συχνότητας. Η μειωμένη χρήση του κατάλογου OPAC επίσης, επισημαίνει την αυξημένη ανάγκη εκπαίδευσης των χρηστών στις σύγχρονες ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Τέλος, παρατηρήθηκε δυσαρέσκεια από τους ερωτώμενους όσον αφορά στον τεχνολογικό εξοπλισμό της Βιβλιοθήκης, καθώς και αυξημένο ενδιαφέρον για τη χρήση και υιοθέτηση επιπλέον ψηφιακών υπηρεσιών.

Η δεύτερη έρευνα που ακολουθεί (Σκρέτα, Γεωργακοπούλου και Καραγιάννη, 2007), διεξήχθη στις ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και συγκεκριμένα στα 15 σπουδαστήρια της Φιλοσοφικής σχολής. Η παρούσα έρευνα, έλαβε χώρα κατά τη χρονική περίοδο 20 Σεπτεμβρίου- 10 Οκτωβρίου του 2007 και μοιράστηκαν συνολικά 100 ερωτηματολόγια. Σκοπός της έρευνας αυτής, ήταν μέσα από την συγκέντρωση της ικανοποίησης, των προτιμήσεων και των παρατηρήσεων των χρηστών που συμμετείχαν, να καταγραφούν τα δυνατά σημεία των προσφερόμενων υπηρεσιών, καθώς και οι αδυναμίες που προκαλούν εμπόδια και δυσκολίες στους φοιτητές.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που προέκυψαν, το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηστών, επισκέπτονται τα σπουδαστήρια τακτικά και θεωρούν την πρόσβαση και το περιβάλλον της βιβλιοθήκης ικανοποιητικά. Σχετικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τα αναγνωστήρια και η διαδικασία τους δανεισμού φαίνεται να ικανοποιούν τους περισσότερους φοιτητές και αντίθετα η χρήση του οπτικοακουστικού υλικού παρουσιάζεται ως ανεπαρκής. Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηστών δηλώνει ότι απευθύνεται στο προσωπικό για να ζητήσει βοήθεια και εμφανίζεται πλήρως ικανοποιημένο από την εξυπηρέτηση και την παροχή πληροφοριών, με μόνη δυσαρέσκεια πάνω στον συγκεκριμένο τομέα την απουσία κουτιών παραπόνων στον χώρο των βιβλιοθηκών.

Τέλος, όσον αφορά τα σεμινάρια και προγράμματα εκπαίδευσης των χρηστών που προσφέρει η βιβλιοθήκη, ένα σημαντικό ποσοστό παρουσιάζεται να έχει πλήρη άγνοια αυτής της υπηρεσίας, πράγμα που φαίνεται και να επηρεάζει τη διαμόρφωση χαμηλού ποσοστού φοιτητών που κάνουν χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών επίσης λόγω άγνοιας του τρόπου λειτουργία τους.

Μια τρίτη έρευνα, πραγματοποιήθηκε για τη βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών (Κακάλη, Κάκκου και Χρυσόχου, 2008). Η έρευνα αυτή,

έγινε με στόχο την αξιολόγηση και τη μελλοντική βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει η βιβλιοθήκη μέσω της καταγραφής και της ανάλυσης των απόψεων και των προτιμήσεων των χρηστών.

Ο στόχος αυτός, επετεύχθη σε πρώτη φάση με τη χρήση ομάδων εστίασης (focus group) και τη διεξαγωγή συνεντεύξεων και στη συνέχεια με τη διανομή τριών ερωτηματολογίων στην Ακαδημαϊκή κοινότητα. Το πρώτο ερωτηματολόγιο, αποσκοπούσε στη συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με τις προσφερόμενες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και τον βαθμό ικανοποίησης από αυτές. Το δεύτερο ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από τους χρήστες, ήταν ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική σελίδα της βιβλιοθήκης και ενσωμάτωσε ερωτήσεις σχετικά με την γνώση και την εξοικείωση πάνω στη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών της βιβλιοθήκης. Επίσης, μοιράστηκε και ένα τρίτο ερωτηματολόγιο, αποκλειστικά στο Διδακτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου, με στόχο την αποτίμηση και την ενδυνάμωση της μεταξύ τους συνεργασίας.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα, δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών, επισκέπτεται με αρκετά μεγάλη συχνότητα τη βιβλιοθήκη και συγκεκριμένα τουλάχιστον 2-3 φορές την εβδομάδα. Οι υπηρεσίες που παρουσιάζονται από όσους απάντησαν πιο υψηλά σε συχνότητα χρήσης, είναι η υπηρεσία του δανεισμού, η αναζήτηση βιβλιογραφίας και η μελέτη στα αναγνωστήρια.

Αντίθετα η χρήση των φωτοτυπικών μηχανημάτων, εμφανίζει στους χρήστες το μικρότερο ποσοστό επιτυχίας και ακολουθεί η χρήση των περιοδικών. Επίσης, οι φοιτητές φαίνεται να είναι επαρκώς ικανοποιημένοι από την ιστοσελίδα και τον κατάλογο της βιβλιοθήκης, καθώς και από την εξυπηρέτησή τους από το προσωπικό. Τέλος, αξιοσημείωτο σημειώθηκε το ποσοστό των φοιτητών που έχουν ενημέρωση σχετικά με τα παρεχόμενα σεμινάρια χρήσης της βιβλιοθήκης και επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτά.

Ακόμη μια σημαντική έρευνα, διεξήχθη για να αξιολογήσει τις ανάγκες και τον βαθμό ικανοποίησης των χρηστών σε 32 Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Θεσσαλονίκης (Παπατσικουράκης, 2003). Κατά τη διάρκεια της έρευνας που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2003, μοιράστηκαν συνολικά 320 ερωτηματολόγια

σε Μεταπτυχιακούς και Προπτυχιακούς φοιτητές, καθώς και 32 ερωτηματολόγια μοιράστηκαν στους βιβλιοθηκονόμους των βιβλιοθηκών.

Μέσα από αυτή την έρευνα, καταγράφονται και παρουσιάζονται οι πληροφοριακές συλλογές, η λειτουργία καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που συμμετείχαν. Επίσης, μελετάται η γενικότερη ικανοποίηση των χρηστών και η ανάγκη υιοθέτησης νέων καινοτόμων υπηρεσιών με στόχο την πιο αποτελεσματική εκπαίδευσή τους στο μέλλον.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που συγκεντρώθηκαν, οι περισσότεροι χρήστες που κάνουν χρήση των πληροφοριακών συλλογών σε αυτές τις βιβλιοθήκες, ανήκουν στην κατηγορία των Προπτυχιακών φοιτητών, οι οποίοι θεωρούν πως το κυριότερο προνόμιο αυτών των συλλογών είναι η δυνατότητα τρέχουσας πληροφόρησης. Σχετικά με τις συλλογές και συγκεκριμένα στον τομέα των περιοδικών, για τον μέσο όρο των βιβλιοθηκών, καταγράφηκε ότι υπάρχουν περίπου 150 τίτλοι, ενώ συνεχίζει να διατηρείται η συνδρομή για τους μισούς περίπου από αυτούς. Όσον αφορά στη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και τη συμβολή τους στην αναζήτηση, στη χρήση του διαδικτύου και στον εντοπισμό πληροφοριακών πηγών, παρουσιάζεται το έτος που έγινε η έρευνα, ιδιαίτερα αποθαρρυντική, με μέσο όρο 2,5 διαθέσιμους υπολογιστές σε κάθε βιβλιοθήκη.

Οι χρήστες, γενικά εμφανίζονται ικανοποιημένοι από την λειτουργία και την συλλογή των βιβλιοθηκών, δεν παραλείπουν όμως να εκφράσουν την ανάγκη, για την άμεση ανάπτυξη υπηρεσιών, όπως ο διαδανεισμός, η ευρετηρίαση άρθρων περιοδικών και εφημερίδων συναφών με το υλικό της εκάστοτε βιβλιοθήκης και την επιθυμία για ενίσχυση του ήδη υπάρχοντος τεχνικού και οπτικοακουστικού εξοπλισμού.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί, πως ιδιαίτερο ενδιαφέρον εκφράστηκε από τους περισσότερους χρήστες, για την λειτουργία εκπαιδευτικών και ενημερωτικών σεμιναρίων σχετικά με τη χρήση της βιβλιοθήκης, τομέας που στις περισσότερες βιβλιοθήκες καταγράφηκε ως ανεπαρκής.

Η πέμπτη και τελευταία έρευνα που ακολουθεί, εκπονήθηκε με σκοπό τη μέτρηση του βαθμού ικανοποίησης των χρηστών από τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Πολυχρονόπουλος, 2010). Η παρούσα έρευνα, διεξήχθη στα πλαίσια των μεθοδολογιών που ανέπτυξε η Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Μ.Ο.Π.Α.Β.) και πραγματοποιήθηκε με τη συμπλήρωση ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, το οποίο συντάχθηκε συμπεριλαμβάνοντας

ερωτήσεις σχετικές με τις υπηρεσίες, το υλικό, το προσωπικό και τους χώρους της βιβλιοθήκης.

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 25 ερωτήσεις και συμπληρώθηκε από συνολικά 300 χρήστες της Βιβλιοθήκης. Οι 25 ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, ως στόχο είχαν να συγκεντρώσουν πληροφορίες σχετικά με τα προσωπικά στοιχεία των χρηστών, τη συχνότητα χρήσης των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και το μέγεθος ικανοποίησης τους από αυτές, όπως επίσης και σχόλια και απόψεις σχετικά με τους τομείς που χρειάζεται να βελτιωθούν.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την παραπάνω έρευνα, φανερώνουν ότι ένα μεγάλο ποσοστό των χρηστών της Βιβλιοθήκης συνηθίζει να χρησιμοποιεί συχνά τα αναγνωστήρια για μελέτη όπως και να δανείζεται βιβλία από αυτή. Η χρήση του Ηλεκτρονικού κατάλογου της Βιβλιοθήκης επίσης είναι δημοφιλής ανάμεσα στους περισσότερους χρήστες και θεωρείται εύκολη, παρόλα αυτά ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό της όσων απάντησαν, φαίνεται ότι δεν είναι ακόμη εξοικειωμένο με την χρήση του. Αντίστοιχα υψηλό ποσοστό συγκέντρωσαν και οι χρήστες που εμφανίζονται μη εξοικειωμένοι με τη χρήση των Ηλεκτρονικών πηγών της Βιβλιοθήκης.

Σχετικά με την επάρκεια της συλλογής της Βιβλιοθήκης, οι πιο πολλοί χρήστες δηλώνουν ικανοποιημένοι, ωστόσο ο τομέας στον οποίο παρατήρησαν ελλείψεις και που θα επιθυμούσαν να βελτιωθεί επιπλέον είναι ο τομέας των περιοδικών. Επίσης μεγάλο ποσοστό των χρηστών θεωρεί ότι ανάγκη βελτίωσης υπάρχει και για τον τεχνολογικό εξοπλισμό της Βιβλιοθήκης και ολοκληρώνοντας, ο τρίτος τομέας που συγκέντρωσε τη μεγαλύτερη δυσαρέσκεια στους ερωτώμενους, ήταν το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης.

Τέλος, αναφορικά με τα σεμινάρια εκπαίδευσης της Βιβλιοθήκης, ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό των φοιτητών φαίνεται να μην είναι ενημερωμένο σχετικά, πράγμα που επιτείνει την ανάγκη για πιο άμεση και αποτελεσματική γνωστοποίησή τους στους χρήστες στο μέλλον.

Με μια γενική ματιά σε όλες τις παραπάνω έρευνες, συμπεραίνουμε ότι λόγω της αυξανόμενης παραγωγής πληροφοριών και τις αλματώδους εξέλιξης της τεχνολογίας, η ανάγκη για αξιολόγηση και αποτίμηση του έργου των Βιβλιοθηκών, είναι πλέον κάτι παραπάνω από απαραίτητη. Οι έρευνες που παρουσιάστηκαν, κάνουν εμφανείς τις προσπάθειες για δημιουργία μιας κουλτούρας αξιολόγησης που γίνονται στην χώρα μας, ορίζοντας θέση πρωταρχικής σημασίας στην διασφάλιση της

ποιότητας των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών αλλά και στην εξυπηρέτηση των πληροφοριακών αναγκών του χρήστη, με την προοπτική των σταδιακά αυξανόμενων βελτιώσεων στο μέλλον και της καθιέρωσης ενός χρήσιμου και αποτελεσματικού ρόλου των Βιβλιοθηκών, απέναντι στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα.

Ωστόσο, από τα αποτελέσματα που καταγράφηκαν, διακρίνεται η τρέχουσα ανάγκη επαναπροσδιορισμού των στόχων και της λειτουργίας των υπηρεσιών που απευθύνονται στους χρήστες, όπως επίσης διαφαίνονται και σημαντικές αδυναμίες στον τεχνολογικό εξοπλισμό των περισσότερων Βιβλιοθηκών. Οι ανάγκες και οι προσδοκίες των χρηστών διαφοροποιούνται διαρκώς, η πληροφορία και συνεπώς η γνώση αυξάνεται και σταδιακά γίνεται ολοένα και πιο σύνθετη και το παγκόσμιο ηλεκτρονικό περιβάλλον, παραμένει ως μια ζωτικής σημασίας πρόκληση.

Η αποτίμηση του έργου των Βιβλιοθηκών της χώρας μας, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί πανάκεια για μια μόνιμη διασφάλιση ποιότητας και ανάπτυξης, δεν παύει όμως να αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό έργο, απαραίτητο για τη λειτουργικότητα, τη μελλοντική εξέλιξη, την επιβίωση και τον καθορισμό σωστών κατευθύνσεων προς την παγκόσμια πληροφορία, τη γνώση και τη μάθηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο σκοπός που διεξήχθη η παρούσα έρευνα, είναι να προσδιοριστούν, να καταγραφούν και να παρουσιαστούν οι στάσεις, οι ανάγκες, οι προσδοκίες και οι επιθυμίες των χρηστών που επισκέπτονται την Βιβλιοθήκη Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης με απώτερο στόχο τον περαιτέρω εμπλουτισμό και ανάπτυξη των υπηρεσιών της στο μέλλον.

1. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως προαναφέρθηκε, η επιστημονική έρευνα σχετίζεται με έναν γενικό προβληματισμό ή ερώτηση που αφορά σε ομάδες ατόμων, αντικειμένων ή άλλων οντοτήτων. Οι ομάδες αυτές που πρόκειται να συμμετάσχουν στην έρευνα, ορίζονται στην επιστήμη της στατιστικής ως ο πληθυσμός της έρευνας.

Στατιστική, είναι ο κλάδος των εφαρμοσμένων επιστημών, που ως αντικείμενο έχει τη συλλογή, οργάνωση, περιγραφή και αποτελεσματική παρουσίαση διαφόρων πληροφοριών και επιπλέον την διερεύνηση, επεξεργασία και ανάλυση των πληροφοριών αυτών με σκοπό την διεξαγωγή χρήσιμων παρατηρήσεων και συμπερασμάτων.

Το πλαίσιο με κριτήριο το οποίο διαμορφώθηκε ο πληθυσμός της παρούσας έρευνας, βασίστηκε στα επίσημα στατιστικά στοιχεία χρηστών της βιβλιοθήκης Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, για την ακαδημαϊκή περίοδο 2009-2010, τα οποία εμφανίζονται στο σύνολό τους ως εξής.

Οι προπτυχιακοί φοιτητές προκύπτουν 9.463 άτομα στο αριθμό, εκ των οποίων οι 1.458 είναι ενεργοί. 405 άτομα αποτελούν τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος και τους υποψήφιους διδάκτορες και τέλος 50 άτομα ανήκουν στα μέλη του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού, τα οποία όμως λόγω περιορισμένης στατιστικά συμμετοχής στο ερωτηματολόγιο, δεν συγκαταλέχθηκε δείγμα τους στον τελικό πληθυσμό της έρευνας.

2. ΔΕΙΓΜΑ

Με τον προσδιορισμό του στατιστικού πληθυσμού και των χαρακτηριστικών του, είναι απαραίτητος ο σαφής ορισμός του δείγματος ενός υποσυνόλου, δηλαδή του πληθυσμού. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι κατασκευής δείγματος, ωστόσο ο επιδιωκόμενος σκοπός παραμένει πάντα σταθερός: η όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος. Ο ερευνητής πριν επιλέξει από τις διαθέσιμες μεθόδους δειγματοληψίας, θα πρέπει να υπολογίσει ποικίλους παράγοντες όπως, ο βαθμός ομοιογένειας του πληθυσμού, η έκταση του πεδίου της έρευνας, η φύση των διαθέσιμων στοιχείων του πληθυσμού, τα χρήματα και ο χρόνος που του διατίθενται κ.α.

Στην παρούσα μελέτη, η επιλογή του δείγματος, ορίστηκε έπειτα από έναν στατιστικό υπολογισμό των καταλόγων του έτους 2010 του πληθυσμού που επισκέπτεται την συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη, ώστε το δείγμα που θα χρησιμοποιηθεί να είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό, αντικειμενικό και ομοιογενές για την έκβαση ικανοποιητικών τελικών αποτελεσμάτων. Το δείγμα της έρευνας διαμορφώθηκε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας και συγκεκριμένα της δειγματοληψίας κατά στρώματα με βάση την ιδιότητα και το φύλο του κάθε χρήστη.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ο τρόπος διεξαγωγής μια έρευνας που θα αποφασιστεί είναι κρίσιμος και θα πρέπει να καθοριστεί από τον ερευνητή στην αρχή της έρευνας με τρόπο που να επιτρέπει την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί πραγματοποιώντας μια ακριβή περιγραφή του φαινομένου που πρέπει να παρατηρηθεί και να καταγραφεί. Η στοχοθέτηση αυτή, είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις πληροφοριακές ανάγκες του φορέα που διεξάγει την έρευνα και η εκάστοτε μέθοδος έρευνας που θα επιλεγεί, θα

πρέπει να προσαρμόζεται σε αυτό που ψάχνουμε και ποτέ το αντίθετο. Ο ερευνητής καλό θα είναι να θέσει και να δώσει απαντήσεις σε δύο καίρια ερωτήματα:

α. ποιο είναι το βασικό ερώτημα της έρευνάς μου;

β. ποιες είναι οι πληροφορίες που θα πρέπει να έχω στο τέλος της έρευνας;

Κάθε ερευνητικό εργαλείο, έχει αντίστοιχα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά του, αλλά η χρήση ενός ερευνητικού εργαλείου δεν αποκλείει και τη χρήση ενός δεύτερου, συνεπώς ο ερευνητής μπορεί να διασταυρώσει τα ερευνητικά εργαλεία εάν αυτό απαιτείται από τις ανάγκες της εργασίας του. Τέλος, τα εργαλεία συλλογής δεδομένων, μπορεί να είναι ατομικά ή συλλογικά.

Στο σημείο αυτό, παρουσιάζονται και αναλύονται συνοπτικά, οι κυριότερες μέθοδοι συλλογής υλικού, τα βασικά τους χαρακτηριστικά, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους. Συγκεκριμένα οι τρεις βασικές μέθοδοι συλλογής υλικού, είναι οι εξής:

- Συνέντευξη
- Παρατήρηση
- Ερωτηματολόγιο

3.1 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η μέθοδος της συνέντευξης, στοχεύει στην διατύπωση προσωπικών και εμπειρισταωμένων απαντήσεων και προσαρμόζεται σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ερωτηθέντος (γλωσσικό επίπεδο, συμπεριφορά). Ο ερωτώμενος, υποβάλλεται σε μια σειρά ερωτήσεων τις οποίες καλείται και να απαντήσει, καθώς δίνεται και η δυνατότητα διερεύνησης και πρόσθετων ερωτημάτων τα οποία μπορεί να προκύψουν κατά την διεξαγωγή της συνέντευξης.

Η μέθοδος της συνέντευξης, απευθύνεται σε περιορισμένο ή ειδικό πληθυσμό. Ο ερευνητής οφείλει να είναι άμεσος, ευγενικός και να κερδίσει την εμπιστοσύνη και το ενδιαφέρον του συνεντευξιζόμενου. Μια συνέντευξη, μπορεί να γίνει μια πολύ ευέλικτη και αποτελεσματική διαδικασία συλλογής δεδομένων, πλην όμως δεν παύει να είναι τις περισσότερες φορές αρκετά χρονοβόρα και με χαμηλά επίπεδα ανταπόκρισης, όπου οι σκοποί του ερευνητή συχνά υποτάσσονται στις απαιτήσεις μια ευγενούς συνομιλίας.

Είδη Συνεντεύξεων:

3.1α. Κατευθυνόμενες ή δομημένες συνεντεύξεις

Περιλαμβάνουν ένα σύνολο ερωτημάτων, από ανοιχτές τυποποιημένες ερωτήσεις, οι οποίες ακολουθούν μια συγκεκριμένη και προκαθορισμένη σειρά η οποία στην πορεία δεν μπορεί να αλλάξει.

3.1β. Ημι-δομημένες συνεντεύξεις

Αποτελούνται από ένα αρχικό πλαίσιο συνέντευξης και μια λίστα θεμάτων που θα πρέπει να συζητηθεί. Δεν ορίζεται ακριβής σειρά με την οποία θα πρέπει να τεθούν τα θέματα.

3.1γ. Ελεύθερη-αδόμητη- συνέντευξη

Εδώ ο ερευνητής είναι ελεύθερος να προσανατολίσει την συνέντευξη όπως επιθυμεί, σύμφωνα με τα ζητούμενα που έχει προκαθορίσει. Ένα τέτοιο είδος συνέντευξης, εξαρτάται πολύ από τις πνευματικές και ηθικές ικανότητες του ερευνητή καθώς και από τον αλληλοεπηρεασμό που θα προκύψει.

3.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

«Μέσω της παρατήρησης, ο ερευνητής είναι παρών σε μια κατάσταση, στην οποία εμπλέκεται την ηχογραφεί και την ερμηνεύει, χωρίς όμως να την τροποποιεί» (Ανδρουλάκης, Κακάρη και Μουσούρη, 1998).

Στην μέθοδο της παρατήρησης δεν παρεμβάλλονται μηχανισμοί μεταξύ παρατηρούμενου και παρατηρητή και οι παρατηρήσεις καταγράφονται αμέσως μετά τη συλλογή τους. Η παρατήρηση επικεντρώνεται στις ίδιες τις πράξεις, σε αντίθεση με το ερωτηματολόγιο ή τις συνεντεύξεις που ως στόχο έχουν την παραγωγή λόγου και απόψεων για κάποιες πράξεις.

Η μέθοδος της παρατήρησης αφορά και αυτή περιορισμένο πληθυσμό και ερευνά κυρίως την συμπεριφορά, τις κινήσεις και τις πράξεις των ερευνούμενων προσώπων. Στα μειονεκτήματά της παρατηρείται επίσης η χρονοβόρα διαδικασία της απομαγνητοφώνησης και αποδελτίωσης των δεδομένων, καθώς και η παρουσία του

ερευνητή σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να προκαλέσει αντιδράσεις και να δυσχεράνει το έργο του.

3.3. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ένα ερωτηματολόγιο, παρουσιάζεται σαν ένα έντυπο, στο οποίο σημειώνονται οι απαντήσεις ή αντιδράσεις ενός συγκεκριμένου ατόμου, του ερωτώμενου. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ομάδα ή σειρά ερωτήσεων που στοχεύουν να εξασφαλίσουν κάποιες πληροφορίες σχετικές με ένα ή περισσότερα ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν ένα υποκείμενο έρευνας. Αντανακλούν συνεπώς τους στόχους της έρευνας με μορφή ερωτήσεων οι οποίες έχουν ως αντικείμενο να προκαλέσουν εκείνες τις απαντήσεις των υποκειμένων που εκφράζουν με τη μεγαλύτερη δυνατή πληρότητα τις απόψεις τους πάνω στο προς μελέτη πρόβλημα (Κομίλη, 1989).

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα της μεθόδου έρευνας με ερωτηματολόγιο, είναι το χαμηλό κόστος με το οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί η έρευνα, η ευκολία χρήσης του και παράλληλα η δυνατότητα κάλυψης μιας μεγάλης γεωγραφικής περιοχής. Επιπλέον, οι ερωτώμενοι μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα -λόγω ελλείψεως άμεσου επικοινωνίας- και οι μέθοδοι ανάλυσης του υλικού είναι τυποποιημένοι, πράγμα που διευκολύνει τον ερευνητή και παράλληλα τον εμποδίζει να επηρεάσει τα αποτελέσματα (Ζαφειρίου, 2003).

Αυτή η δυνατότητα συλλογής στοιχείων από μεγάλο αριθμό ατόμων, για τα ίδια θέματα και συνεπώς η συγκρισιμότητα, η δυνατότητα ποσοτικοποίησης και στατιστικής ανάλυσης των στοιχείων, καθιστούν το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο, το πιο δημοφιλές εργαλείο της ποσοτικής έρευνας.

Ωστόσο, η μέθοδος έρευνας με ερωτηματολόγιο δεν παύει να έχει κ μειονεκτήματα. Ένα βασικό μειονέκτημα είναι το σύνθητες χαμηλό ποσοστό ανταπόκρισης από το δείγμα, κάτι που επηρεάζει την εγκυρότητα των τελικών αποτελεσμάτων. Μειονέκτημα αποτελεί επίσης πως ο ερευνητής δεν μπορεί να γνωρίζει τις ακριβείς συνθήκες συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων καθώς και το ποσοστό κατανόησης της κάθε ερώτησης από τον απαντώντα. Τέλος, δύο ακόμα μειονεκτήματα αυτής της τεχνικής συλλογής δεδομένων, είναι η μη δυνατότητα

αποσαφήνισης των ανοιχτών ερωτήσεων και ο προκαθορισμένος, τυποποιημένος τρόπος που θα πρέπει να απαντηθούν οι ερωτήσεις.

Με αφορμή τα παραπάνω πλεονεκτήματα που αναφέρθηκαν και λόγω της συμμετοχής μεγάλου αριθμού ατόμων, της ανάγκης τυποποίησης των πληροφοριών και του ίδιου του αντικειμένου της έρευνας, ο ερευνητής οδηγήθηκε στο να επιλέξει ως εργαλείο συλλογής των δεδομένων που χρειάστηκαν, την πλέον καθιερωμένη και αποδεκτή μέθοδο μελέτης των κοινωνικών φαινομένων, το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο. Συνολικά, συγκεντρώθηκαν 214 έγκυρα ερωτηματολόγια από μεταπτυχιακούς, προπτυχιακούς και λοιπούς εξωτερικούς επισκέπτες της βιβλιοθήκης.

3.3α ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όπως προαναφέρθηκε, ένα ερωτηματολόγιο δεν είναι παρά ένα έντυπο το οποίο περιλαμβάνει τις ερωτήσεις για την συλλογή των στοιχείων και των πληροφοριών που ενδιαφέρουν τον ερευνητή. Παρόλαυτα η κατασκευή του δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση και θα πρέπει να ακολουθεί συγκεκριμένα στάδια, τα οποία δεν είναι απαραίτητο να τηρούν μια αυστηρή χρονική ακολουθία αλλά δεν παύουν να είναι σημαντικά και αλληλοεξαρτώμενα. Περιληπτικά, τα στάδια που πρέπει να πραγματοποιηθούν για να γίνει μια έρευνα με ερωτηματολόγιο είναι τα εξής:

1. Προσδιορισμός του αντικειμένου της έρευνας
2. Επιλογή των υλικών μέσων που θα διατεθούν στον ερευνητή
3. Αναζήτηση προηγούμενων ερευνών με κοινό θέμα
4. Καθορισμός του αντικειμενικού σκοπού της έρευνας και των υποθέσεων εργασίας
5. Καθορισμός του πληθυσμού ή του πεδίου έρευνας
6. Κατασκευή του δείγματος
7. Σύνταξη του πλάνου του ερωτηματολογίου
8. Δοκιμή του πλάνου του ερωτηματολογίου
9. Σύνταξη του τελικού ερωτηματολογίου
10. Εκπαίδευση των ερευνητών
11. Υλοποίηση της έρευνας

12. Κωδικοποίηση των ερωτηματολογίων
13. Ανίχνευση των ερωτηματολογίων
14. Επαλήθευση του δείγματος και ανάλυση των δεδομένων
(Javeau, 2000)

3.3β Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Ο τρόπος δημιουργίας του ερωτηματολογίου, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες για το τελικό ποσοστό ανταπόκρισης που θα επιτευχθεί, αλλά και την ποιότητα των στοιχείων που θα συλλεγούν. Το οριστικό ερωτηματολόγιο θα πρέπει να είναι σύντομο, ευπαρουσίαστο, σαφές και με καλή αισθητική. Δεν υπάρχει σταθερό κριτήριο για τον επιθυμητό αριθμό ερωτήσεων του ερωτηματολογίου αλλά σε γενικές γραμμές το μέγεθός του θα πρέπει να είναι προϊόν συμβιβασμού ανάμεσα στην πλήρη κάλυψη του θέματος και αντίστοιχα στον χρόνο που μπορεί να διαθέσει ο ερωτώμενος.

Επιπλέον, η παρουσία ενός εισαγωγικού σημειώματος στην αρχή του, είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί έτσι αποκαθίσταται με έμμεσο τρόπο η επικοινωνία ερευνητή-ερωτώμενου. Οι ερωτήσεις, θα πρέπει να είναι τεχνικά άρτιες ώστε να είναι πλήρως κατανοητές και να περιλαμβάνονται έγγραφες επεξηγήσεις στα σημεία που υπάρχει περίπτωση να παρερμηνευτούν. Συνοψίζοντας, ένα ερωτηματολόγιο για να θεωρηθεί επιτυχημένο θα πρέπει να έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Πληρότητα
- Σαφήνεια
- Συνοχή
- Κατάλληλη δομή
- Να περιλαμβάνει ερωτήματα ελέγχου
- Να είναι κατά το δυνατόν σύντομο
- Να έχει τελειότητα παρουσίασης από τεχνικής πλευράς
- Να περιλαμβάνει βασικές οδηγίες συμπλήρωσης και εννοιολογικές επεξηγήσεις

- Να επιδέχεται κωδικογράφηση και μηχανογραφική επεξεργασία (Javeau, 2000).

3.3γ ΤΥΠΟΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ο ερευνητής κατά τη διάρκεια κατασκευής του ερωτηματολογίου, έχει την δυνατότητα επιλογής μεταξύ διαφορετικών τύπων ερωτήσεων, παρ' όλα αυτά η επιλογή αυτή δεν θα πρέπει να είναι τυχαία. Κάθε τύπος, ανταποκρίνεται σε διαφορετικές ανάγκες της έρευνας (Javeau, 2000: 95). Σε ένα ερωτηματολόγιο μπορούν να υπάρχουν δύο κύριοι τύποι ερωτήσεων με περαιτέρω υποκατηγορίες. Οι κλειστές ερωτήσεις και οι ανοιχτές ερωτήσεις.

Στο παρόν ερωτηματολόγιο, οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονται, επιλέχθηκε να έχουν τη μορφή κλειστού τύπου. Πρόκειται για τον πιο απλό τύπο ερωτήσεων, όπου οι απαντήσεις που καλείται να δώσει ο ερωτώμενος έχουν προκαθοριστεί, είναι περιορισμένου αριθμού και τυποποιημένες. Αυτού του είδους οι ερωτήσεις, είναι εκείνες που προσφέρονται καλύτερα για μια στατιστική ανάλυση, διευκολύνουν την αποδελτίωση, είναι πιο εύκολο να απαντηθούν και είναι πιο κατανοητές. Επίσης, οι κλειστού τύπου ερωτήσεις, εγγυώνται μια σχετική ανωνυμία στον ερωτώμενο, αλλά μην επιτρέποντας την διατύπωση διαφορετικών απαντήσεων, εγκυμονούν πάντα τον κίνδυνο να «υπαγορεύσουν» κατά μια έννοια την απάντηση του χρήστη, αναγκάζοντάς τον να επιλέξει κάτι που δεν τον εκφράζει πραγματικά.

Αντίθετα, ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, ονομάζονται οι ερωτήσεις στις οποίες οι απαντήσεις δεν προκαθορίζονται, αλλά ο ερωτώμενος είναι ελεύθερος να απαντήσει και να εκφραστεί όπως εκείνος επιθυμεί με γνώμονα την προσωπική του εμπειρία και γνώσεις.

Η χρήση των ανοιχτών ερωτήσεων, επιβάλλεται όταν ο ερευνητής δεν είναι δυνατόν να προβλέψει τις πιθανές απαντήσεις και είναι απαραίτητες για να συγκεντρωθούν ικανοποιητικές πληροφορίες σε λεπτά και πιο προσωπικά θέματα. Παρ' όλα αυτά, οι απαντήσεις που θα συλλεχθούν λόγω μεγάλης έκτασης

είναι δύσκολο να αποδελτιωθούν και η ανάλυσή τους είναι δύσκολη και απαιτεί καλή γνώση τεχνικών ανάλυσης του λόγου.

Από τα 17 ερωτήματα κλειστού τύπου που εμπεριέχονται στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, συναντάμε διχοτομικές ερωτήσεις στις οποίες ο ερωτώμενος είναι υποχρεωμένος να επιλέξει μόνο μια από τις προσφερόμενες απαντήσεις όπως για παράδειγμα,

«Καλύπτει η βιβλιοθήκη τις πληροφοριακές σας ανάγκες;»

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Υπάρχουν ερωτήσεις βαθμονόμησης, στις οποίες ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει σε μια από τις υπάρχουσες κατηγορίες όπως είναι η ερώτηση,

«Προσδιορίστε το φύλο σας»

Ανδρας

Γυναίκα

Περιλαμβάνονται ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας, στις οποίες ζητείται από τον ερωτώμενο να απαντήσει βαθμολογώντας με βάση μια συγκεκριμένη κλίμακα που του δίνεται. Για παράδειγμα,

« Παρακαλώ σημειώστε πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις παρακάτω υπηρεσίες της βιβλιοθήκης »

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Καθημερινά	1-2φ./ εβδομάδα	1-2φ./ μήνα	1-2φ./ τρίμηνο	Πιο σπάνια	Καθόλου
Δανεισμός βιβλίου-ων						
Χρήση αναγνωστηρίου/μελέτη						
Χρήση περιοδικών						

Χρήση πληροφοριακού υλικού(λεξικά, εγκυκλοπαίδειες)						
Φωτοαντιγραφή υλικού						
On-line κατάλογος(OPAC)						
Αναζήτηση σε Βάσεις Δεδομένων						
Ηλεκτρονικά περιοδικά						

Υπάρχουν επίσης ερωτήσεις κατάταξης, όπου σε αυτή την περίπτωση ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει επιλέγοντας με σειρά προτεραιότητας της προτίμησής του, όπως για παράδειγμα,

« Κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι από τη συλλογή της βιβλιοθήκης;»

Παρακαλώ συμπληρώστε με έναν από τους αντίστοιχους αριθμούς:

1= Δυσανεστημένος, 2= Μη ικανοποιημένος, 3= Μερικώς ικανοποιημένος,

4= Ικανοποιημένος, 5= Πλήρως ικανοποιημένος

ΕΙΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ
Ελληνόγλωσση συλλογή βιβλίων	
Ξενόγλωσση συλλογή βιβλίων	
Ελληνόγλωσση συλλογή έντυπων περιοδικών	
Ξενόγλωσση συλλογή έντυπων περιοδικών	
Πληροφοριακό υλικό (λεξικά, εγκυκλοπαίδειες)	
Γκρίζα βιβλιογραφία (Διπλωματικές εργασίες, Διδακτορικές Διατριβές)	
Ηλεκτρονικά περιοδικά	
Βάσεις δεδομένων	

Τέλος, συμπεριλαμβάνονται ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, στις οποίες ο ερωτώμενος μπορεί εάν το επιθυμεί να επιλέξει περισσότερες από μια απαντήσεις, όπως για παράδειγμα είναι η ερώτηση,

« Ποια από τις παρακάτω συλλογές της Βιβλιοθήκης θεωρείτε ότι πρέπει να βελτιωθεί/ εμπλουτισθεί; »

Ελληνόγλωσσα βιβλία	
Ξενόγλωσσα βιβλία	
Ελληνόγλωσσα έντυπα περιοδικά	
Ξενόγλωσσα έντυπα περιοδικά	
Πληροφοριακό υλικό	
Γκρίζα βιβλιογραφία	
Ηλεκτρονικά περιοδικά	
Βάσεις δεδομένων	

3.3 δ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Ανακεφαλαιώνοντας, ένα ερωτηματολόγιο ως μέσο έρευνας, στοχεύει να εκτιμήσει και να περιγράψει έναν πληθυσμό ώστε να εξασφαλίσει πληροφορίες σχετικά με αυτόν. Το ερωτηματολόγιο που μοιράστηκε στους χρήστες στην συγκεκριμένη έρευνα, συντάχθηκε προσεκτικά με στόχο τόσο η υλική του παρουσίαση όσο και το περιεχόμενό του να πληρούν σε ένα μεγάλο ποσοστό τις βασικές τεχνικές και ηθικές αρχές που επιβάλλονται και εξασφαλίζουν μια επιτυχημένη επιστημονική έρευνα.

Τα ερωτηματολόγια που μοιράστηκαν, συμπληρώθηκαν απευθείας από τους ίδιους τους ερωτώμενους, μέσα στον χώρο της βιβλιοθήκης παρουσία του ερευνητή και τα περισσότερα από αυτά ελέγχθηκαν επί τόπου, αμέσως μετά την επιστροφή τους, έτσι ώστε να εξακριβωθεί η άρτια και ορθή συμπλήρωσή τους.

Για να μην υπάρξουν πλεονασμοί στο περιεχόμενο των ερωτήσεων καθώς και για να καταστεί εύκολη η συμπλήρωσή του από τους χρήστες κρίθηκε σωστό, η έκτασή του να παραμείνει σχετικά μικρή. Ένα πολυσύνθετο και εκτενές ερωτηματολόγιο με δυσνόητους όρους και συγκεχυμένη παρουσίαση, μπορεί να προκαλέσει στους ερωτώμενους αντιδράσεις

αδιαφορίας, δυσφορίας, πλήξης ή ακόμα και άρνησης συμμετοχής.

Με βάση τα παραπάνω, το τελικό ερωτηματολόγιο που διαμορφώθηκε για τις ανάγκες της έρευνας, έχει το μέγεθος 5 σελίδων και περιλαμβάνει 17 ερωτήσεις. Επιπλέον, εισαγωγικά περιλαμβάνει ενσωματωμένο ένα σύντομο κείμενο από τον ερευνητή, με στόχο την παράθεση των βασικών ενημερωτικών διατυπώσεων σχετικά με τον σκοπό και την προέλευση της έρευνας.

Η ένταξη ανοιχτών ερωτήσεων στο ερωτηματολόγιο δεν σημειώθηκε ως αναγκαία και για να περιοριστεί όσο το δυνατόν περισσότερο το ποσοστό των «αναπάντητων ερωτήσεων» και οι 17 ερωτήσεις που συντάχθηκαν επιλέχθηκε να είναι κλειστές, ακολουθώντας το ποσοτικό μοντέλο μεθόδου έρευνας.

Η μορφή των ερωτήσεων είναι σε γλώσσα απλή, άμεση και κατανοητή, ώστε να είναι ευκολονόητες, συγκεκριμένες και όχι ιδιαίτερα εκτενείς ή έντονα προσωποποιημένες. Επιπλέον διαδέχονται η μια την άλλη με όσο το δυνατόν πιο ομαλό τρόπο ώστε η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου να μην καταλήξει κουραστική για τον χρήστη, αλλά και να επιτευχθεί όσο το δυνατόν πιο σφαιρική κάλυψη των δεδομένων που ερευνούνται.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, διαρθρώνονται σταδιακά σε 5 θεματικές ενότητες οι οποίες είναι οι εξής:

1. Προσωπικά στοιχεία του χρήστη.

Η θεματική ενότητα αυτή, περιλαμβάνει τις ερωτήσεις 1-3, οι οποίες είναι αναγνωριστικές και σκοπό έχουν να σκιαγραφήσουν το γενικό προφίλ του κάθε χρήστη (φύλο, τμήμα, ιδιότητα των ερωτώμενων).

2. Συχνότητα χρήσης της Βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της.

Σε αυτή τη θεματική ενότητα, ανήκουν οι ερωτήσεις 4-6, με στόχο να καταγράψουν την συχνότητα επίσκεψης των χρηστών στους χώρους της Βιβλιοθήκης, τον κύριο λόγο της επίσκεψής τους σε αυτή, καθώς και τη συχνότητα με την οποία επιλέγουν να χρησιμοποιούν τις προσφερόμενες υπηρεσίες της.

3. Αξιολόγηση-εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της.

Πρόκειται για τις ερωτήσεις 7-11, οι οποίες στοχεύουν να καταγράψουν, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των υπηρεσιών που παρέχονται από την Βιβλιοθήκη, το ποσοστό ικανοποίησης των χρηστών από την συλλογή, τους χώρους τη λειτουργία και την πολιτική της Βιβλιοθήκης, την κάλυψη των γνωστικών και πληροφοριακών τους αναγκών και την αξιολόγηση για επιπλέον βελτίωση και αλλαγές σε όλα τα παραπάνω.

4.Ενημέρωση και προσωπικό.

Αυτή η ενότητα, περιέχει τις ερωτήσεις 12-15, οι οποίες και ερευνούν τους τρόπους που επιλέγουν να ενημερώνονται οι χρήστες σε ότι αφορά στη λειτουργία της Βιβλιοθήκης, τη συχνότητα προσφυγής τους στο προσωπικό για βοήθεια όπως και τον βαθμό εξυπηρέτησής τους από αυτό.

5.Εκπαίδευση χρηστών.

Αυτή η τελευταία ενότητα, αποτελείται από τις ερωτήσεις 16 και 17 και επικεντρώνεται στα προγράμματα εκπαίδευσης των χρηστών ώστε να εξασφαλιστεί μελλοντικά η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ενημέρωση και κατάρτιση τους πάνω στις νέες τεχνολογίες που μεταχειρίζεται η Βιβλιοθήκη, καθώς και τις προτιμήσεις τους για τους τρόπους με τους οποίους θα επιθυμούσαν να πραγματοποιηθεί αυτό.

Τέλος, ένα ερωτηματολόγιο, είναι απαραίτητο να είναι εύκολο στη χρήση του, εύκολο στην συμπλήρωση του, αισθητικά όμορφο και ελκυστικό.Με αυτόν τον τρόπο, το ερωτηματολόγιο γίνεται περισσότερο αποτελεσματικό, λειτουργικό και «φιλικό» για τους χρήστες.

4. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Μετά την ολοκλήρωση της συλλογής των δεδομένων, για να επιτευχθεί η διεξαγωγή των αποτελεσμάτων, πραγματοποιήθηκε αρχικά η κωδικοποίηση και η καταχώρησή τους στο στατιστικό πακέτο SPSS, εν συνεχεία έγινε έλεγχος της ορθότητας των δεδομένων και τέλος, πραγματοποιήθηκε η στατιστική επεξεργασία. Η στατιστική επεξεργασία, πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πακέτο SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 17.0.

Το SPSS, είναι ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον και ευρέως χρησιμοποιούμενο πρόγραμμα, ένα προϊόν λογισμικού με μεγάλη δυνατότητα στατιστικών αναλύσεων ποσοτικών δεδομένων. Γενικά το SPSS χρησιμοποιείται για να επεξεργάζεται δεδομένα από μια έρευνα, κατά τη διάρκεια της οποίας έχουμε συλλέξει πλήθος αντικειμένων, πληροφοριών ή μεταβλητών, γύρω από πολλές διαφορετικές περιπτώσεις που ονομάζονται κατά περίπτωση, αποκριθέντες ή άτομα ή γενικότερα αντικείμενα.

Αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στο πανεπιστήμιο Stanford της Καλιφόρνιας και τις τελευταίες δεκαετίες, με την αλματώδη εξέλιξη και εξάπλωση των προσωπικών υπολογιστών, το SPSS, έχει καταφέρει να καθιερωθεί ως ένα πολύ δημοφιλές σύστημα διαχείρισης δεδομένων, σε επιστημονικά πεδία όπου εφαρμόζεται η Στατιστική όπως, Βιολογία, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία, Μάρκετινγκ κ.α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο, θα παρατεθούν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα ικανοποίησης των χρηστών της Βιβλιοθήκης Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και η επιπλέον ερμηνεία και ανάλυσή τους.

Συνολικά στην παρούσα έρευνα, ανταποκρίθηκαν και παρέδωσαν έγκυρα ερωτηματολόγια 214 χρήστες, αποτελούμενοι σε ομοιόμορφο ποσοστό, από Προπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος, Μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος και λοιπούς εξωτερικούς χρήστες και επισκέπτες της Βιβλιοθήκης. Οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν με βάση το ερωτηματολόγιο, παρουσιάζονται στη συνέχεια σε πίνακες συχνότητας και κυκλικών διαγραμμάτων, όπως προέκυψαν επεξεργασμένα μέσω του στατιστικού προγράμματος SPSS 17.

α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΗΣΤΩΝ

Στην ερώτηση 1 «Προσδιορίστε το φύλο σας», παρατηρείται ότι από τους συνολικούς επισκέπτες της Βιβλιοθήκης, υπερτερούν με σχετικά μικρή διαφορά οι γυναίκες έναντι των ανδρών. Από τους 213 χρήστες, στα αποτελέσματα εμφανίζεται να συμμετείχαν 125 γυναίκες με ποσοστό που αγγίζει το 58,7% και ακολουθούν 88 άνδρες με αντίστοιχο ποσοστό 41,3%. (Πίνακας 1).

(ΠΙΝΑΚΑΣ 1 :ΦΥΛΟ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΑΝΔΡΑΣ	88	41,3	41,3	41,3
ΓΥΝΑΙΚ Α	125	58,7	58,7	100,0
Total	213	100,0	100,0	

Από τα παραπάνω ποσοστά που προέκυψαν, φαίνεται να μην υπάρχει μεγάλη αριθμητική απόκλιση ως προς το φύλο των χρηστών που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα και να διαχωρίζονται σε ένα σχετικά ομοιογενές δείγμα.

Ακολουθεί η ερώτηση 2 «Προσδιορίστε την ιδιότητά σας», στις οποίες τα αποτελέσματα παρουσιάζεται η ιδιότητα των χρηστών που συμμετείχαν στην έρευνα. Εμφανίζεται να πλειοψηφούν οι Μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, με αριθμό συμμετοχής 94 ατόμων και ποσοστό 44,1%, λόγω του ότι η Βιβλιοθήκη ανήκει στο συγκεκριμένο τμήμα με αποτέλεσμα η συλλογή της να εξειδικεύεται σε συγκεκριμένους επιστημονικούς τομείς και να προσελκύει κυρίως εσωτερικούς Μεταπτυχιακούς και Προπτυχιακούς σπουδαστές του τμήματος. Ακολουθούν οι Προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, με 73 συμμετέχοντες και ποσοστό 34,3%. Τέλος, εμφανίζονται να συμμετείχαν στην έρευνα 46 εξωτερικοί χρήστες από άλλα Πανεπιστημιακά ιδρύματα ή απλοί επισκέπτες που επισκέφθηκαν τη Βιβλιοθήκη για ερευνητικούς σκοπούς. Το ποσοστό των εξωτερικών χρηστών όπως φαίνεται, αγγίζει το 21,6%. (Πίνακας 2).

(ΠΙΝΑΚΑΣ 2:ΙΔΙΟΤΗΤΑ)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΣ	73	34,3	34,3	34,3
	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ	94	44,1	44,1	78,4
	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ	46	21,6	21,6	100,0
	Total	213	100,0	100,0	

Αξίζει να σημειωθεί πως δεν προέκυψαν αποτελέσματα που να αφορούν σε μέλη του διδακτικού προσωπικού του τμήματος, λόγω της εξαιρετικά περιορισμένης συμμετοχής τους στην έρευνα πράγμα που αποτέλεσε ανασταλτικό παράγοντα στην διαμόρφωση τελικών έγκυρων αποτελεσμάτων.

Στην ερώτηση 3, εξειδικεύοντας αποκλειστικά στους Μεταπτυχιακούς και προπτυχιακούς ερωτώμενους που υπάγονται στο Τμήμα Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, διερευνώντας σύμφωνα με το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα(Π.Μ.Σ) και αντίστοιχα το τμήμα κατεύθυνσης στο οποίο έχουν επιλέξει να φοιτούν.Η κατηγοριοποίηση αυτή, έγινε ώστε να αναδειχτεί με βάση τον συνολικό ακαδημαϊκό πληθυσμό του συγκεκριμένου τμήματος η επισκεψιμότητά τους και η συμμετοχή τους στην Βιβλιοθήκη του Τμήματός τους.

Από τα αποτελέσματα διακρίνεται ότι από τους 87 Μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, οι 22 ανήκουν στο Π.Μ.Σ. Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας(10,3%), οι 23 ανήκουν στο Π.Μ.Σ. Κράτους και Δημόσιας Πολιτικής(10,8%), οι 21 ανήκουν στο Π.Μ.Σ. Διεθνών και Ευρωπαϊκών σπουδών(9,8%) και τέλος οι υπόλοιποι 21 ανήκουν στο Π.Μ.Σ. Σπουδών

Νοτιοανατολικής Ευρώπης(9,8%).Είναι εμφανές ότι ο αριθμός των Μεταπτυχιακών σπουδαστών που συγκεντρώθηκε να εκπροσωπεί το κάθε τμήμα, είναι αναλογικός και ομοιόμορφος ώστε να εξασφαλιστεί μια ομοιόμορφη πλήρης και σφαιρική συμμετοχή στην έρευνα.

Αντίστοιχα, οι Προπτυχιακοί φοιτητές του τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης που απάντησαν στις ερωτήσεις της έρευνας, συγκεντρώνουν τον αριθμό των 64 ατόμων.Συγκεκριμένα, 21 εξ αυτών ανήκουν στο τμήμα κατεύθυνσης Πολιτικών επιστημών(9,8%), 16 άτομα ανήκουν στο τμήμα κατεύθυνσης Διοικητικής επιστήμης(7,5%), 15 άτομα ανήκουν στο τμήμα κατεύθυνσης Κοινωνικής θεωρίας και Κοινωνιολογίας(7%) και με τον μικρότερο αριθμό συμμετοχής των 12 ατόμων και ποσοστό (5,6%) έρχονται οι προπτυχιακοί φοιτητές του τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών σπουδών.

Παρατηρείται, ότι από τους συνολικούς Μεταπτυχιακούς χρήστες που συμμετείχαν στην έρευνα και αποτελούνται από 94 άτομα, η συντριπτική πλειοψηφία των 87 ατόμων, ανήκει σε μεταπτυχιακά προγράμματα του συγκεκριμένου τμήματος.Επιπλέον με την ίδια πλειοψηφική αναλογία, από τους 73 Προπτυχιακούς φοιτητές που προσμετρήθηκαν, οι 64 υπάγονται επίσης στο τμήμα Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, νούμερο που αποδεικνύει ότι η Βιβλιοθήκη προτιμάται και προσελκύει σε μεγάλο βαθμό κοινό από το τμήμα το οποίο εξυπηρετεί και σε αρκετά μικρότερο ποσοστό σπουδαστές άλλων Πανεπιστημιακών τμημάτων.

β. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στην ερώτηση 4 «Πόσο συχνά επισκέπτεσθε τη Βιβλιοθήκη», καταγράφεται η συχνότητα επίσκεψης των χρηστών στους χώρους της Βιβλιοθήκης.Όπως φαίνεται και στον Πίνακα, η πλειοψηφία των χρηστών με ποσοστό 41,8%, εμφανίζονται ως τακτικοί επισκέπτες της Βιβλιοθήκης με συχνότητα επίσκεψης 1-2 φορές την εβδομάδα.Ακολουθούν με ποσοστό 30% οι χρήστες που επιλέγουν να επισκεφθούν τη Βιβλιοθήκη 1-2 φορές τον μήνα. Καθημερινοί επισκέπτες της Βιβλιοθήκης προκύπτουν να είναι μόλις το 12,6% των ερωτηθέντων.Τέλος, 1-2 φορές το τρίμηνο επισκέπτεται τη Βιβλιοθήκη το ποσοστό των 7,9% και πιο σπάνια το 7,5%.(Πίνακας 3).

(ΠΙΝΑΚΑΣ 3:ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΚΑΘΗΜΕΡΙΝ Α	27	12,7	12,7	12,7
1-2 φ./ΕΒΔΟΜΑΔ Α	89	41,8	41,8	54,5
1-2 φ./ ΜΗΝΑ	64	30,0	30,0	84,5
1-2 φ. / ΤΡΙΜΗΝΟ	17	8,0	8,0	92,5
ΠΙΟ ΣΠΑΝΙΑ	16	7,5	7,5	100,0
Total	213	100,0	100,0	

Ερώτηση 5 «Για ποιόν λόγο επισκεφθήκατε τη βιβλιοθήκη σήμερα».Όπως φαίνεται και στον πίνακα των αποτελεσμάτων, η πλειοψηφία των χρηστών επισκέφθηκαν τελευταία φορά τη βιβλιοθήκη με σκοπό την αναζήτηση βιβλιογραφίας, σε σημαντικό ποσοστό που αγγίζει το 39,4%.Ο δεύτερος δημοφιλέστερος λόγος επίσκεψης που προκύπτει, είναι ο δανεισμός υλικού με ποσοστό 29,6%.Το ποσοστό σε αυτή την περίπτωση δεν σημειώνεται όσο υψηλό θα αναμενόταν, λόγω του ότι η δυνατότητα του δανεισμού, προσφέρεται αποκλειστικά και μόνο για τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης.

Ακολουθεί η χρήση των αναγνωστηρίων της βιβλιοθήκης, με ποσοστό το 23% των χρηστών.Τέλος, το μικρότερο ποσοστό προτίμησης των χρηστών, συγκεντρώνουν οι υπηρεσίες φωτοαντιγραφής υλικού και χρήσης του διαδικτύου, με ποσοστά 4,2% και 3,8% αντίστοιχα.(Πίνακας 4).Πρέπει να διευκρινιστεί, πως τα συγκεκριμένα αποτελέσματα, ναι μεν συγκεντρώθηκαν συνολικά κατά τη διάρκεια των τριών μηνών που διήρκεσε η έρευνα, αλλά αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά τον λόγο επίσκεψης τη συγκεκριμένη ημέρα που προέκυψε η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από τον κάθε χρήστη.

(ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ	63	29,6	29,6	29,6
ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΑ-ΜΕΛΕΤΗ	49	23,0	23,0	52,6
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	84	39,4	39,4	92,0
ΧΡΗΣΗ INTERNET	8	3,8	3,8	95,8
ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΥΛΙΚΟΥ	9	4,2	4,2	100,0
Total	213	100,0	100,0	

Στην ερώτηση 6, «Σημειώστε πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις παρακάτω υπηρεσίες της βιβλιοθήκης», η υπηρεσία που συγκέντρωσε το υψηλότερο ποσοστό καθημερινής χρήσης από το κοινό, φαίνεται να είναι η χρήση του ηλεκτρονικού καταλόγου OPAC, με ποσοστό 5,1% των χρηστών. Το εμφανώς μεγαλύτερο ποσοστό της τάξεως του 29%, χρησιμοποιεί τον OPAC, 1-2 φορές την εβδομάδα. 1-2 φορές τον μήνα, χρησιμοποιεί τον OPAC το 28%, 1-2 φορές το τρίμηνο το 12,6% των χρηστών, πιο σπάνια επέλεξαν ότι χρησιμοποιούν τον κατάλογο το 13,6% και τέλος ένα ποσοστό μεγέθους 11,7%, φαίνεται να μην χρησιμοποιούν καθόλου τον OPAC.

Σχετικά με τη χρήση των αναγνωστηρίων, ένα 4,7% δηλώνει πως κάνει χρήση τους σε καθημερινή βάση, το 21% τα χρησιμοποιεί 1-2 φορές την εβδομάδα, 1-2 φορές τον μήνα φαίνεται να κάνουν χρήση τους η πλειοψηφία των χρηστών με ποσοστό 33,6%, το 23,4% τα επισκέπτεται 1-2 φορές το τρίμηνο, πιο σπάνια το 9,3% και καθόλου χρήση τους, επέλεξε το 7,9%.

Στην συχνότητα χρήσης της υπηρεσίας του δανεισμού, περισσότεροι από τους μισούς χρήστες που συνολικά συμμετείχαν στην έρευνα, με ένα σημαντικά μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 58,4%, δηλώνει πως δε δανείζεται καθόλου υλικό και αυτό γιατί όπως προαναφέρθηκε, η βιβλιοθήκη σύμφωνα με την πολιτική της είναι δανειστική αποκλειστικά για τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος. Το 1,4%

των χρηστών –που έχουν δικαίωμα στην υπηρεσία- δηλώνουν πως δανείζονται υλικό καθημερινά. Η πλειοψηφία των χρηστών φαίνεται να κάνει δανεισμό με συχνότητα 1-2 φορές την εβδομάδα, με ποσοστό 23,4%. 1-2 φορές τον μήνα επιλέγει να δανειστεί υλικό το 15,9% των φοιτητών και τέλος πιο σπάνια δανείζονται το 0,9%.

Συνεχίζουμε με τη χρήση των περιοδικών της βιβλιοθήκης που όπως φαίνεται είναι αρκετά περιορισμένη σε συχνότητα. Όπως προκύπτει στα αποτελέσματα, κανένας χρήστης δεν επιλέγει να χρησιμοποιεί τα περιοδικά σε καθημερινή βάση. Το 8,9% των χρηστών, κάνουν χρήση 1-2 φορές την εβδομάδα, το ισότιμο ποσοστό του 8,9% χρησιμοποιεί τα περιοδικά 1-2 φορές τον μήνα, ένα αισθητά μεγαλύτερο ποσοστό της τάξεως του 38,8% κάνει χρήση 1-2 φορές το τρίμηνο, πιο σπάνια το 28,5% των χρηστών και τέλος ένα 15,4%, δηλώνει ότι δεν τα χρησιμοποιεί καθόλου.

Η χρήση του πληροφοριακού υλικού είναι επίσης αρκετά περιορισμένη σε συχνότητα. Κανένας χρήστης δεν βρέθηκε να χρησιμοποιεί πληροφοριακό υλικό καθημερινά. Το μικρό ποσοστό του 6,5%, κάνουν χρήση 1-2 φορές την εβδομάδα, ένα 15% χρησιμοποιούν το πληροφοριακό υλικό της βιβλιοθήκης 1-2 φορές τον μήνα, το 25,7% 1-2 φορές το τρίμηνο, οι περισσότεροι χρήστες με ποσοστό 29,9% δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν την συγκεκριμένη υπηρεσία πιο σπάνια και τέλος, καθόλου χρήση, επέλεξε ως απάντηση το 22,9%.

Περνάμε στην υπηρεσία φωτοαντιγραφής υλικού, που καθημερινά φαίνεται να χρησιμοποιεί μόλις το 2,3% των χρηστών. Το 17,8% χρησιμοποιεί τα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα 1-2 φορές την εβδομάδα, ακολουθεί με συχνότητα χρήσης 1-2 φορές τον μήνα το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηστών 33,2%, 1-2 φορές το τρίμηνο φωτοαντιγράφει υλικό το 20,1% των χρηστών, πιο σπάνια φαίνεται να επιλέγει την υπηρεσία το 11,7% και τέλος το 15% δεν κάνει καθόλου χρήση της.

Οι χρήστες αναφορικά με την υπηρεσία αναζήτησης σε βάσεις δεδομένων, δηλώνουν πως την χρησιμοποιούν καθημερινά σε ποσοστό 3,3%. Το 17,8% κάνει αναζήτηση 1-2 φορές την εβδομάδα, το 24,3% 1-2 φορές τον μήνα, το 19,6% 1-2 φορές το τρίμηνο, το 14,5% επιλέγει την απάντηση πιο σπάνια και τέλος ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό χρηστών που είναι το 20,6%, υποστηρίζει ότι δεν κάνει καθόλου χρήση της συγκεκριμένης υπηρεσίας.

Ολοκληρώνοντας με την υπηρεσία χρήσης ηλεκτρονικών περιοδικών, σύμφωνα με τα αποτελέσματα, χρήση τους κάνει σε καθημερινή βάση μόνο το 2,8% των ερωτηθέντων, το 2,3% κάνει χρήση 1-2 φορές την εβδομάδα, σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό της τάξεως του 23,8% χρησιμοποιεί ηλεκτρονικά περιοδικά 1-2

φορές τον μήνα, 1-2 φορές το τρίμηνο το 15,9% των χρηστών, πιο σπάνια το 25,2% και τέλος αξιοσημείωτο είναι ότι το υψηλότερο ποσοστό που προκύπτει με βάση το δείγμα που συμμετείχε στην έρευνα, το 29,9% δηλώνει ότι η χρήση των ηλεκτρονικών περιοδικών που κάνει είναι μηδενική, αποτέλεσμα που πιθανόν αντικατοπτρίζει την έλλειψη εξοικείωσης της πλειοψηφίας των χρηστών με το συγκεκριμένο αντικείμενο. (Πίνακας 5)

(ΠΙΝΑΚΑΣ 5:ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ)

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ	1-2 φ./ΕΒΔΟΜ ΑΔΑ	1- 2φ./ΜΗ ΝΑ	1- 2φ./ΤΡΙΜΗ ΝΟ	ΠΙΟ ΣΠΑ ΝΙΑ	ΚΑΘΟΛ ΟΥ
Χρήση βιβλίων	1,4%	23,4%	15,9%		0,9%	58,4%
Χρήση εφημερίδων	4,7%	21,0%	33,6%	23,4%	9,3%	7,9%
Χρήση περιοδικών		8,9%	8,9%	38,8%	28,0%	15,4%
Χρήση εφημερίδας		6,5%	15,0%	25,7%	29,9%	22,9%
Χρήση αντιγραφή	2,3%	17,8%	33,2%	20,1%	11,7%	15,0%
Χρήση on-line πύργου	5,1%	29,0%	28,0%	12,6%	13,6%	11,7%
Χρήση σε δεδομένων	3,3%	17,8%	24,3%	19,6%	14,5%	20,6%
Χρήση ηλεκτρονικών πύργων	2,8%	2,3%	23,8%	15,9%	25,2%	29,9%

γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ-ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Έβδομη ερώτηση, «Αξιολογείστε τις παρακάτω υπηρεσίες της βιβλιοθήκης», ζητήθηκε από τους χρήστες να αξιολογήσουν κάποιες από τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης με το κριτήριο του πλήρως, μερικώς και καθόλου ικανοποιητικού.

Σχετικά με την αξιολόγηση της υπηρεσίας ηλεκτρονικής αναζήτησης, οι χρήστες παρουσιάζονται αρκετά ικανοποιημένοι, με το 44,9% από αυτούς να την θεωρούν πλήρως ικανοποιητική ως υπηρεσία και το 55,1%, μερικώς ικανοποιητική.

Η υπηρεσία του ιστότοπου της βιβλιοθήκης, αξιολογήθηκε επίσης αρκετά ευνοϊκά, με το ποσοστό του 40,4% των χρηστών να την κρίνουν ως πλήρως ικανοποιητική και το 57,3% ως μερικώς ικανοποιητική.

Η τρίτη κατά σειρά υπηρεσία, η χρήση Βιβλιογραφικών Βάσεων Δεδομένων σε CD-ROMs, θεωρήθηκε ως πλήρως ικανοποιητική μόνο από το 14,6% των ερωτηθέντων, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό που αγγίζει το 66,2% αξιολογεί την υπηρεσία ως μερικώς ικανοποιητική και το 15% φαίνεται να μην είναι καθόλου ικανοποιημένο από την χρήση τους.

Η υπηρεσία ηλεκτρονικής πρόσβασης σε Καταλόγους και Βάσεις Βιβλιογραφικών Δεδομένων, αξιολογείται ως πλήρως ικανοποιητική από το 23,9% των χρηστών, ως μερικώς ικανοποιητική, από το 68,5% των χρηστών και τέλος, ως καθόλου ικανοποιητική επέλεξε ως απάντηση το 6,6%.

Το επόμενο σκέλος της ερώτησης αφορά στην υπηρεσία ηλεκτρονικής πρόσβασης στα αρχεία των ηλεκτρονικών περιοδικών στα οποία έχει πρόσβαση η βιβλιοθήκη. Εδώ, μόλις το 12,7% δηλώνει πλήρως ικανοποιημένο από την λειτουργία αυτής της υπηρεσίας. Το υψηλότερο ποσοστό, 76,5%, δηλώνει μερικώς ικανοποιημένο και τέλος το 6,1%, αξιολογεί την εν λόγω υπηρεσία ως καθόλου ικανοποιητική.

Η τελευταία υπηρεσία που ζητήθηκε να αξιολογηθεί σε αυτή την ερώτηση, είναι η παραγγελία βιβλιογραφίας, όπου και φαίνεται ένα μεγάλο μέρος των χρηστών να είναι μέτρια ή καθόλου ικανοποιημένοι. Με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν, μόνο το 7,5%, κρίνει την υπηρεσία ως πλήρως ικανοποιητική, το 64,3%, επιλέγει το μερικώς ικανοποιητική, ενώ το ποσοστό που δηλώνουν ως καθόλου ικανοποιημένοι, φτάνει το 21,6%. (Πίνακας 6)

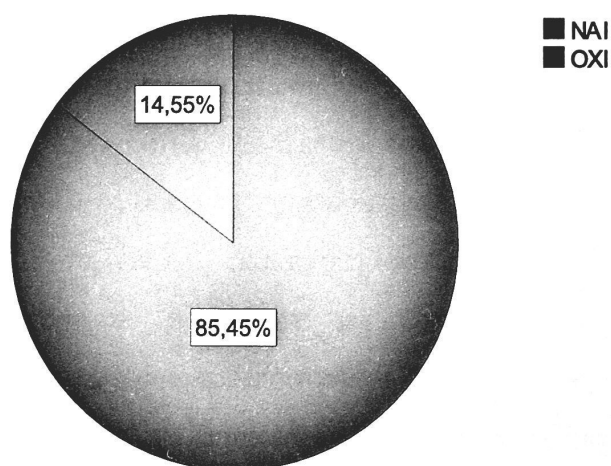
(ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΛΗΡΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
Ηλεκτρονική αναζήτηση	44,9%	55,1%	
Ιστότοπος Βιβλιοθήκης	40,4%	57,3%	
Χρήση Βιβλιογραφικών Β.Δ. σε Cd-roms	14,6%	66,2%	15,0%
Ηλεκτρονική πρόσβαση σε καταλόγους και Β.Δ.	23,9%	68,5%	6,6%

Ηλεκτρονική πρόσβαση στα αρχεία των ηλεκτρ.περιοδικών	12,7%	76,5%	6,1%
Παραγγελία Βιβλιογραφίας	7,5%	64,3%	21,6%

Ερώτηση 8, «Καλύπτει η Βιβλιοθήκη τις πληροφοριακές σας ανάγκες;» Σε αυτή την ερώτηση γενικής ικανοποίησης, όπως διαφαίνεται και στο αντίστοιχο Γράφημα, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων, δηλώνουν πως η βιβλιοθήκη, ικανοποιεί τις πληροφοριακές τους ανάγκες, σε ποσοστό που αγγίζει το 85,4%.Βέβαια, υπάρχει και το υπόλοιπο 14,6% όσων απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, που δηλώνουν ότι οι πληροφοριακές του ανάγκες δεν καλύπτονται επαρκώς.(Γράφημα 1).

Γράφημα 1:Κάλυψη πληροφοριακών αναγκών

Ερώτηση 9, «Κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι από τη συλλογή της βιβλιοθήκης».Σε αυτή την ερώτηση, ο τομέας της συλλογής που προέκυψε να ικανοποιεί πλήρως τους περισσότερους χρήστες, είναι η Ελληνόγλωσσα συλλογή βιβλίων που διατηρεί η βιβλιοθήκη, με ποσοστό που ανέρχεται στο 9,4% των χρηστών.Το 44,1% δηλώνουν ικανοποιημένοι από τα ελληνόγλωσσα βιβλία και οι περισσότεροι χρήστες, 44,5%, δηλώνουν μερικώς ικανοποιημένοι.Δεν παρουσιάστηκαν όμως χρήστες οι οποίοι να είναι μη ικανοποιημένοι ή δυσαρεστημένοι από την συγκεκριμένη συλλογή.

Σχετικά με την Ξενόγλωσση συλλογή βιβλίων της βιβλιοθήκης, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων που φτάνει το 53,5% του πληθυσμού, δηλώνουν πως είναι μερικώς ικανοποιημένοι από τη συλλογή. Το 35,2% των χρηστών δηλώνουν απλά ικανοποιημένοι και μόλις το 1,9% όσων απάντησαν αξιολογούν τη συλλογή ως πλήρως ικανοποιητική. Προκύπτει επίσης και ένα ποσοστό χρηστών που αγγίζει το 3,8% οι οποίοι δηλώνουν μη ικανοποιημένοι και τέλος ένα ακόμη υψηλότερο ποσοστό της τάξεως του 4,2% που δηλώνουν δυσαρεστημένοι από τη συλλογή.

Η Ελληνόγλωσση συλλογή έντυπων περιοδικών, φαίνεται να μην ικανοποιεί ιδιαίτερα τους περισσότερους επισκέπτες. Στις απαντήσεις δεν φαίνεται να προκύπτουν χρήστες οι οποίοι να είναι πλήρως ικανοποιημένοι από τη συλλογή ενώ συγκεντρώνει και το υψηλότερο ποσοστό μη ικανοποίησης συγκριτικά με τις υπόλοιπες συλλογές. Μερικώς ικανοποιημένοι δηλώνουν το 46% των χρηστών, ενώ το ποσοστό του 23,5% δηλώνουν απλά ικανοποιημένοι. Δυσανεστημένο από τα ελληνόγλωσσα περιοδικά φαίνεται να είναι το 1,9% των ερωτηθέντων, ενώ ένα αξιοπρόσεχτα μεγάλο ποσοστό που φτάνει το 23,9%, θεωρεί την συγκεκριμένη συλλογή, μη ικανοποιητική.

Σχετικά με την Ξενόγλωσση συλλογή έντυπων περιοδικών, οι περισσότεροι ερωτηθέντες δηλώνουν μερικώς ικανοποιημένοι με ποσοστό που φτάνει το 63,8%. Το 12,7% δηλώνουν ικανοποιημένοι, το επίσης σημαντικό ποσοστό του 14,1% υποστηρίζουν πως είναι μη ικανοποιημένοι από τη συλλογή και τέλος ως δυσαρεστημένοι, προκύπτουν το 0,5% όσων απάντησαν.

Το πληροφοριακό υλικό της βιβλιοθήκης, βρίσκει το 5,6% των ερωτηθέντων ως πλήρως ικανοποιημένους από το περιεχόμενό του. Ικανοποιημένοι δηλώνουν και το 21,6%. Το 52,1% των χρηστών δηλώνουν μερικώς ικανοποιημένοι και φυσικά δεν λείπουν οι χρήστες εκείνοι που αισθάνονται μη ικανοποιημένοι από τη συγκεκριμένη συλλογή σε ποσοστό 12,2% και τέλος δυσαρεστημένοι σε ποσοστό 1,9%.

Μεγαλύτερη ικανοποίηση φαίνεται να έχουν οι χρήστες από την γκριζα βιβλιογραφία. Το 5,2% υποστηρίζει ότι είναι πλήρως ικανοποιημένοι, ενώ το 33,8% ικανοποιημένοι. 37,1% επέλεξαν το μερικώς ικανοποιημένος, 9,9% απαντούν ότι δεν είναι ικανοποιημένοι και ως δυσαρεστημένοι προκύπτουν το 3,8%.

Όσον αφορά στα Ηλεκτρονικά περιοδικά, οι περισσότεροι χρήστες, 60,1%, δηλώνουν μερικώς ικανοποιημένοι. Ικανοποιημένοι φαίνεται να είναι το 12,7% και πλήρως ικανοποιημένο μόνο το 5,2%. Αντίθετα, το 8,5% προκύπτουν μη ικανοποιημένοι και το 5,6% απάντησαν πως είναι δυσαρεστημένοι.

Τέλος, τα αποτελέσματα που προέκυψαν σχετικά με τις Βάσεις δεδομένων της βιβλιοθήκης, εμφανίζουν το 7,5% των ερωτηθέντων, πλήρως ικανοποιημένο από αυτές, το 17,4%, ικανοποιημένο και για ακόμη μια φορά το υψηλότερο ποσοστό, 57,3%, επέλεξε ότι είναι μερικώς ικανοποιημένο. Μη ικανοποιημένοι φαίνεται να είναι το 6,1% και δυσαρεστημένοι το 2,8%. (Πίνακας 7)

(ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΣΥΛΛΟΓΗ)

ΤΥΠΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ	ΠΛΗΡΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	ΜΕΡΙΚΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ
Ελληνόγλωσσ βιβλία	9,4%	44,1%	46,5%		
Ξενόγλωσσα βιβλία	1,9%	35,2%	53,5%	3,8%	4,2%
Ελληνόγλωσσ περιοδικά		23,5%	46,0%	23,9%	1,9%
Ξενόγλωσσα περιοδικά		12,7%	63,8%	14,1%	0,5%
Πληροφοριακό υλικό	5,6%	21,6%	52,1%	12,2%	1,9%
Αξιολογήσεις	5,2%	33,8%	37,1%	9,9%	3,8%
Ηλεκτρονικά περιοδικά	5,2%	12,7%	60,1%	8,5%	5,6%
Βάσεις δεδομένων	7,5%	17,4%	57,3%	6,1%	2,8%

Στην ερώτηση 10, «Ποια από τις ακόλουθες συλλογές της Βιβλιοθήκης θεωρείτε ότι πρέπει να βελτιωθεί/εμπλουτισθεί», οι χρήστες, επιλέγουν μια συλλογή η οποία κατά την κρίση τους θα πρέπει μελλοντικά να βελτιωθεί ή εμπλουτισθεί από τους υπεύθυνους της βιβλιοθήκης. Όπως είναι εμφανές και στον Πίνακα που ακολουθεί, η συλλογή που συμφώνησε η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ότι χρειάζεται άμεση βελτίωση και εμπλουτισμό, είναι τα Ξενόγλωσσα βιβλία που διαθέτει η βιβλιοθήκη, με ποσοστό που έφτασε το 30%. Το πληροφοριακό υλικό της βιβλιοθήκης, επίσης συγκέντρωσε ένα μεγάλο μέρος των χρηστών οι οποίοι πιστεύουν ότι χρειάζεται βελτίωση, ποιοτικά και ποσοτικά, σε ποσοστό που φτάνει το 20,2%.

Ακολουθεί η Ελληνόγλωσσα συλλογή βιβλίων με ποσοστό 11,7% και τα ηλεκτρονικά περιοδικά με το 11,3% των χρηστών, να αξιολογούν ότι χρειάζονται

βελτίωση. Το 9,4% όσων απάντησαν, κρίνουν ότι βελτίωση πρέπει να γίνει στη συλλογή της γκριζας βιβλιογραφίας και το 7,5% επικεντρώθηκε στα Ξενογλωσσα περιοδικά. Με το ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό του 7%, θεωρείται πως χρειάζεται εμπλουτισμό η συλλογή Ελληνόγλωσσων περιοδικών και τέλος μικρότερη βαρύτητα φαίνεται να δίνουν οι χρήστες στην βελτίωση των Βάσεων Δεδομένων, με ποσοστό μόλις 2,8% να τις επιλέγουν. (Πίνακας 8)

(ΠΙΝΑΚΑΣ 8:ΒΕΛΤΙΩΣΗ-ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΑ ΒΙΒΛΙΑ	25	11,7	11,7	11,7
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΒΙΒΛΙΑ	64	30,0	30,0	41,8
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	15	7,0	7,0	48,8
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	16	7,5	7,5	56,3
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ	43	20,2	20,2	76,5
ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	20	9,4	9,4	85,9
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	24	11,3	11,3	97,2
ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	6	2,8	2,8	100,0
Total	213	100,0	100,0	

Ερώτηση 11 «Αξιολογείστε τους παρακάτω τομείς της βιβλιοθήκης». Αναφορικά με το ωράριο της βιβλιοθήκης, εξετάζοντας τα αποτελέσματα, προκύπτει ότι οι περισσότεροι χρήστες με ποσοστό 42,3%, είναι ικανοποιημένοι και το αξιολογούν ως πολύ καλό. Το 37,6% των χρηστών, επίσης παρουσιάζονται ικανοποιημένοι και το αξιολογούν ως καλό. Το 13,1% όσων απάντησαν θεωρούν πως το ωράριο της βιβλιοθήκης είναι μέτριο και τέλος ως ανεπαρκές το αξιολογεί το 7%.

Αξιολογώντας την κτιριακή υποδομή και τους χώρους της βιβλιοθήκης, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων, 40,4%, την αξιολογούν ως καλή, το 33,3% ως μέτρια, το 23,5% κρίνουν πως οι χώροι είναι πολύ καλοί και τέλος μη ικανοποιημένο παρουσιάζεται το 2,8% που θεωρεί πως η κτιριακή υποδομή της βιβλιοθήκης είναι ανεπαρκής.

Στην ίδια ερώτηση, σχετικά με την ευκολία πρόσβασης στην βιβλιοθήκη, οι περισσότεροι χρήστες σε ποσοστό που αγγίζει το 52,1%, την αξιολογούν ως καλή. Το 36,2% ως πολύ καλή, το 8,9% των χρηστών την θεωρούν ως μέτρια και ανεπαρκής την αξιολογεί το 2,8% του συνόλου.

Συνεχίζοντας με την αξιολόγηση του περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης(θόρυβος, υγρασία, φωτισμός κ.ο.κ), πάλι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων με ποσοστό 55,4% το αξιολογούν ως καλό.Ως πολύ καλό το χαρακτηρίζει το 22,5%, ως μέτριο το 19,7% και τέλος ως ανεπαρκές το 2,3%.

Στην αξιολόγηση του προσωπικού που στελεχώνει τη βιβλιοθήκη, οι περισσότεροι χρήστες εμφανίζονται πολύ ικανοποιημένοι αξιολογώντας το ως πολύ καλό, με ποσοστό που φτάνει το 73,7%.Το 24,4% κρίνει το προσωπικό ως καλό και τέλος ως μέτριο το χαρακτηρίζει το 1,9%, χωρίς να προκύπτουν χρήστες που να το θεωρούν ως ανεπαρκές.

Σχετικά με τον τεχνολογικό εξοπλισμό της βιβλιοθήκης, οι χρήστες εμφανίζονται λιγότερο ικανοποιημένοι.Μόλις το 3,8% των ερωτηθέντων αξιολόγησε τον εξοπλισμό ως πολύ καλό, ενώ το υψηλότερο ποσοστό , 47,9% τον χαρακτήρισε ως μέτριο.Το 37,6% τον κρίνει ως καλό και τέλος το αρκετά αυξημένο ποσοστό της τάξεως του 10,8%, χαρακτήρισε τον εξοπλισμό της βιβλιοθήκης ως ανεπαρκή.

Στην αξιολόγηση των χώρων των αναγνωστηρίων, οι περισσότεροι χρήστες τα αξιολόγησαν ως καλά, ποσοστό που έφτασε το 50,7%.Το 32,4%, θεωρούν ότι είναι μέτρια, το 9,4% θεωρούν ότι είναι πολύ καλά και ως ανεπαρκή τα αξιολογεί το 7,5%.

Τέλος, στην αξιολόγηση του τομέα του δανεισμού, τα αποτελέσματα εμφανίζονται σχετικά μοιρασμένα, λόγω της μη δυνατότητας στο να κάνουν δανεισμό οι χρήστες που δεν ανήκουν στα Μεταπτυχιακά προγράμματα του τμήματος.Επιλέον δεν μπορούν να θεωρηθούν ως απολύτως αντιπροσωπευτικά, επειδή την συγκεκριμένη ερώτηση απάντησαν και χρήστες οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα στον δανεισμό και οι οποίοι στην πλειοψηφία τους εξέφρασαν την δυσαρέσκειά τους για αυτόν τον περιορισμό.

Εξετάζοντας τα αποτελέσματα, το 10,3% των ερωτηθέντων αξιολογούν τον τρόπο που γίνεται ο δανεισμός ως πολύ καλό, το 30,8% και συνεπώς οι περισσότεροι χρήστες, ως καλό, το 13,6% κρίνει τον δανεισμό ως μέτριο και το 18,2% όσων απάντησαν χαρακτήρισαν τον δανεισμό ως ανεπαρκή.Επίσης το 27,1% του συνόλου(58 χρήστες), επέλεξαν να μην απαντήσουν καθόλου το συγκεκριμένο σκέλος της ερώτησης, θεωρώντας ότι δεν τους αφορά άμεσα.(Πίνακας 9)

(ΠΙΝΑΚΑΣ 9:ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ)

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΟ	ΚΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ
Ωράριο	42,3%	37,6%	13,1%	7,0%
Κτιριακή υποδομή/χώροι	23,5%	40,4%	33,3%	2,8%
Πρόσβαση στη βιβλιοθήκη	36,2%	52,1%	8,9%	2,8%
Περιβάλλον βιβλιοθήκης	22,5%	55,4%	19,7%	2,3%
Προσωπικό	73,7%	24,4%	1,9%	
Τεχνικός εξοπλισμός	3,8%	37,6%	47,9%	10,8%
Αναγνώστῆρια	9,4%	50,7%	32,4%	7,5%
Δανεισμός	10,3%	31,0%	13,6%	18,3%

δ. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Στην ερώτηση 12 «Πώς ενημερώνεστε συνήθως για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης», η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων, με ποσοστό της τάξεως του 61,5%, απάντησαν ότι ενημερώνονται σχετικά με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης με προσωπική τους παρουσία.

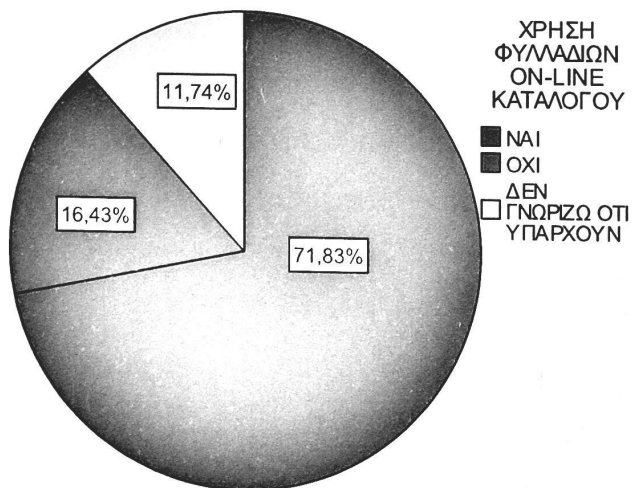
Δεύτερος δημοφιλέστερος τρόπος ενημέρωσης φαίνεται να είναι το διαδίκτυο, το οποίο επέλεξε το 22,5% των χρηστών, ενώ το 10,3% απάντησε ότι επιλέγει να ενημερώνεται μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με τη βιβλιοθήκη.Το 5,2% υποστηρίζει ότι ενημερώνεται μέσω άλλου προσώπου και μόλις το 0,5% των ερωτηθέντων επέλεξε ως τρόπο ενημέρωσης τα ενημερωτικά φυλλάδια που διανέμονται στον χώρο της βιβλιοθήκης.(Πίνακας 10)

(ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΤΡΟΠΟΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ)

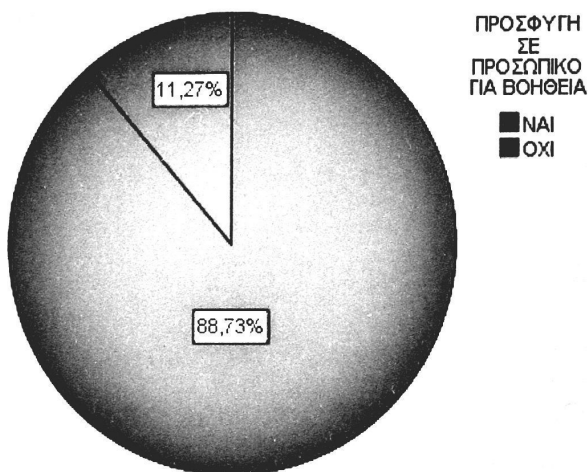
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ	131	61,5	61,5	61,5
ΜΕ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	22	10,3	10,3	71,8
ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	48	22,5	22,5	94,4
ΜΕΣΩ ΑΛΛΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	11	5,2	5,2	99,5
ΜΕ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ	1	,5	,5	100,0
Total	213	100,0	100,0	

Ερώτηση 13 «Χρησιμοποιείτε τα φυλλάδια με τις οδηγίες χρήσης του on-line καταλόγου(ΟΡΑC) που διαθέτει η βιβλιοθήκη; ».Όπως διακρίνεται και στο Γράφημα των αποτελεσμάτων, οι περισσότεροι χρήστες, φαίνεται να γνωρίζουν και να έχουν κάνει χρήση των φυλλαδίων-οδηγών που παρέχει η βιβλιοθήκη για τη διευκόλυνσή τους, σε ποσοστό που αγγίζει το 71,8% του συνόλου.Το 16,4% των ερωτηθέντων υποστηρίζουν πως δε χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουν τα φυλλάδια κατά την επίσκεψή τους στην βιβλιοθήκη και τέλος άγνοια για την ύπαρξη της συγκεκριμένης υπηρεσίας δηλώνει ότι έχει το υπόλοιπο 11,7%.(Γράφημα 2)

Γράφημα 2:Χρήση φυλλαδίων on-line καταλόγου

Ερώτηση 14 «Κατά την επίσκεψή σας στη Βιβλιοθήκη, προσφύγατε στο προσωπικό για να ζητήσετε βοήθεια;» Θετική απάντηση έδωσε το 88,7% των ερωτηθέντων, ποσοστό που σημειώνεται ως σημαντικό για την επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ της βιβλιοθήκης και των χρηστών της η οποία είναι απαραίτητη, ενώ μόλις το υπόλοιπο 11,27% φαίνεται να εξυπηρετείται από μόνο του(Γράφημα 3)

Γράφημα 3:Προσφυγή στο προσωπικό για βοήθεια

Η ερώτηση 15, στοχεύει στο να εντοπίσει το μέγεθος εξυπηρέτησης των χρηστών που επέλεγον να αναζητούν βοήθεια από το εκάστοτε προσωπικό.Οι περισσότεροι χρήστες που απάντησαν, φαίνεται να είναι πολύ ικανοποιημένοι από την εξυπηρέτησή που τους παρασχέθηκε σε ποσοστό 69,3%, ενώ το 30,6% δηλώνουν αρκετά ικανοποιημένοι, αποτελέσματα αρκετά ενθαρρυντικά, σε συνδυασμό με το γεγονός πως δεν προέκυψαν χρήστες δυσαρεστημένοι από την εξυπηρέτησή τους.(Πίνακας 11)

(ΠΙΝΑΚΑΣ 11:ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΛΥ	131	61,5	69,3	69,3
ΑΡΚΕΤΑ	58	27,2	30,7	100,0
Total	189	88,7	100,0	
Missing System	24	11,3		
Total	213	100,0		

ε. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ

Ερώτηση 16, «Θα σας ενδιέφερε να πραγματοποιηθούν διαλέξεις-σεμινάρια εκπαίδευσης χρηστών, στα παρακάτω αντικείμενα;» Οι περισσότεροι χρήστες, προκύπτει ότι θα ενδιαφερόντουσαν για περαιτέρω εκπαίδευση στην χρήση και αναζήτηση ηλεκτρονικών περιοδικών. Συγκεκριμένα, το 41,3% των ερωτηθέντων, απάντησε πολύ, το 35,2% αρκετά, λιγότερο ενδιαφέρον δείχνει να έχει το 19,2% και τέλος το 4,2% δηλώνει μηδενικό ενδιαφέρον.

Η εκπαίδευση στην χρήση των on-line βάσεων δεδομένων, παρουσιάζεται δεύτερη στην προτίμηση των χρηστών. Το 34,7% φαίνεται να ενδιαφέρεται πολύ, το 46% αρκετά, το 17,4 λιγότερο και το 1,9% δε δείχνει κανένα ενδιαφέρον στο να πραγματοποιηθεί κάτι τέτοιο.

Τέλος, μικρότερο ενδιαφέρον στο να ενημερωθούν πάνω στη λειτουργία του on-line κατάλογου παρουσιάζεται από το κοινό, με το 20,2% να ενδιαφέρεται πολύ, το 47,9% αρκετά, το 27,7% λίγο και το 4,2% καθόλου.

Συμπερασματικά πάντως από τα παραπάνω στοιχεία, σημειώνεται και στα τρία αντικείμενα που προτείνονται στο ερωτηματολόγιο, αυξημένο ενδιαφέρον από τους χρήστες για επιπλέον εκπαίδευση, με σημαντικά χαμηλά τα ποσοστά που αδιαφορούν εντελώς ή ενδεχομένως αισθάνονται πως δεν χρειάζονται κάποιον πρόσθετο εμπλουτισμό στις δεξιότητές τους, γεγονός που αντικατοπτρίζει την σημαντικότητα ένταξης μια τέτοιας υπηρεσίας από τη βιβλιοθήκη. (Πίνακας 12)

**(ΠΙΝΑΚΑΣ 12:ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ)**

	ΠΟΛΥ	ΑΡΚΕΤΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
Αναζήτηση σε on-line Β.Δ.	34,7%	46,0%	17,4%	1,9%
Αναζήτηση σε ηλεκτρονικά περιοδικά	41,3%	35,2%	19,2%	4,2%
Αναζήτηση στον on-line κατάλογο	20,2%	47,9%	27,7%	4,2%

Η δέκατη έβδομη και τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου που αφορά επίσης στην εκπαίδευση των χρηστών, εξετάζει με ποιόν τρόπο, θα επιθυμούσαν οι ερωτώμενοι να πραγματοποιηθεί η εκπαίδευσή τους σχετικά με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Η εμφανής πλειοψηφία των χρηστών, προτίμησε την επιλογή των on-line οδηγιών εκπαίδευσης, με ποσοστό 60,1%, γεγονός που αποδεικνύει την σημαντική ευχέρεια του κοινού με τις νέες τεχνολογίες.

Δεύτερη στην προτίμηση των χρηστών, έρχεται η εκπαίδευση με την μέθοδο έντυπων οδηγιών, με ποσοστό 27,2%. Με μικρότερο ποσοστό, 10,3%, οι χρήστες επέλεξαν να εκπαιδευτούν με σεμινάρια και διαλέξεις και τέλος την μικρότερη προτίμηση έδειξαν στην μέθοδο της προσωπικής εκπαίδευσης, την οποία και επέλεξε μόλις το 2,3% των ερωτηθέντων. (Πίνακας 13)

(ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΧΡΗΣΤΩΝ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΕΝΤΥΠΟΙ ΟΔΗΓΟΙ	58	27,2	27,2	27,2
ON-LINE ΟΔΗΓΟΙ	128	60,1	60,1	87,3
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ/ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	22	10,3	10,3	97,7
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	5	2,3	2,3	100,0
Total	213	100,0	100,0	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη, είναι ο πυρήνας ενός Πανεπιστημίου, υπηρετώντας τις κυριότερες λειτουργίες του, όπως η ανάγκη για έρευνα, διδασκαλία, παραγωγή νέας γνώσης, παροχή μάθησης, δια βίου εκπαίδευσης και πολιτισμού. Οι σύγχρονες Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, έχοντας να εξυπηρετήσουν έναν διαρκώς αυξανόμενο αριθμό χρηστών και να διαχειριστούν έναν ολοένα αυξανόμενο όγκο επιστημονικών πληροφοριών, συνεχώς αναπτύσσονται και παρακολουθούν τις νέες εξελίξεις, επιδιώκοντας νέες μορφές εξυπηρέτησης και καλύτερη οργάνωση και χρήση των υπηρεσιών που προσφέρουν και των συλλογών που διατηρούν. Από απλές συλλογές βιβλίων, πλέον έχουν εξελιχθεί σε συγκροτήματα τεράστιων συλλογών πληροφοριακού υλικού κάθε μορφής.

Οι νέες τεχνολογίες καθώς και η πληθώρα των νέων μεθόδων που συστηματικά υιοθετούνται πλέον από τον χώρο των ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών αντικαθιστώντας σταδιακά τις παραδοσιακές λειτουργίες τους, θα πρέπει να αποτελούν επιταγή και πρόκληση για διαρκή αξιολόγηση, αναδιοργάνωση και βελτιστοποίηση των υπηρεσιών και των στόχων τους, χωρίς να παραμελούνται και οι παράμετροι που σχετίζονται με τις απόψεις τις απαιτήσεις και την ικανοποίηση των χρηστών τους.

Στο παρόν κεφάλαιο, θα εκτιμηθούν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα ικανοποίησης χρηστών που διεξήχθη στην Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, με σκοπό την άντληση στοιχείων αποτίμησης και συμπερασμάτων που θα αποβούν χρήσιμα για την πρόοδο της βιβλιοθήκης και για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των χρηστών της στο μέλλον.

Στον τομέα της ιδιότητας των χρηστών, προκύπτει η πλειοψηφία όσων επισκέπτονται συχνότερα τη Βιβλιοθήκη να ανήκει στους Μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος, φαινόμενο λογικό λόγω του ότι και η συλλογή αλλά και η πολιτική που ακολουθεί η συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη, ευνοεί την έρευνα και τη δραστηριοποίηση της συγκεκριμένης κατηγορίας σπουδαστών. Το γνωστικό πεδίο

που καλύπτει η Βιβλιοθήκη αφορά κυρίως στα συγκεκριμένα Μεταπτυχιακά , χωρίς αυτό να αναιρεί και την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών άλλων ομάδων, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από τα υψηλά ποσοστά προσέλευσης Προπτυχιακών χρηστών διαφόρων τμημάτων που σημειώθηκε.

Παρατηρήθηκε επίσης, πολύ χαμηλή επισκεψιμότητα και κατά συνέπεια συμμετοχή στο ερωτηματολόγιο, από το διδακτικό προσωπικό, φαινόμενο οξύμωρο εάν συμπεριλάβουμε το γεγονός πως οι αίθουσες διδασκαλίας των Μεταπτυχιακών προγραμμάτων βρίσκονται σε χαμηλότερους ορόφους του ίδιου κτιρίου που στεγάζεται και η Βιβλιοθήκη. Η αιτιολόγηση αυτού του φαινομένου, είναι ενδεχομένως η δυνατότητα δανεισμού που έχουν οι καθηγητές για περισσότερες ημέρες (15 ημέρες) και η κατοχή του μεγαλύτερου μέρους της βιβλιογραφίας που χρειάζονται για το μάθημά τους.

Στην αξιολόγηση των υπηρεσιών που παρέχει η Βιβλιοθήκη, η μεγαλύτερη δυσφορία από τους χρήστες, αφορά στην υπηρεσία του δανεισμού. Η εν λόγω βιβλιοθήκη, είναι δανειστική μόνο για τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος και απορρίπτει το δικαίωμα δανεισμού σε οποιονδήποτε άλλον επισκέπτη.

Και σημαντικό ποσοστό των σπουδαστών που έχουν δικαίωμα δανεισμού όμως, δηλώνουν δυσαρεστημένοι με την χρονική διάρκεια που δικαιούνται να δανειστούν υλικό (3 ημέρες) και αιτούνται για να μπορούν να κρατάνε το υλικό περισσότερες ημέρες έτσι ώστε να προλαβαίνουν να διεκπεραιώσουν τις εργασίες τους. Οι υπόλοιποι φοιτητές, αναγκάζονται να μελετούν στα αναγνωστήρια τις ώρες που είναι ανοιχτή η βιβλιοθήκη ή να φωτοτυπήσουν μέρος των βιβλίων, στα φωτοτυπικά μηχανήματα εντός της βιβλιοθήκης ή σε εξωτερικά καταστήματα παραθέτοντας την αστυνομική τους ταυτότητα.

Όσον αφορά τα αναγνωστήρια που διαθέτει η βιβλιοθήκη, από πολλούς χρήστες θεωρούνται ανεπαρκή σε αριθμό, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια περιόδων εξεταστικής όπου η προσέλευση των επισκεπτών αυξάνεται κατά πολύ, με επακόλουθο να μην υπάρχει διαθέσιμος χώρος για όλους. Παρόλα αυτά, πολλοί χρήστες δήλωσαν την ημέρα που τους δόθηκε το ερωτηματολόγιο, πως ο κύριος λόγος που επισκέφθηκαν τη βιβλιοθήκη ήταν η μελέτη στα αναγνωστήρια, πράγμα που αυτομάτως ερμηνεύεται ως αναγκαιότητα αύξησης των θέσεων για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού. Μια σωστά οργανωμένη βιβλιοθήκη, θα πρέπει να προωθεί την ανάγνωση και την μελέτη, αλλά στην βιβλιοθήκη του τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας διοίκησης, κάτι τέτοιο είναι αρκετά δύσκολο να

διορθωθεί άμεσα, λόγω του ότι η υποδομή των χώρων της βιβλιοθήκης, δεν επιτρέπει την προσθήκη επιπλέον τραπεζιών ανάγνωσης.

Η μεγαλύτερη δυσαρέσκεια που εκφράστηκε από τους χρήστες, αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή της βιβλιοθήκης.Στους χώρους της, διατίθενται για τους επισκέπτες 2 φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, τα οποία στις περισσότερες των περιπτώσεων παρουσιάζουν προβλήματα λειτουργίας ή παύουν να λειτουργούν, με αποτέλεσμα οι χρήστες να ταλαιπωρούνται.

Και οι Η/Υ που υπάρχουν όμως δεν φαίνεται να επαρκούν ούτε αριθμητικά αλλά ούτε και τεχνολογικά.Συχνά, παρατηρήθηκε το φαινόμενο, κάποιος χρήστης να περιμένει να βρει διαθέσιμο έναν από τους 5 Η/Υ που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη.Επιλέον, δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες των χρηστών για αναζήτηση και πρόσβαση στο διαδίκτυο των, λόγω παλαιότητας και περιορισμένων προδιαγραφών και συνεπώς χαμηλών ταχυτήτων, ελλιπών επιδόσεων και συχνών βλαβών.

Από τα αποτελέσματα διαφαίνεται ότι οι περισσότεροι χρήστες προτιμούν να λάβουν εκπαίδευση μέσω on-line οδηγών, αλλά και ότι σημαντικό ποσοστό τους ενημερώνεται για την βιβλιοθήκη από την ιστοσελίδα της, πράγμα που αποδεικνύει την ιδιαίτερη εξοικείωση τους με τη χρήση των Η/Υ και του διαδικτύου.

Οι σημερινοί χρήστες και ιδιαίτερα οι νεότεροι σε ηλικία, έχουν μεγαλώσει γνωρίζοντας την λειτουργία και τις δυνατότητες του Παγκόσμιου Ιστού, είναι εξοικειωμένοι με τους Η/Υ και οι πλειοψηφία αυτών, διαθέτουν προσωπικό υπολογιστή στο σπίτι τους.Η έλευση των νέων τεχνολογιών σήμερα, είναι γεγονός, αποτελεί απαραίτητο εργαλείο και είναι πλέον άρρηκτα συνδεδεμένη με την πρόσβαση στη γνώση και την επιστήμη.Η γρήγορη και αποτελεσματική πρόσβαση στο διαδίκτυο και σε επιστημονικές βάσεις δεδομένων, θα έπρεπε να είναι μια αυτονόητα παρεχόμενη υπηρεσία και όχι είδος πολυτέλειας.

Σε συζήτηση που έγινε με τη διεύθυνση της βιβλιοθήκης, διατυπώθηκε το αίτιο της ελλιπούς χρηματοδότησης, πράγμα που ως γνωστόν αποτελεί εμπόδιο για πολλές βιβλιοθήκες στην χώρα μας, Ακαδημαϊκές ή μη.Όπως συμπεραίνεται από τα παραπάνω, στον τομέα που αφορά τον τεχνολογικό εξοπλισμό, η παρούσα βιβλιοθήκη δεν έχει κατορθώσει να εκπληρώσει τους στόχους της.Η αναγκαιότητα για αναβάθμιση ή και αντικατάσταση του εξοπλισμού στο εγγύς μέλλον, είναι εμφανής και επιτακτική, έτσι ώστε να πληρούνται επαρκώς οι προδιαγραφές μιας σύγχρονης Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης.

Σχετικά με τη συλλογή που διατηρεί η βιβλιοθήκη, το μεγαλύτερο μέρος της φαίνεται να ικανοποιεί, να εμπίπτει με τα ενδιαφέροντα των περισσότερων χρηστών και να ικανοποιεί τις πληροφοριακές τους ανάγκες. Χαμηλή ικανοποίηση, προέκυψε κυρίως για τη συλλογή ελληνόγλωσσων έντυπων περιοδικών, με τα ξενόγλωσσα περιοδικά να ακολουθούν, που όπως φαίνεται δεν αρκούν από άποψη ποικιλίας και ποσότητας. Οι καθυστερήσεις στις παραλαβές αλλά και η έλλειψη τευχών, φαίνεται να δυσχεραίνει τις ανάγκες των επισκεπτών για έρευνα και αναζήτηση βιβλιογραφίας.

Επιπλέον, βελτίωση και εμπλουτισμό παρουσιάζεται να αιτούνται οι χρήστες και για την ξενόγλωσσα συλλογή βιβλίων, όπως και για το πληροφοριακό υλικό. Σε κάθε περίπτωση όμως, οι συλλογές του υλικού μιας βιβλιοθήκης δεν θα πρέπει να είναι κάτι στατικό, αλλά να ελέγχεται και να εμπλουτίζεται τακτικά, προωθώντας υλικό που θα απεικονίζει όλες τις εκφάνσεις της γνώσης, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες εκδόσεις, τις μορφωτικές, εκπαιδευτικές και πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών αλλά και τις ενδεχόμενες προτάσεις τους.

Σχετικά με τα προτεινόμενα εκπαιδευτικά σεμινάρια, η θετική ανταπόκριση του κοινού φαίνεται να είναι σημαντικά υψηλή, με κυρίαρχη προτίμηση στην εκπαίδευση χρήσης και αναζήτησης στα ηλεκτρονικά περιοδικά και ακολουθώντας με μικρή διαφορά ο χειρισμός του on-line καταλόγου και των on-line βάσεων δεδομένων. Οι χρήστες φαίνεται να αναζητούν περαιτέρω ενημέρωση και βοήθεια στην χρήση των ηλεκτρονικών περιοδικών και αυτό σε αντιδιαστολή με το περιορισμένο ποσοστό χρήσης τους που προέκυψε, φανερώνει την εντατική ανάγκη που υπάρχει για την υιοθέτηση τέτοιων επιμορφωτικών προγραμμάτων από την βιβλιοθήκη.

Γενικότερα από τα αποτελέσματα που συλλέχθηκαν, το κοινό εμφανίζεται πολύ πιο ενημερωμένο και εξοικειωμένο με τις παραδοσιακές υπηρεσίες, σε αντίθεση με τις νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες και για τον λόγο αυτό, απαιτείται συχνότερη, εντατικότερη και πιο οργανωμένη προσπάθεια, ώστε να αντιμετωπιστεί η συγκεκριμένη αδυναμία και να κατορθώσει η βιβλιοθήκη να προσεγγίσει τους χρήστες παρέχοντάς τους κίνητρα ενεργού συμμετοχής, και εξασφαλίζοντας σταδιακά την δια βίου γνώση τους, διευρύνοντας τις επιστημονικές και τις ερευνητικές τους πηγές.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω προβλήματα και ελλείψεις που εντοπίστηκαν στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης και συγκρίνοντάς τα με τα αποτελέσματα των προηγούμενων ερευνών βιβλιογραφίας που διεξήχθησαν σε άλλες Βιβλιοθήκες της χώρας μας, μπορούμε να συμπεράνουμε πως σημαντικός αριθμός των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών της Ελλάδας, έρχονται αντιμέτωπες με κοινά προβλήματα τα οποία τείνουν να χαρακτηριστούν ως ένα καθολικό φαινόμενο.

Παρόλο που οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της χώρας μας, έχουν σημειώσει σημαντική ανάπτυξη σε σχέση με το παρελθόν, η ανεπάρκεια στον τομέα του τεχνολογικού εξοπλισμού που προέκυψε στην παρούσα έρευνα, φαίνεται να αφορά έντονα, σύμφωνα με τις έρευνες που παρατέθηκαν, τις περισσότερες Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να υποστηρίξουν αποτελεσματικά την υιοθέτηση και λειτουργία των νέων σύγχρονων υπηρεσιών όπως για παράδειγμα η υπηρεσία του διαδανεισμού.

Η εκπαιδευτική πολιτική που ακολουθούν οι περισσότερες Βιβλιοθήκες επίσης, φαίνεται να παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις, με την απουσία οργανωμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και τη μειωμένη συνεισφορά των Βιβλιοθηκών στο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας του χρήστη, που ως αποτέλεσμα έχει χαμηλά ποσοστά χρήσης και ενημέρωσης πάνω στα σύγχρονα πληροφοριακά συστήματα των Βιβλιοθηκών, φαινόμενο αντικρουόμενο με τη ραγδαία πληροφοριακή ανάπτυξη που χαρακτηρίζει τη σύγχρονη εποχή.

Ολοκληρώνοντας, ακόμη ένα κοινό φαινόμενο που παρατηρείται στις Βιβλιοθήκες της χώρας μας, είναι η μη ικανοποίηση των χρηστών στον τομέα των συλλογών, ποιοτικά αλλά και ποσοτικά. Όπως διαπιστώνεται από την συγκεκριμένη, αλλά και από τις παλαιότερες έρευνες, σημαντικός αριθμός των Βιβλιοθηκών, φαίνεται να διαθέτουν συλλογές στάσιμες και σε πολλές περιπτώσεις μη ενημερωμένες –ιδιαίτερα στον τομέα των περιοδικών-, ώστε να μην κατορθώνουν να καλύψουν τις σύγχρονες αναγνωστικές και ερευνητικές ανάγκες των φοιτητών.

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω αποτελέσματα και προβλήματα που καταγράφηκαν στην παρούσα αλλά και στις προγενέστερες έρευνες, γίνεται αντιληπτή η άμεση ανάγκη, οι ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, να ενισχύσουν τους ήδη υπάρχοντες, αλλά και να υιοθετήσουν νέους μηχανισμούς ενημέρωσης και εξυπηρέτησης του κοινού τους και μέσα από εντατικότερες και συνεχείς προσπάθειες αξιολόγησης και καταγραφής, να προσφέρουν υπηρεσίες, που στο μέλλον θα

καλύπτουν σε πιο ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες των χρηστών, αλλά και θα προσελκύσουν νέα μέλη διευρύνοντας τους ήδη υπάρχοντες επισκέπτες τους.

Loise, Cyril O. «The role of C.E. in current professional development» *ALA Bulletin*, Vol 61(1967) pp.259-267.

Javeau, Claude Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: Το εγχειρίδιο του ρωσού ερευνητή Αθήνα: Γυπαρθίσι, 2000.

Ανδριολής, Κωνσταντίνος Β. Ποιοτική έρευνα και ανάλυση δεδομένων με τη χρήση του SPSS11.5 [Αθήνα] Κλειδαριάς, 2002.

Ανδρουλάκης, Μ.Ν., Καδάκη και Χ. Μουσαφίρη. Μέθοδοι συλλογής δεδομένων βιβλιοθηκονομίας, συνέντευξη, παρατήρηση. «Ελληνικό Λογικό Παιγνίστιο» (1998) [Πρόσβαση 3 Απριλίου 2011] online διαθέσιμο < <http://www.eap.gr> >

Βηρυκόσση, Ιφιγένεια. Αναστασία Τσαλαμαράκου, «Αξιολόγηση Υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης του Κέντρου Παιδοπροστασίας και Διακοινωνικού Παιγνιστηρίου» 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με θέμα «Επίσημη των Βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων», Ιωάννινα, 24-26 Σεπτεμβρίου 2008.

Βυσιλιανάκη, Ειρήνη. Άρτιας Χαλκιάλογου «Νοσημερία υπηρεσιών, νέες λειτουργίες και νέο ρόλος της Υπηρεσίας πληροφοριών: Η εκπαιδευμένη αποτύπωση της τάσεως» 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – Ουνβέρπινο, Προσέχοντας στη διαμόρφωση της σημασιολογίας και της βιβλιοθηκικής βιβλιοθήκης, Πειραιάς, 1-3 Φεβρουάριου Πειραιάς Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2007. Σελ.60-76.

Γαλιάνου, Παναγιώτα, Δομνιάκη, Μαριάννα Ρουσσώτη. «Πληροφορική παιδεία και Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη» 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – Ουνβέρπινο Πειραιάς, στις 01-03 Φεβρουάριου 2007. Σελ. 60-76.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Houle, Cyril O. «The role of C.E. in current professional development.» ALA Bulletin. Vol 61(1967):p.259-267.

Javeau, Claude. Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: Το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή. Αθήνα: Τυπωθήτω, 2000.

Ανδριώτης, Κωνσταντίνος Β. Ποσοτική έρευνα και ανάλυση δεδομένων με τη χρήση του SPSS11.5. [Αθήνα]: Κλειδάριθμος, 2003.

Ανδρουλάκης, Μ., Ν. Κακάρη και Χ. Μουσούρη. «Μέθοδοι συλλογής δεδομένων. Ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, παρατήρηση.» Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. (1998) [Πρόσβαση 3 Απριλίου 2011] online διαθέσιμο < <http://www.eap.gr> >

Βαρδοκώστα, Ιφιγένεια, Αναστασία Τσουμπρακάκου. «Αξιολόγηση Υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου». 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών-Η αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, Ιωάννινα, 24-26 Σεπτεμβρίου 2008.

Βασιλακάκη, Ευγενία, Άρτεμις Χαλεπλιόγλου. «Νέες μορφές υπηρεσιών, νέες λειτουργίες και νέοι ρόλοι της Υπηρεσίας πληροφόρησης: Τεκμηριωμένη αποτύπωση των τάσεων.» 16^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών –Ο ανθρώπινος Παράγοντας στη διαμόρφωση της σημερινής και της μελλοντικής βιβλιοθήκης, Πειραιάς, 1-3 Οκτωβρίου. Πειραιάς : Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2007. Σελ. 60-76.

Γαϊτάνου, Πανωραία, Δομνηνική –Μαρκεσία Ρουγγέρη .« Πληροφοριακή παιδεία και Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες.» 16^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – Ο ανθρώπινος Παράγοντας στη διαμόρφωση της σημερινής και της μελλοντικής

βιβλιοθήκης, Πειραιάς, 1-3 Οκτωβρίου.Πειραιάς :Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2007.Σελ 154-172.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών .2009. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.18 Φεβρ.2010< <http://www.uoa.gr> >

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ :Δομή-Λειτουργία- Εκπαιδευτικό έργο .Αθήνα :Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2002.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης 4 Μαρτ.2010 . Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.8 Φεβρ.2010 < <http://www.pspa.uoa.gr> >

Ζαφειρίου, Γ. Σημειώσεις από μάθημα Μέθοδοι Έρευνας.Σίνδος:ΤΕΙΘ, 2003.

Ζάχος, Γεώργιος .«Μονάδα Ολικής ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών δραστηριότητες και προοπτικές.» Πρακτικά 9^{ου} Πανελληνίου συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών- Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την εκπαιδευτική διαδικασία , Αθήνα , 18-20 Δεκεμβρίου. Αθήνα :Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 2000. Σελ.123-140.

Κακάλη, Κωνσταντία, Μυρτώ Κάκκου και Ξένια Χρυσόχου. «Αποτίμηση υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και Υπηρεσίας Πληροφόρησης του Παντείου Πανεπιστημίου: έρευνα χρηστών της Βιβλιοθήκης».17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών-Η αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, Ιωάννινα, 24-26 Σεπτεμβρίου 2008.

Κομίλη, Αίγλη.Βασικές αρχές και μέθοδοι επιστημονικής έρευνας στην ψυχολογία.Αθήνα:Οδυσσεάς, 1989.

Μακράκης, Βασίλης Γ. Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS:Από τη θεωρία στην πράξη.Αθήνα:Gutenberg, 2005.

Μονάδα Ολικής ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Πρότυπα για τις ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες. Ιωάννινα: Μονάδα Ολικής ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 1999.

Νταβαρίνος, Παναγιώτης. Ιστορία Βιβλιοθηκών του Ελληνισμού. Αθήνα: Έλλην, 2003.

Ξενίδου-Δέρβου, Κ., κ.α. «Εκπαιδύοντας το προσωπικό και χρήστες στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες: η περίπτωση του ΑΠΘ.» Πρακτικά 9^{ου} Πανελληνίου συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών- Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την εκπαιδευτική διαδικασία, Αθήνα, 18-20 Δεκεμβρίου. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 2000. Σελ.35-48.

Παπατσικουράκης, Χρήστος. «Ανάγκες και βαθμός ικανοποίησης χρηστών: Έρευνα σε τριάντα δύο ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες». 13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών-Μετα-Βιβλιοθήκες. Οι Βιβλιοθήκες μετά το Διαδίκτυο και τον Παγκόσμιο Ιστό: Προς μια νέα λογική συγκρότησης, λειτουργίας και εργαλείων, Κέρκυρα, 13-15 Οκτωβρίου 2004.

Περρή, Ασημίνα. «Παρουσίαση της βιβλιοθήκης του τμήματος ΠΕΔΔ του Πανεπιστημίου Αθηνών.» Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες Πληροφόρησης: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. 1999-2008. Υπολογιστικό Κέντρο Βιβλιοθηκών, ΕΚΠΑ. 10 Φεβρ. 2010 < <http://www.lib.uoa.gr> >

Πολυχρονόπουλος, Βασίλης. Έρευνα: Ηλεκτρονική Έρευνα Ικανοποίησης Χρηστών Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ιωάννινα: Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2010.

Σεμερτζάκη, Εύα. «Οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα : σύντομη ιστορική αναδρομή.» Οι Βιβλιοθήκες χθες, σήμερα και αύριο: Επιστημονική ημερίδα αφιερωμένη στους φίλους του βιβλίου και των βιβλιοθηκών, Αθήνα, 19 Μαΐου. Αθήνα: Ίδρυμα Ευγενίδου, 2006. Σελ 1-39. [Πρόσβαση 10 Δεκεμβρίου 2009] online διαθέσιμο : < <http://eprints.rclis.org/14526/> >

Σκρέτα, Χριστίνα, Ιφιγένεια Γεωργακοπούλου και Αικατερίνη Καραγιάννη.
«Αξιολόγηση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Έρευνες Ικανοποίησης Χρηστών ». 17^ο
Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών-Η αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών
ως στοιχείο ποιότητας των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, Ιωάννινα, 24-26 Σεπτεμβρίου
2008.

Στάικος, Κωνσταντίνος Σπ. BIBΛΙΟΘΗΚΗ :Από την αρχαιότητα έως την
αναγέννηση και σημαντικές ουμανιστικές και μοναστηριακές βιβλιοθήκες(3.000π.Χ-
1.600μ.Χ.).Αθήνα :Κότινος, 1996.

Τσαλκιτζή, Θάλεια.«Μέτρηση της ποιότητας υπηρεσιών στις Ακαδημαϊκές
βιβλιοθήκες –Αξιοποίηση του marketing plan.» 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο
Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών –Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες ανοικτής και συνεχούς
πρόσβασης, Λάρισα , 6, 7 & 8 Νοεμβρίου. Λάρισα:ΤΕΙ Λάρισας, 2002.Σελ.433-442.

Φίλιας, Βασίλης.Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών
Ερευνών.Αθήνα:Gutenberg, 2003.

Χλωμούδης, Κ., Π. Κωσταγιόλας.Σύγχρονες Βιβλιοθήκες –Τράπεζες
Πληροφοριών:οργάνωση και νέες τάσεις.Αθήνα:J & J Hellas Publishing, 2004.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας που εκπονείται στο Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης. Σκοπός της έρευνας που ακολουθεί, είναι η αποτίμηση του βαθμού ικανοποίησης των χρηστών από τις υπηρεσίες της Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης Πολιτικών επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και η καταγραφή των απόψεων και των πληροφοριακών τους αναγκών.

Παρακαλώ, συμπληρώστε τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Προσδιορίστε το φύλο σας

Άνδρας

Γυναίκα

2. Προσδιορίστε την ιδιότητά σας

Προπτυχιακός Φοιτητής

Μεταπτυχιακός Φοιτητής

Μέλος Διδακτικού Προσωπικού

Εξωτερικός χρήστης

Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε)

3. Αν είστε φοιτητές του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης, παρακαλώ συμπληρώστε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα ή το τμήμα κατεύθυνσης, στο οποίο ανήκετε

Π.Μ.Σ.

Τμήμα κατεύθυνσης.....

4. Πόσο συχνά επισκέπτεσθε τη βιβλιοθήκη;

Καθημερινά	1-2φ./εβδομάδα	1-2φ./μήνα	1-2φ./ τρίμηνο	Πιο σπάνια

5. Για ποιόν λόγο επισκεφθήκατε τη βιβλιοθήκη σήμερα;

Δανεισμός-επιστροφή Υλικού	
Χρήση αναγνωστηρίων/ μελέτη	
Αναζήτηση βιβλιογραφίας-Υλικού για την έρευνά σας	
Χρήση internet	
Φωτοαντιγραφή υλικού	
Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε)	

6. Παρακαλώ σημειώστε πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις παρακάτω υπηρεσίες της βιβλιοθήκης

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Καθημερινά	1-2φ./εβδομάδα	1-2φ./ μήνα	1-2φ./ τρίμηνο	Πιο σπάνια	Καθόλου
Δανεισμός βιβλίου-ων						
Χρήση αναγνωστηρίου/μελέτη						
Χρήση περιοδικών						
Χρήση πληροφοριακού υλικού(λεξικά, εγκυκλοπαίδειες)						
Φωτοαντιγραφή υλικού						
On-line κατάλογος(OPAC)						
Αναζήτηση σε Βάσεις Δεδομένων						
Ηλεκτρονικά περιοδικά						

7. Αξιολογήστε τις παρακάτω υπηρεσίες της βιβλιοθήκης

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Πλήρως ικανοποιητική	Μερικώς ικανοποιητική	Καθόλου ικανοποιητική

Ηλεκτρονική αναζήτηση			
Ιστότοπος Βιβλιοθήκης			
Χρήση Βιβλιογραφικών Βάσεων Δεδομένων σε CD-ROMs			
Ηλεκτρονική Πρόσβαση στους Καταλόγους και στις Βάσεις Βιβλιογραφικών Δεδομένων			
Ηλεκτρονική Πρόσβαση στα Περιεχόμενα, τις Περιλήψεις και τα Πλήρη Κείμενα των Αρχείων των Ηλεκτρονικών Περιοδικών στα οποία έχει Πρόσβαση η Βιβλιοθήκη			
Παραγγελία Βιβλιογραφίας			

8. Καλύπτει η βιβλιοθήκη τις πληροφοριακές σας ανάγκες;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

9. Κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι από τη συλλογή της βιβλιοθήκης;

Παρακαλώ συμπληρώστε με έναν από τους αντίστοιχους αριθμούς:

1= Δυσανεστημένος, 2= Μη ικανοποιημένος, 3= Μερικώς ικανοποιημένος,

4= Ικανοποιημένος, 5= Πλήρως ικανοποιημένος

ΕΙΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ
Ελληνόγλωσση συλλογή βιβλίων	
Ξενόγλωσση συλλογή βιβλίων	
Ελληνόγλωσση συλλογή έντυπων περιοδικών	
Ξενόγλωσση συλλογή έντυπων περιοδικών	
Πληροφοριακό υλικό (λεξικά, εγκυκλοπαίδειες)	
Γκρίζα βιβλιογραφία (Διπλωματικές εργασίες, Διδακτορικές Διατριβές)	
Ηλεκτρονικά περιοδικά	
Βάσεις δεδομένων	

10. Ποια από τις παρακάτω συλλογές της Βιβλιοθήκης θεωρείτε ότι πρέπει να βελτιωθεί/ εμπλουτισθεί;

Ελληνόγλωσσα βιβλία	
Ξενόγλωσσα βιβλία	
Ελληνόγλωσσα έντυπα περιοδικά	

Ξενογλώσσα έντυπα περιοδικά	
Πληροφοριακό υλικό	
Γκρίζα βιβλιογραφία	
Ηλεκτρονικά περιοδικά	
Βάσεις δεδομένων	

11. Αξιολογείτε τους παρακάτω τομείς της βιβλιοθήκης

TOMEAS	Πολύ καλό	Καλό	Μέτριο	Ανεπαρκές
Ωράριο				
Κτιριακή υποδομή/χώροι				
Πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη				
Περιβάλλον Βιβλιοθήκης(θόρυβος, φωτισμός, θερμοκρασία κ.α.)				
Προσωπικό				
Τεχνικός εξοπλισμός (H/Y, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα κ.α.)				
Αναγνώστρια				
Δανεισμός				

12. Πώς ενημερώνεστε συνήθως για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης;

Προσωπική παρουσία	Τηλεφωνική επικοινωνία	Μέσω διαδικτύου	Μέσω άλλου προσώπου	Ενημερωτικά φυλλάδια

13. Χρησιμοποιείτε τα φυλλάδια με τις οδηγίες χρήσης του on-line καταλόγου (OPAC) που διαθέτει η βιβλιοθήκη;

ΝΑΙ

 ΟΧΙ

 ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ ΟΤΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ

14. Κατά την επίσκεψή σας στη Βιβλιοθήκη , προσφύγατε στο προσωπικό για να ζητήσετε βοήθεια;

ΝΑΙ

 ΟΧΙ

15. Εάν ΝΑΙ , εξυπηρετηθήκατε;

ΠΟΛΥ	ΑΡΚΕΤΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ

16. Θα σας ενδιέφερε να πραγματοποιηθούν διαλέξεις/σεμινάρια εκπαίδευσης των χρηστών της βιβλιοθήκης στα παρακάτω αντικείμενα;

	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Χρήση /Αναζήτηση σε on-line βάσεις δεδομένων				
Χρήση /Αναζήτηση σε ηλεκτρονικά περιοδικά				
Χρήση /Αναζήτηση στον online κατάλογο				

17. Με ποιόν τρόπο θα επιθυμούσατε να πραγματοποιηθεί η εκπαίδευσή σας , σχετικά με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης;

Έντυποι οδηγοί	
On line οδηγοί	
Διαλέξεις/σεμινάρια	
Προσωπική Εκπαίδευση	

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο που διαθέσατε

Γεωργία Ζαχαροπούλου